

Letno poročilo

Uršulinskih dekliških šol v Ljubljani.

Izdalo šolsko ravnateljstvo na koncu šolskega leta

1901/1902.

Jahresbericht

der

Ursulinen-Mädchen-Schulen in Laibach.

Veröffentlicht von der Schuldirektion am Schlusse des Schuljahres

1901/1902.

Vrta gospodinja. Spisala M. L.

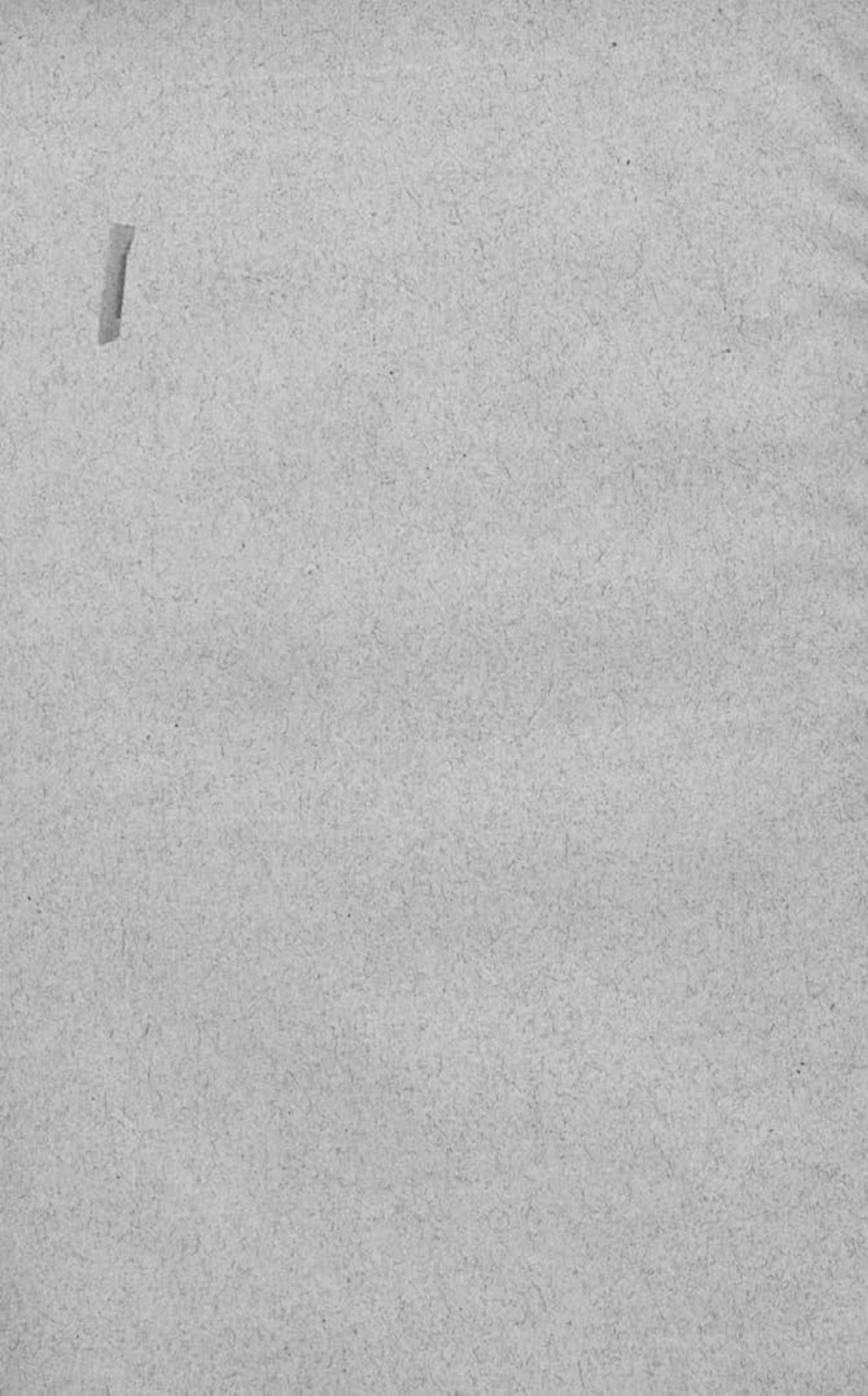
Šolska poročila : — Schulnachrichten:

A. Vnanja ljudska in meščanska šola.

B. Innere Volks- und Bürgerschule.

C. Učiteljšče. — Lehrerinnenbildungsanstalt.

Založile Uršulinske dekliške šole. — Verlag der Ursulinen-Mädchen-Schulen.

Letno poročilo

Uršulinskih dekliških šol v Ljubljani.

Izdalo šolsko ravnateljstvo na koncu šolskega leta

1901/1902.

Jahresbericht

der

Ursulinen-Mädchen-Schulen in Laibach.

Veröffentlicht von der Schuldirektion am Schlusse des Schuljahres

1901/1902.

Vrta gospodinja. Spisala M. L.

Šolska poročila: — **Schulnachrichten:**

A. Vnanja ljudska in meščanska šola.

B. Innere Volks- und Bürgerschule.

C. Učiteljišče. — Lehrerinnenbildungsanstalt.

Založile Uršulinske dekliške šole. — Verlag der Ursulinen-Mädchen-Schulen.

Tisk Zadružne tiskarne v Ljubljani.

Vrla gospodinja.

Spisala M. L.

C. Kako ravna vrlo gospodinja z družino?*)

Zivljenje našega telesa je v srcu. Dokler srce redno bije in čvrsto po-
ganja življenja sok po žilah, je zdravo in čilo vse telo. Ako pa srce
boleha, peša, obnemore — tudi telo vsiha, omaguje, umrje . . . Prav tako
je v družini. Že v prvem oddelku smo rekly, središče in duša družin-
skega življenja je gospodinja, ona je srce družini. Blagor dru-
žini, ki ima „srce“ blago, ljubeznivo, močno in zmožno vzdrževati lepo so-
glasje med vso družino! Gotovo to ni lahka reč; treba je pač gospodinji
vseh onih svojstev, ki smo jih naštevale v omenjenem oddelku. Tam smo
tudi že marsikaj omenile, kako ravna gospodinja s posamezniki v dru-
žini, a ker je stvar preimenitna, zdi se mi potrebno, o tem izpregovoriti
še kaj in to tembolj, ker so dandanes vedno gostejše tožbe zlasti o poslih
in o slabi vzgojenih otrokih. Naposled recimo tudi prav na kratko, kako
ravnajmo z bolniki, da tem laglje prenašajo bridke ure, ki jim jih na-
pravlja bolezen.

I. Posli.

Vsaka kolikaj številnejša družina potrebuje enega ali tudi več poslov,
zlasti dokler so otroci v hiši še nedorasli. Posli so del družine, tesno skle-
njeni z njo. Deležni so več manj veselja in žalosti, ki zadene družino, z
njo trpé, z njo delajo in se pehajo, nji žrtvujejo svoje moči. Dobri posli
so pravi blagoslov v hiši. Dober hlapec, dobra dekla je zlata vredna!

Toda le prepegosto se čujejo tožbe, kako slabi so posli dandanes in
žal, da so te tožbe le prevelikokrat docela opravičene. Gospodarji tožijo o
malopridnih, zanikrnih hlapcih, gospodinje o lenih, ničemurnih deklah, ki
bi najraje pohajkemale, ker jim je vsako delo preteško, a vsako plačilo pre-
majhno, poleg pa se šopirijo in ustavljajo, kakor da naj gospodinja uboga,
oné pa ukazujejo . . . Od kod to? — Če preiskujemo vzroke takih pojavov
nepriustransko ter uvažujemo tudi tožbe poslov o gospodarjih in gospo-
dinjah, smo gotovo pravo zadele, če pravimo, krivda je gotovo na obeh
straneh. Kjer gospodinja od svoje strani vse dolžnosti natanko izvrši in kjer
si posel ravno tako vestno prizadeva, s pridom izpolniti svoje mesto — tam
takih tožb gotovo ni čuti! — Kaj stóri torej vrlo gospodinja?

*) V šolskem poročilu za l. 1897/98 so bila opisana svojstva vrle gospodinje, v šolskih
poročilih za l. 1898/99, 1899/1900, 1900/1901 pa je bil objavljen sestavek „Kaj mora znati
vrlo gospodinja?“

Ko išče novega posla, gospodinja skrbno poizveduje, kako se je obnašala dotična oseba tam, kjer je doslej služila, zakaj zapušča službo i. t. d. Posli, ki pogosto menjavajo službo, so že nekako sumljivi. Ako se ji ponuja mlada oseba, ki prvokrat išče službe, ozira se gospodinja zlasti na nje vzgojo, če je dobro poučena v krščanskih resnicah, če ima veselje do dela i. t. d. Modro izbirajoča gospodinja se ne kesá tako hitro, da je vzela to ali ono družinče v službo.

Pa tudi pozneje ima vedno pazno oko na vse, kar se godi v hiši, skrbno čuje nad družino, in ako se ta ali oni v čem pregreši, ne dela krika in vika po vsi hiši, marveč na tihem in ljubeznivo posvari tam, kjer zadošča dobra, rahla beseda. Ako pa je treba večje resnobe in stroge besede, tudi trdno in neovrgljivo zahteva, kaj ima posel storiti, kaj opustiti. Nikdar pa ne rabi žaljivih besed. Mirna pa resna beseda izda več, kakor ves hrup in zmerjanje. Če je posel lepega in poštenega vedenja, zvest in ubogljiv ter vsaj nekoliko spretno opravlja svoje delo, potem mu male pregreške raje pregleda in ne graja za vsako malenkost, ter ga le počasi in z lepo odvaja, kar ji ni všeč. — Modra gospodinja ima s posli mnogo potrpljenja, ker predobro vé, kako pomanjkljiva je pač največkrat vzgoja ubožnih otrok, zato skuša z blago besedo in z lepim vzgledom spopolniti, kar poslom manjka z doma.

Ako posli čutijo, da jim gospodinja zares le dobro hoče, da ne uporabljá le njih telesnih moči, temveč jim skuša blažiti tudi srce, so ji z veseljem pokorni ter jo spoštujejo in ljubijo kakor mater. Če pa gospodinja za vsako malo reč nad njimi ropoče, oblastno in gospodljivo zahteva to in ono ter ji žaljivih besed nikoli ne zmanjka — no — potem ni čuda, da pridejo tudi posli v ogenj!

Gospodinja ne bodi nikdar pristranska. Kjer posli čutijo, da ta ali oni pri gospodinjí več velja kakor drugi, tam se kmalu zaredi zavist, prepir in sovraštvo. Dobra bodi z vsemi, da ti zaupajo vsi kakor materi — nikdar pa ne poslušaj laskavega posla, ki bi se rad povzdigoval nad sopsli. Tudi ne poslušaj tožb posameznikov, ako se nisi sama do dobra prepričala, da so opravičene. Posel, ki dela neslogo in zdražbo med družino, naj le poveže culico in gre, da ti ne prežene blagoslova božjega od hiše. Prav tako ne trpi preklinjavca in nespodobneža pri hiši!

Vrla gospodinja skrbi za posle, da vestno opravljajo svoje krščanske dolžnosti. Ob nedeljah in praznikih jim privošči potrebnega odduška, da gredo k službi božji in h krščanskemu nauku ter da si ob ostalem prostem času popravijo in zašijejo obleko, se urijo v branju in pisanju ali bero kaj spodbudnega in koristnega; čuva pa skrbno in strogo, da ne zahajajo v slabo družino.

Da vé vsak posel, kaj ima storiti in da se ne zanaša drug na drugega, odloči vsakemu natanko delo ter koj nanovo v službo vstopivšemu lepo in jasno povej in če treba, tudi pokaži, kako bi rada imela delo opravljeno. Če je posel dotičnega dela že odprej vaju, pusti, naj ga sprva opravi kakor se mu prav zdi, ter ga šele potem pouči, če treba, kako bi ti bilo bolj povšeči.

Velevažno je za gospodinjjo in za posle, če jih že tedaj, ko so se udi-njali v službo, z modro besedo prepriča, da sebi in drugim za mnogo olajšajo breme, ako se dobrovoljno in brez ugovorov podvržejo odredbam gospodinje; le prepogosto se namreč dogaja, da sicer dobri, pošteni in marljivi posli delajo po svoji glavi ter se vspričo nenavadnega povelja, najrah-lejše opombice in graje občutljivo žalijo in ugovarjajo ter tako s klubo-

vanjem in svojeglavnostjo grene in otežujejo življenje ne le sebi, ampak tudi predstojnikom svojim, sopolosom pa so v pohujšanje.

Ako se posel upa ugovarjati ali se sploh nedostojno vesti, zavrni ga resnobno pa mirno; če se razvnameš ti, izpozabi se posel tudi še huje. Kadar moraš grajati in svariti, zgodi se to na kratko, odločno in dostojno, pa nikdar v pričo otrok ali drugih poslov.

Modra gospodinja skrbi, da si posli tudi kaj zaslužka prihranijo za bodoče dni ter prihranjene novce založe v hranilnici. Če jim o prilikah kaj podari, gleda vselej na to, da je darilo res koristno in primerno zanje. Dekli ali hišni podariti lepotiche, prstane, uhane, gosposka oblačila i. t. d., ni pametno, ker jih zapeljuje v ničemurnost in da se začno nositi čez svoj stan. Ponošena obleka pa, ki se da še s pridom predelati in preurediti in nositi ob domačih opravkih, poslu mnogo zaleže ter mu prihrani marsikak novčič. Da se posli privadijo varčnosti, uči jih, da vse dohodke in stroške skrbno zapisujejo in že naprej nekoliko preračunijo, koliko si bodo prihranili na leto. Pouči jih tudi, kako naj si popravljajo obleko in perilo, dokler ni še popolnoma ponošeno; če majhne poškodnine sproti popravljajo, jim bo vsaka reč trpela še enkrat toliko časa.

Družini modro in previdno nalagaj delo ter ne zahtevaj vsega nankrat in ne čez moči. Kadar pa zahtevajo okolnosti, da posli več in trše delajo nego po navadi, privošči jim tudi še kak prigrižljivejši več ali kako kupico vina ali piva. Če posli vedó, da gospodinja vé za njih trud ter priznava, da se pošteno pehajo, potem delajo radi in marljivo. Človek je že tak, da je koj dobrovoljniji pri delu, če mu kdo le nekoliko privošči priznanja in pohvale.

S takim ravnanjem pa z lepim lastnim vzgledom si pridobi gospodinja ljubezen in spoštovanje poslov. Radi so pri hiši ter se z veseljem ravnajo po poveljih ljubeznive in blage gospodovalke!

Nikoli pa se dober posel ne oklene gospodinje tesneje nego ob času — bolezní. Bolezni se nihče ne veseli, najmanj pa še posel, zlasti, ako vé in čuti, da gospodinja nima srca zanj. Če oboli, zatajuje se ubogo družinče ter prikriva bolečine dokler more; ko opeša, mora v bolnišnico. Dandanes so bolnišnice, hvala Bogu, dobro urejene in prava dobrota za siromašne ljudi in vse tiste, ki nimajo drugje nikakršne ali ne primerne postrežbe — pa vendar boli dobrega posla, ki je vse moči žrtvoval za blaginjo hiše, kjer služi — ako ga takoj potisnejo iz nje, boječ se truda in neprijetnosti, ki jih provzročuje postrežba bolnikova. Blaga in usmiljena gospodinja tega nikdar ne stori, razen, ako je bolezen nalezljiva in zdravnik zahteva, da se bolnik prenese v bolnišnico. A tudi tam skrbi zanj ter mu kakor si že bodi pokaže, da ima sočutje z njim. O kako to dobro dé bolniku! Kaj takega ti ne bo kmalu pozabil, če ima kolikaj dobrega srca, in ko okreva, služil ti bo tem vdaneje in zvesteje!

Kadar posel iz katerega koli vzroka zapušča službo, zapiše mu gospodinja izpričevalo v poselsko knjižico. Izpričevalo izjavlja, koliko časa je dotična oseba služila pri hiši ter bila lepega, poštenega vedenja, zvesta, pridna in spretna. Če gospodinja iz opravičenih razlogov ne more v izpričevalu naštetí vseh teh svojstev, naj zamolči tisto, ki manjka družinčetu, a zamolčati je sme le tedaj, ako more poslu dokazati, da tega svojstva nima, in če se posel lahko sklicuje na sodnijo.

Ako pa je gospodinja dolžna skrbeti za vsakega posameznega posla pri hiši, kolikor more, ima tudi pravico zahtevati od poslov, da i ti store

svojo dolžnost. — Ker dobé v roko te vrstice tudi deklice, ki bodo svoje dni iskale službe, podajem jim tukaj nekoliko nasvetov, kako naj se obnašajo v službi, da bodo srečne in zadovoljne same, zadovoljne pa tudi njih bodoče gospodinje.

Pred vsem ne pozabi: Ko si se pogodila z gospodinjo za plačilo, si ji zastavila svoje moči in svoj čas. Ako tratiš čas in moči s postavljanjem, s prepočasnim, površnim, tlačanskim delom, delaš gospodnji prav tako krivico, kakor bi jo delala gospodinja tebi, ko bi ti pritrgovala plačilo.

Bodi tiha! Jezičnega posla nikjer ne marajo; najhuje je pa še, ako gospodinja in domače raznašaš drugod in jim jemlješ dobro ime. Bodi pohlevna in potrpežljiva! Nikomur ne pristaja ošabnost, najmanj pa še poslu, čigar dolžnost je pokorščina, ne pa ukazovanje. Gospodnjo spoštuj in ubogaj radovoljno! Ubogljive posle imajo povsod radi, ker se lahko zanašajo na nje, gospodnji pa lajša tak posel obile skrbi.

Bodi potrpežljiva! Vsak stan ima svoje težave, tudi poselski jih ima. Uklanjati se drugim in delati po volji drugih ne po svoji, je res večkrat prav težka stvar, ne tajim; pa verjemi mi, da je službeni stan premnogokrat lajši od stanu gospodarskega. Tebi je le ena skrb, da izvršiš povelje ter opraviš, kolikor moreš, dobro tisto, kar so ti naložili, potem prideš brez skrbi k obedu, zvečer greš brez skrbi k počitku. Kolikrat pa si gospodar in gospodinja belita glavo s premnogimi in bridkimi skrbmi, za katere ti se ne veš ne. Ako si varčna, prihraniš morda čez leto in dan več od svojega zaslužka, kakor pa marsikatera gospodinja, ki se trudi in muči noč in dan. Koliko mirneje življenje imaš, pa koliko manj odgovornosti že tu na svetu, koliko manj enkrat pri sodbi. Potrpi torej rada, kadar te kaj neprijetnega zadene, ali če vkljub dobri volji le nisi prave zadela. Ne hrepeni preveč po samostojnosti! Premnogi posel je že izpoznal, seveda prepozno, za koliko je bil na boljsem, dokler je služil, kakor pa potem, ko je dosegel toliko zaželeno samostojnost, pa se pričel boriti s skrbmi in težavami, o katerih prej niti sanjal ni.

Varuj vsako reč v hiši škode ravno tako, kakor ko bi bila tvoja lastnina. Če si kaj poškodovala ali pobila, prosi pohlevno odpuščanja ter bodi odslej še pozornejša, da ne napraviš nove škode.

Bodi vselej zvesta pri delu! Gledé dela ti ne vem dati lepših nasvetov od onih, ki jih je dal nekaj nepozabni naš slovenski vladika Slomšek zlasti poslom in delavcem:

1. Ako od dela pojenjaš, si pot obrišeš, ali se v senci ohladiš, skrbi, da s praznim besedičinjem Bogu dneva, gospodarju pa plačila ne kradeš.

2. Opravi vsako delo o pravem času, naj se ti poljubi ali ne. Počasneži in zamudneži so Bogu in ljudem na poti.

3. Delaj pridno in zvesto, ne na vitez ljudem. Težje in sitneje ko je delo, voljnije in zvestejše ko ga opraviš, manj ko plačila dobiš, tem večje in lepše bo kdaj tvoje plačilo v nebesih!

4. Delaj veselo! Delo je božji dar, ki nam zemljo olepšuje, živež sladi, zdravje ohrani in nas greha varuje. Veselje do dela nam lajša trud, pa delo pospešuje.

5. Delaj mirno in modro, naj ti delo vspeva po volji ali ne. Nevolja, jeza, kreg in prepir tkavecu prejo zmota, delavcu in delavki pa delo skazi.

6. Ne prenagli se, pa ne prevzdigni se pri delu! Prenaglo storjeno se rado skazi, prekesno delo pa lahko zamudi. Kar danes lahko

storiš, ne odlagaj na jutri; pa tudi s pretežkim delom se ne ugonobi, da ne obnemoreš prehitro. Modro ravnanje je stanovitno.

Ne bodi zbirčna pri jedi! Če je jed zdrava in hrane dovolj, zahvali Boga! Zbirčnost in nehvaležnost po navadi stradata.

Posel pa ne škoduje le gospodarju, če malomarno, površno in prepočasno opravlja svoje delo, škoduje marveč sebi še največ. Površnost in lenoba pride kaj hitro v navado, posel izgubi dobro ime, menjava mnogokrat in dobiva le slabe službe; kamor pride, ga dalje porivajo, na starost pa za brede v revo in nadlogo, ne ostane mu drugega, ko beraška palica. — Marljivi in vestni posli pa se po pravici veselijo dobrega imena povsod, koder služijo, uživajo ljubezen in spoštovanje svojih gospodarjev, na stare dni pa imajo kaj, da jim ni treba trkati proseč na tuja vrata.

II. Otroci.

Plemenito Rimljanko Kornelijo, potomko slavnih Scipijonov, sta obiskali nekdanj dve bogati gospe. Po šegi tedanjih rimskih bogatink sta bili obedve nakiteni s predragim lepoticjem, uhani, prstani in raznim dragim kamenjem. Bahavo sta kazali svoj nakit Korneliji in na dolgo in široko razkladali, kakor sploh ženskam navada, koliko je stal ta dragi kamen, odkod imata to zapestnico, te uhane i. t. d. Ker je bila Kornelija le preprosto oblečena, prašata jo naposled, kje ima ona svoje dragocenosti, radi bi vidili tudi njene. Kornelija namigne služnici ter ji tihoma nekaj naroči in obrnivši se k imenitnima Rimljankama reče prijazno: „Tako, dragi moji, vama pokažem tudi jaz svoje zaklade.“ Radovedni pričakujeta gospe, kaj novega jima pride pred oči . . . Kar se duri odpro in v sobo stopita s služnico dva čvrsta in ljubezniva dečka, ki hitita takoj k ljubljeni materi, da jo srčno pozdravita. „Glejta,“ reče smehljaje se ponosno blaga Rimljanka, „to sta moja najdražja zaklada, moje najlepše in najdragocenejše lepoticje!“

Da je Kornelija temeljito poznala vrednost in veliki pomen vzgoje, kaže nam zgodovina: oba nje sinova stavi med slavne može, ki so mnogo storili za svoj narod. — Ko bi se pač vsaka krščanska gospodinja mati prav tako jasno zavedala, kolik zaklad, koliko bogastvo so dobro vzgojeni otroci! Dandanes se mnogo toži o slabih časih, o sirovosti in podivjanosti ljudstva, o popačenosti mladine, o upornosti proti svetni in duhovski gosposki, o zločinih vsake vrste, o mrzloti do vsega dobrega, o slabem duhu, ki prešinja in preveva malone vse sloje človeške družbe. Od kod ti žalostni pojavi, od kod to zlo? Ali nima glavnih korenin v slabi vzgoji? Učeni Leibnitz je pisal svoje dni: „Moja misel je bila vedno ta, da se dá človeški rod poboljšati le z dobro vzgojo, da bodo le tedaj nastopili boljši časi, ako bolje vzgajamo mladino.“

Da, vzgoja mladine, vzgoja otrok je najimenitnejša, najsvetejša dolžnost gospodinji. Dobro in plemenito vzgojeni otroci so nje zaklad, nje veselje in ponos, nje podpora. Slabo vzgojeni otroci pa so najhujša šiba, ki si jo spletajo slabi in zanikrni starši, zanemarjajoč svoje otroke. Ta šiba jim bo grenila zadnje dni življenja ter jih pahnila v prerani grob. Koliko si prizadeva dandanes cerkev, šola in država, da se mladina dobro vzgoji! Pa ves trud in prizadevanje ostane le premnogokrat brez vspeha tam, kjer nimajo otroci domače vzgoje. Kjer starši malo, ali celo nič ne store v oblažitev srea, rasto otroci enako divjakom v goščavi, ne poznajo krotitve svojih hudih strasti, podivjajo tembolj, kolikor bolj odraščajo, ne poznajo več pokorščine do staršev, pozneje se vpirajo posvetni in cerkveni

oblasti ter mislijo le na to, da nasitijo in zadovolé vse strasti in poželjenja izprijenega srca, dokler se ne zapró za njimi trdna vrata — — kaznilnice.

Kjer se zlasti mati ne meni mnogo ali celo nič za vzgojo otrok, tam drugi ne bodo dosegli dosti. Domača vzgoja zlasti prvih šest let je najiminitnejša, najvažnejša. Če se je ta zamudila, zanemarila, se škoda komaj dá še popraviti. Otrok je podoben rodovitni zemlji pomladi, ki ti bo obrodila, kar boš zasadila nanjo. Če jo pa prepustiš sami sebi, zarastel jo bo le bujni plevel, a dobrega sadu boš zastonj iskala; če prav pozneje populiš plevel, vzklival ti bo vedno znova ter preraščal koristno setev. Otroško srce vzprejme vsako seme, ki pade vanj. V njem spavajo dobre in slabe kali, toda zadnje imajo večjo moč ter le prehitro prerastejo in zadušé dobre kali, ako ne čuvaš skrbno, da jih začasa korenito zatreš ter dobre kali množiš, pospešuješ, prilivaš in neguješ. Otrok ima v sebi sposobnost do dobrega in zla. Stojé ob zibki novorojenčka, ne vemo še, kaj bo iz njega; bo-li v blaginjo, bo-li v gorje svojim sovrstnikom; ali bo kdaj zavzemal častno mesto v človeški družbi — ali ji bo v sramoto in nečast? Kdo to ve? Ali bo kdaj blažen nebeščan ali nesrečen zavrženec — kdo more to že zdaj določiti? — Vse to je odvisno od vzgoje. Ako je novorojenček tako srečen, da ima skrbno, vestno mater, ki bo po Božji volji hranila dragi ji izročeni zaklad ter modro gojila in razvijala telesne in duševne moči, ki zdaj še dremljejo v mladem življenju, potem smemo trdno upati, da bode mali zemljan kedaj čvrsto hodil po pravih potih življenja ter srečno došel tudi v pravo domovino onkraj groba. Naj se tudi med potjo časih izgubi in zaide — — našel bo pravo stezo prej ali slej zopet, materina beseda, nje roka ga vodi nevidno še tedaj, ko je že odrvenela in počiva že davno v tilhem grobu.

Kako obžalovanja vredno pa je ubogo dete, čigar mati pozablja in zanemarja najsvetejši svoj poklic. Slabo vzgojeni otroci se večidel izgubé, izgubé na veke! Kdor umeva, kaj se pravi „izgubé se na veke“, ta umeva tudi veliko odgovornost, ki si jo je naložila mati, prevzemši toliko imenitno, važno in sveto dolžnost, vzgojevati otroke!

Vzgoja malih otrok v prvi detinski dobi, od prvega do šestega leta, smo rekli, je najvažnejša. Ta je skoro popolnoma v rokah materinih. Namen teh vrstic bodi torej, gospodinjam materam podati nekaj praktičnih nasvetov, kako naj ravnaajo, da blago in plemenito vzgoje ljube otročiče. Ker pa tudi starejše, odraščene sestrice mnogo vplivajo na mlajše bratce in sestrice in marsikatera mlada deklica služi za pesterno, ne bo škodovalo i njim, če dobe v teh vrsticah kako drobtinico, ki jo lahko prav dobro uporabijo, da storé kaj dobrega malim otročičem.

„Ni je bolj vzvišene umetnosti od vzgoje“, je rekel nekdanj sveti patrijarh Janez Zlatoust, „slikar ali kipar ustvarja le podobe ali kipe brez življenja; modri vzgojitelj pa upodablja živ umotvor, nad katerim se raduje Božje in človeško oko“. Ta krasni izrek bodi gospodinji materi in vsakemu vzgojitelju vedno pred očmi. Upodabljati ti je živo podobo božjo v otroku. To pa ti je mogoče le na podlagi prave krščanske vere in spodbudnega krščanskega življenja. Kjer v družini vlada duh svete vere, tam prebiva strah božji, krotitelj slabih nagibov in strasti, pospešitelj kreposti in čednosti. Kjer se zatirajo strasti in goji krepost, tam je prava, plemenita vzgoja, — tam podlaga srečnemu, zadovoljnemu življenju za čas in večnost!

Pred vsem bodi torej gospodinji skrb, ohraniti dobrega krščanskega duha v družini. „Jabolko ne pade daleč od drevesa“, pravi pregovor. Če vidijo otroci le dobre vzglede v svojem obližju, če se že v prvi mladosti uče

čislati čednost in lepo življenje, jim bo pozneje slabo dejanje drugih tem odurnejše ter jih ne bo toliko mikalo. Prvi vtisi so v mladem srcu najglobokejši, zlasti če se ponavljajo dan na dan; vse življenje se ne dajo popolnoma več izbrisati iz duše. Koliko laglje se bodo pozneje otroci ustavljali hudim nagibom slabe človeške narave, če so prve dobre kali že pognale močne korenine, slab vzgled jih ne bo tako hitro zamoril.

Kjer pa otroci v družinskem krogu vidijo le malomarnost v verskih rečeh, vidijo razne slabosti in napake, da ne rečem slabih in pohujšljivih vzgledov, kjer slišijo marsikaj, česar bi še ne smelo čuti njih nedolžno uho — ni čuda, če otrpnejo, so malomarni za vse dobro, tembolj pa postajajo sebični, poželjivi, neubogljivi ter se udajo še drugim slabim navadam, kalijo sebi veselje in srečo otroških let, staršem pa delajo skrb in nevoljo. Šola ne more mnogo doseči tam, kjer so prvi vtisi na otroka neugodni; četudi se otroka marsikaj prime, izgubi se dobro seme le prekmalu, če se ne goji še dalje tudi doma.

V samostanski zavod dohaja vsako leto mnogo gojenk. Kako različni so nazori in navade, ki jih donajajo mladenke z doma! Ta ti žarečih oči poslušaj učiteljico, ki pripoveduje kaj lepega in vzglednega, ona tam pa zdeha dolgega časa, tako pusto ji je tako pripovedovanje; če pa pogovor nanese na obleko, zabavo in druge take stvari, ti pa koj oživi — od kod pač tolika razlika? Kar je vsaka čula doma, kar so čislali v družini, to se ji je vtisnilo v srce in dušo, za to se zanima.

Iz premožne hiše je pripeljala mati 12letno hčerko v zavod. Ker je bila jako nadarjena, je hotel njen oče, da se izobrazi v vseh znanostih, ki jih zahteva dandanes boljša olika: na učenje in izobraženost je sploh mnogo stavil. Za blažitev sreča se je malo brigal. Tudi gospa je poznala le zabavo in kratkočasje, z otroki se je malo pečala, prepuščala jih je največ poslom. Nova gojenka se je učenja lepo oprijela in vrlo napredovala, a učiteljice in součenke so kmalu opazile, kako mrzla in malomarna je deklica za vse drugo razen učenja, nikdar ni bila prav vesela. Pa lep vzgled vnetih gojenk jo je kmalu potegnil za seboj. Jela se je z večjo zanimivostjo udeleževati lepih in blažilnih vaj, ki so v zavodu navadne ter postala kmalu pristrčno vesela, živahna in ljubezniva. Čez štiri leta se povrne k staršem. Doma so opazili ugodno izpremembo. Ne le, da si je pridobila lepo izurjenost v ženskih ročnih delih in potrebnih vedah, temveč, kar je glavna stvar, oblažila si je srce. Obnašala se je krotko, prijazno, ljubezno, bila postrežljiva ter vedno dobre volje. Vsako nedeljo in praznik je poprosila mater, če sme v cerkev k sv. maši in pridigi. Gospa ji dovoli, a sama ostaja doma kakor po navadi. Nekega dne prosí hčerka, da sme k spovedi. Mati ji pač ne odreče, a drži se kaj mrzlo in ko hčerka odide, reče gospa ravno nazóči prijateljici: „Radovedna sem, koliko časa bo še uganjala to. Odreči ji prošnje ne morem, pa vspejati je tudi ne maram. Pa mislim, da bo sama od sebe kmalu prenehala.“ Zal, da je imela gospa prav. Hčerka, vidé, kako malomarno gleda mati nje početje, postaja kmalu mrzlejša, jame opuščati molitev in službo božjo pa udajati se bolj in bolj zabavi, kratkočasju in gizdavosti — postaja pa tudi od dne do dne čemernejša in nezadovoljnija, neubogljiva in uporna! Kdo je bil vzrok, da so lepe kali, tako hitro zopet usahnile? Kaj poinaga denar in bogastvo družini, ako ji nezadovoljnost in prepir razdeva in kali srečo družinskega življenja!

Modra gospodinja ravna drugače. Zgodaj začne vzgojevati mlado dete ter pazno čuje nad njegovim telesnim in dušnim razvojem. Nič ji ne odide; kar opazi dobrega, to skrbno goji in neguje, slaba nagnjenja pa sproti zatira; ko pa začne dete hoditi v šolo, ga skrbno podpira, da tem lepše vspeva ter nadaljuje to, kar je pričela in dobrega zasejala šolska vzgoja. Da pa more vspešno delovati in vplivati na otroka že v detinski dobi ter pozneje v šolski in po šolski dobi, prizadeva si pridobiti in ohraniti zaupanje in spoštovanje otrokovo. Kogar otrok spoštuje in ljubi, tega beseda mu je sveta. Spoštovanje otrok si pridobi gospodinja, ako je vztrajna in dosledna v postopanju napram otrokom, če ravna modro, nikdar pa nepremišljeno in pre nagljeno. Nihče ne mora imeti sam sebe bolj v oblasti, kakor vzgojitelj! Kako bi mogel drugače otrokom biti živ vzgled, vzor, po katerem se upodabljajo otroci!

1. Vzgjajati začena zgodaj, s prvim dnevom in to najprej v krščanskem nauku. Pa mi bo morda katera ugovarjala, češ, saj prva tri leta otrok niti ne vé, da živi! Nič ne dé, krščanska mati vé to bolje. Prvi dan že prekriža novorojenca ter ponavlja to dan za dnevom. Komaj jecljá dele prve glasove, uči ga že mati tudi svetih imen „Jezus, Marija, Jožef,“ pomaga mu sklepati ročice ter kaže, da je „Bog gori v nebesih“ in ima rad dobre in pride otročice. Otroci po sebi radi molijo. Če so molitve zjutraj in zvečer že z malega vajeni, spomnili te bodo, če si sama pozabila na njo. Četudi ne razume, kaj molijo, ima vendar Bog nad molitvijo nedolžnega angeljca večje veselje, kakor nad molitvijo marsikaterega odraslega. Mnogokrat jim pripoveduje o dobrem Očetu v nebesih, ki nam daje vse dobro, kar imamo, o ljubem Jezusku, o Materi božji, o angeljcku varhu; spomni jih večkrat, da Bog gleda z nebes nanje in vse vé, kar mislijo, govoré in storé. Rano jim vcepi v srce strah pred vsem, kar ni prav in lepo, kar je greh. Razloži jim, da greh Boga žali, da je Jezus za grehe ljudi mnogo trpel, da bo ljubi Bog hudobne ljudi ostro kaznoval i. t. d. O kako radi poslušajo otroci take besede iz materinih ust! Kako živo se jih spominjam še iz nežne svoje detinske dobe! Kako lepo uči krščanska mati svoje otroke, če so se v čem pregrešili, kako naj prosijo zopet Boga odpuščanja, kako naj ga z lepim vedenjem odslej še bolj razvesele! Vodi jih tudi že zgodaj v cerkev h kratkim molitvam ter jim potem doma razloži, kaj so videli v cerkvi. Pa vse le na kratko in otroški pameti primerno, otroci še ne morejo prebaviti dolgega razlaganja. Vse to jim vceplja v srce veselje do molitve. Brez veselja do molitve in brez vsakdanje lepe molitve sploh ni krščanske vzgoje. Naj otrok še tako dobro zna katekizem na pamet, če pa ne mara molitve, je slaba z njim. Človek pa, naj je še tako daleč zabredel, ako vestno opravlja molitev, ni še izgubljen, ker ga še veže, četudi prav nežna in tanka nit, z Bogom, ter se lahko še reši. A dobro pa vé modra gospodinja, da otroci še niso sposobni za dolgo trajno molitev, ker jim taka le pobožnost omrzi, zato opravlja z njimi le kratke pa goreče molitvice. „Raje malo pa dobro“, rekli so včasih oče doma; mali pa so zahtevali, da smo lepo in počasi izgovarjali očenaš in češčno Marijo. „Hitra molitev je blebetanje“ so rekli, „papiga in škorec blebetata, moliti pa ne znata; a otroci morajo moliti, sicer niso všeč ljubemu Bogu.“ Vedeli so pač, da bomo v poznejem življenju le tedaj v resnici srečni in zadovoljni, če se z mladega navadimo prave molitve in prav so zadeli.

2. Skrbna gospodinja zvesto čuje, da otroci obvarujejo nesokrunjen najdražji svoj zaklad: sveto nedolžnost. Nikdar ne trpi, da bi kdo vpričo otrok govoril in pripovedoval stvari, katerih otroci še ne smejo slišati ter tudi ne posluša izgovora: „Saj otrok še ne razume kaj takega!“ Otroci imajo tenko uho in bistre oči. Kar vidijo in slišijo, se jim vtisne v dušo in srce, kakor v mehek vosek ter se jim mnogokrat vse življenje ne izbrše več! Zato skrbno pazi, s kom se družijo otroci, kaj počenjajo, s čim se igrajo, kam zabaja pesterna z njimi. Zgodaj uči otroke svete sramežljivosti, zveste čuvajke nedolžnosti. Nikdar ne pušča otrok, da bi nespodobno oblečeni ali razgaljeni hodili okolu, nespodobne stvari igrali, ne pusti jih spati skupaj, ko so večji, ne pušča več deklic s fantiči i. t. d. Sveto sramežljivost jim vceplja še prej, nego otroci prav k pameti pridejo; če se otroče razgali ali kaj drugega nespodobnega učini, reče takoj z resnim obrazom: „To je grdo!“ Otrok si to kaj dobro zapomni, ker grajo ali hvalo prečudno kmalu umeva. Pozneje mora veljati svarilo: „Angelj varuh te vidi, tega Bog ne mara, to Bog kaznuje“. Začetek modrosti je strah

božji, pravi sveto pismo. Otroci, ki so nedolžno in sramežljivo preživeli otroško dobo, bodo imeli tudi pozneje moč, vzdržati se na poštenem potu čednosti in kreposti.

3. Zgodaj navajaj otroke pokorščini! To je drugo opravilo v krščanski vzgoji. Brez pokorščine si ne moremo misliti lepega družinskega življenja, pa tudi ne življenja v človeški družbi sploh. Pokorščina vzdržuje cerkev in državo. Otrok se mora že v prvem letu učiti, da uboga. Svoje-glavni so skoro vsi otroci, a svojeglavnost se jim v prvih letih lahko izbije, pozneje se ne da več; mlado drevesce se dá upogniti, staro se ulomi. Volja materina mora biti volja otrok, njih zapoved in postava. Materine zapovedi ne sme omajati ne prošnja, ne jok, ne laskanje. „Kar sem rekla, to je in tako ostane“. To je zlato pravilo v pokorščini. Otrok se poskuša odtegniti zapovedi, zlasti če ima storiti kaj neljubega, pa če ne odjenjaš, se ukloni ter pozneje ne poskuša več, ako iz izkušnje vé, da nič ne opravi. Pokorščina do staršev v mladosti preide pozneje v pokorščino do cerkvene in svetne gosposke. Toda ne velevaj preveč naenkrat, otroci ogluše za povelja, ki se prehitro vrste drugo za drugim ter se ne brigajo več zanje. Ne velevaj tudi nepremišljeno! Premisli prej dobro, kaj boš velela, kaj otrok more storiti. Ne dovoli nikdar, kar si enkrat odrekla; nikjer ni treba večje doslednosti kakor tedaj, kadar velelaš ali prepoveduješ. Prepričaj le otroke, da jim vselej le dobro hočeš, da imaš le njih blaginjo pred očmi, pa se ti ne bodo ustavljali. Če si kaj velela, glej tudi, da otrok točno izpolni povelje. Če se otrok obotavlja, ponovi povelje nekoliko ostrejšje, če še zdaj ne uboga, moraš ga kaznjevati. To si otrok dobro pomni, prihodnjič kazni ne bo več treba. Ako si z mladega naučila otroka ubogati, obvarovala si ga za mladeniška ali dekliska leta in za poznejšo dobo marsikatere nepovoljnosti in bridke izkušnje. Koliko bi bilo srečnih ljudi na svetu, ko bi se bili učili z mladega ubogati! Od mlajših otrok zahtevaj pokorščino brez po-gojev; če te otrok praša, zakaj mora to storiti, reci le kratko pa prijazno in odločno: „Zato ker jaz to zahtevam in moraš ti ubogati!“ Večjim otrokom pojasni, kako potrebna jim je pokorščina, da bodo kdaj kaj prida; da jim četrti zapoved božja ukazuje ubogati in spoštovati starše kot namestnike božje, da jim pokorščina pripravlja srečno življenje na tem svetu in v večnosti.

Modra gospodinja tudi strogo gleda na to, da otroci ubogajo kateheta in učitelja in sploh vse osebe, ki pomagajo vzgajati otroke. Zato tudi nikdar ne trpi, da bi otroci doma tožili ter se izgovarjali, če so bili grajani ali kaznjevani v šoli, pa tudi ne pusti, da bi se kdo hudoval ali obsojeval učitelje v pričo otrok. Ne rečem, da bi se ne moglo zgoditi kedaj, da se je učitelj morda zmotil ali prenaglil, da ima torej gospodinja pravico in vzrok, pritožiti se nad krivico, ki se je storila otroku — pa pravično nevoljo skrije pred otrokom ter se brez njegove vednosti zopet sporazume z učiteljem. Otroci morajo spoštovati vsako avtoriteto, predstojnikom pa je sveta dolžnost, vzajemno delovati in podpirati drug drugega, če ne, le podirajo to, kar je drugi s trudom sestavil in utrdil. Ne dajaj torej otrokom nikoli potuhe! Kjer otroci vedó, da jih za kazen v šoli čaka še druga doma, tam ne tožijo učiteljev, temveč se trudijo, da se kazni obvarujejo v šoli in doma.

Modra gospodinja otrokom nikdar ne obeta plačila za to, če ubogajo; z obetanjem se podpira in goji le svojeglavnost. Tudi ne trpi, da bi otrok komu drugemu nalagal delo, katero je njemu ukazala. Kaj takega se naj ne zgodi nikdar brez kazni; še manj pa se pripeti kdaj, da bi mati otroka prosila, naj stori to ali uno. To bi bila slabost, ki je vrla gospodinja ne pozna. Slaba

mati, ki prosi otroka, naj jo uboga! Kmalu bodeš sužnica malega svojeglavca-tirana!

4. Navadi otroke z mladega, da bodo zmerni, z malim zadovoljni, da bodo vedeli odreči si kaj in krotiti poželjivost in samogoltnost. „Ne preopasi otrok, da bi hodili vedno napeti, kakor boben“, pravi slavni slovenski pedagog in vladika Slomšek, „pa jih tudi ne pusti, da bi stradali. Dokler otrok raste, ne sme stradati, hrane mora imeti dovolj pa po meri in primerno“. Otrok ne sme dobiti vsega, kar zahteva. Še manj pa si sme jedi izbirati; je naj vse, kar mu odločiš. Časih se pač primeri, da otrok kake jedi ne prenese, ker se mu želodec ustavlja, s tako jedjo ga torej ne sili, ako pa otrok danes rad je, jutri pa prav tisto jed zametuje, je znamenje, da se nadeje kaj boljšega, torej izbira. Kaj takega ne trpi! Če skrbiš pametno za to, da na mizo prihaja vsak dan zdrava in okusno pripravljena hrana, četudi priprosta, naj dobi otrok od vsake jedi ter naj jo uživa brez izjeme. Če dobe otroci jedi, katere imajo posebno radi, ne smejo zategadelj puščati manj priljubljenih. Ako jo puste svojeglavno, ne dobe tudi tiste ne, po kateri jih mika slá.

Razen določenih obrokov naj otroci ne dobé ničesar. Tudi naj ne hodijo sami v shrambo za jedi iskat si jih. Varuj jih tudi sladkosnednosti! Na to slabo razvado jih pripraviš, ako jim obetaš in daješ sladkorja in druge slaščice v plačilo, če jim vselej kaj dobrega prineseš, kadar prideš odkod, ter jim dovoliš, da svoj denar izdajajo za sladkarije. Sladkosnedneži ne bodo nikdar kaj prida; če slasti do dobrih in slastnih jedil ne morejo krotiti, tudi v drugih rečeh ne bodo brzdali svojih želja. Kako nesrečen je tak človek pozneje v življenju, ako ima toliko potrebščin, pa ne pripomočkov, da bi jih utešil. Poznam še mlado deklico, nekdanjo učenko, ki je imela nespametno mater, katera ji je dovolila vse, kar je otroče le poželelo, naj bi stala slaščica še toliko; raje je vzela denar na posodo, kakor da bi odrekla mali razvajenki kakšno željo. Smrt je pobrala mater, ko je deklica komaj dosegla 11. leto, zapustivši ji nič drugega, kakor kôpo dolgov. Ker se tudi oče malo meni za hčerko, jo je vzela teta k sebi. Pa kako nesrečno se čuti zdaj ubogo dekcle, ko nima več tistih užitkov, ki so bili prej vse njeno življenje. Otrok je usmiljena vreden, vse veselje mladih let se ji je do dna zagrenilo. Mesto hvaležnosti do tete in drugih sorodnikov, ki skrbe zanjo, kaže največkrat le ogorčenost nad njimi ali jim celo kljubuje in toži in joče po materi. Kaj bo iz revice pozneje, si še misliti ne upam. V koliko nesrečo jo je pripravila slepa materina ljubezen! — Sladkosnednost otroke premnogokrat zapelje tudi v tatvino. Če ne dobe, česar poželijo, skušajo izmakniti sami iz omare, ali pa tudi denar staršem ali celo poslom, da si kupijo pri slaščičarju zaželenega peciva ali sladkorja. Zato še enkrat, ne razvajaj otrok in uči jih zarana odrekati si kaj. — Ne govori tudi vpričo otrok o jedi in pijači, da se jim ne vrine misel, da človek le živi, da je in pije, ne pa obratno. — Zlasti pa varuj otroke opojnih pijač! Te so otroku strup za dušo in telo. —

Navadi pa tudi sploh otroke na preprosto in skromno življenje ter jih uči, kako naj se premagujejo, če so preobčutljivi, ničemurni, če jim ta ali ona reč mrzi, če hočejo vsako reč najbolje vedeti. — Navajaj jih, da se v takih slučajih krepko premagajo in odjenjajo, da tudi drugim kaj obvelja; na tak način se jim bo utrdil lep in blag značaj ter se bodo vedeli in znali krotiti tudi v poznejšem življenju, uživali bodo pravo prostost. Le kdor ima sam sebe in počutke v oblasti, je prost; kogar pa imajo počutki in strasti pod seboj, je usmiljenja vreden suženj.

5. Modra gospodinja pa blaži in krepi značaj otrok tudi s tem, da jih zgodaj že uči resnicoljubnosti in odkritosrčnosti. Nič ni v človeški družbi odurnejšega nego lažnjiv in potuhnen človek. „Lažnjiva usta so pred Gospodom gnusoba“, pravi sveto pismo. Skrbno torej varuj otroke vsega, kar bi jih napeljevalo v laž. Človeška narava je sploh k slabemu nagnjena, pa svoje pregreške prav tako rada tudi zakriva. Zlasti je to še lasno boječim otrokom, in takim, ki so že tako zvite in potuhnjene nravi. Tak otrok ti bo težko obstal resnico, če vé, da ga čaka huda kazen. Ne bodi torej preostra; če ti otrok sam pove in obstane, kaj je pregrešil, odpusti mu vso kazen ali jo zmanjšaj. Ne trpi nikoli izgovarjanja, pa tudi ne opláši otroka s preostro besedo, pomagaj mu do resnice. Pa tudi ne zahtevaj preveč! Ako je tebi obstal pregrešek, ne zahtevaj, da bi to storil še očetu, dovolj je, da ga ti posvariš in če treba kaznuješ; a očetu prikrihati pregreške otrok tudi ne smeš, vzgoja otrok mora biti vzajemna. Otroci naj nimajo nikakršnih skrivnosti pred starši, zlasti pred materjo ne, materi naj otrok vse pové, vse potoži, da ga ta modro pouči in napeljuje k dobremu. Srečen otrok, čigar srce je materi odkrito, kakor odprta knjiga!

Kako se otroci uče lagati? Ako imajo slab vzgled. Koliko je pač laži v človeški družbi! Otroci slišijo, da matere ni doma za to in uno neljubo osebo, slišijo, kako je kdo prijazen v obraz navzoči osebi, komaj pa so se vrata zaprla za njo, že jo vlečejo čez zobe; kakšen vtisek napravi to na otroke! Skrbna mati se ogiblje vseh takih stvari; pa tudi ne trpi, da bi kdo nalagal otroke, ali jim žugal stvari, o katerih vedó otroci, da se ne zgodé; recimo, da pride divji mož ponje, da jih bodo dali dimnikarju, da jih bo „bavbav“ vzel i. t. d. Še slabše je, če jim kdo kaj natveže, ker so lahkoverni ter jih potem zasmehuje. Take stvari se otrokom vsade globoko v srce, ni čuda, če jim potem ni več mnogo za resnico in če poskušajo tudi sami z lažjo, zlasti ako imajo z njo kak dobiček. Pa tudi na otroke pazi, kadar kaj pripovedujejo, da ostanejo vselej natanko pri resnici ter ne pretiravajo ali preobračajo stvari. Ustavi jih takoj z besedo: „To ni bilo tako“, „tako ni bilo“, „zakaj pridevaš to pa to?“ Ne daj jim, da bi pretiravali, če jim je kdo kaj žalega storil, če jih kaj boli i. t. d. Ravno tako se drži čiste resnice, kadar te otroci poprašujejo po stvareh, ki jih še ne razumó ali jih še ne potrebujejo in ne smejo vedeti. Če se jim izmakneš z lažjo, verjeli ti pozneje ne bodo več tako zvesto, ker do resnice bodo prišli prej ali slej. Reci jim torej naravnost, da tega še ne razumó, zvedeli bodo pozneje, ali pa jim daj kako opravilo, da se zamotijo in pozabijo na prašanje. Varuj se torej vselej in povsod vpričo otrok vsake laži, da otroci ne izgube zaupanja do tvoje besede. Kar oče ali mati rekó, to mora biti otrokom tako resnično kakor sveto pismo! Zlasti tudi pazi, da obljube izpolnuješ. Obljuba dolg dela. Če pozabiš ali zanemarjaš spolniti obljubo, izgubiš lahko zaupanje otrok. Ako pa obljube ne moreš izpolniti, razloži otroku razloge ter ga odškoduj za obljubo s čim drugim.

6. Vcepi otrokom z mladega ljubezen do poštenja in pravice. Ne dovolj jim, da bi vse v roko jemali, kar vidijo, razen svojih igrač, da se tako koj s prva navadijo razločevati, kaj je moje in kaj tvoje. Uči jih, da puščajo vsakemu svoje, da je nepošteno in greh, če si prisvojimo in obdržimo to, kar ni našega. „Poštenje najdalje velja“. „Z malim se začinja, z velikim pa neha“. Koliko jih je že končalo svoje življenje na vislicah ali v temnici, ker niso poznali poštenja. Povej jim take vzgleda, da jim globoko vcepiš strah pred vsako tudi najmanjšo tatvino. Navadi jih, da bodo zadovoljni s tem, kar imajo ter ne pozelevajo tega, kar imajo

drugi. Kdor je s svojim zadovoljen, ne hrepeni po imetju drugih. Ne trpi, da bi otroci prinašali iz šole stvari, češ, da so jih dobili v darilo od tovarišev ali součenk, ne pusti, da bi vedno menjavali med seboj. Kar najdejo, naj izroče staršem ali učitelju v šoli. Če so kje kaj poškodovali, morajo prositi odpuščanja ali pa tudi povrniti škodo. Kadar hočejo kaj imeti, morajo vselej lepo prositi. Tega naj se vadijo otroci, predno že govore. Mali otroček naj z ročicami poprosi, da se začasa navadi prositi. Tako se budi ljubav do poštenja in pravice.

7. Vzgoji otroke, da bodo delavni ter vedeli čas dobro porabljeti. Otroški duh nikoli ne miruje, zato mora imeti vedno kaj delati in opraviti. Če nima koristnega opravka, dela hudo. Daj jim vedno kaj posla, naj se igrajo ali delajo, le postopajo in pohajkujejo naj nikoli. Dokler so otroci majhni, je igrača njih najiminitnejši opravek. Če nimajo igrač, se dolgočasijo ter izmislijo vsakršnega, le nič dobrega, postanejo sitni, hudomušni in sirovi, če imajo pa vedno dovolj posla, so ljubeznjivi in dobre volje. Delo blaži človeku duha in srce, lenoba zamori dušo. Ko postanejo otroci večji, daj jim primerne opravka, pa glej, da jih ne obkladaš z delom, za katero še nimajo sposobnih moči, da jim delo ne vzame veselja. Pošiljaj jih redno v šolo ter glej strogo na to, da doma skrbno in lično izdelujejo naloge ter se pridno uče krščanskega nauka in drugih predmetov. Kar otroci lahko sami storé, tega jim ne opravljaj ti ter tudi ne daj, da bi jim kdo drugi storil, le če res treba, pridi jim na pomoč. Delaj pa jim veselje do dela, ter pohvali tu ali tam, če so bili res pridni; priznanje vzpodbuja, a napuha ne sme rediti. Ne zahtevaj pa, da bi otroci ob delu vedno molčali ali vse prav po tistem opravljali. Otroci ne morejo biti vedno tihi. Pusti jih torej, naj brné, kriče in upijejo, to jim je časih potreba. Seveda pa ne smejo biti razposajeni in razbrzdani. Da se otrok na duši in telesu krepko razvije, mora gibati ude, uriti glas in napenjati pluća, vse pa seveda ob svojem času. Zato jih navadi na točen red. Redoljubnost pri delu je imenitnejša od dela samega. Delo brez redoljubnosti je igranje, samovoljno početje brez uspeha. Tudi vse svoje stvari, šolske knjige in zvezke, igrače naj imajo na določenem mestu, kamor naj jih sami spravljajo, ne kdo drugi. Ne trpi nikdar otroških stvari tam, kamor ne spadajo. Določi jim tudi natanko, kdaj imajo vstati ali spat iti, kdaj zajutkujejo, kosijo i. t. d., kdaj molijo, kdaj delajo, kdaj se igrajo. Kako dobro bodo vedeli porabljeti čas v poznejšem življenju, če so se tega že v nežni mladosti priučili. Navada je železna srajca. Red in snaga sta Bogu in ljudem draga. V redu morajo otroci imeti obleko in sami sebe tudi. Ne trpi, da bi zamazanih prstov hodili okolu; če si zamažejo obleko ali obutalo, naj si jo takoj zopet osnažijo. Če vedno in povsod strogo zahtevaš redoljubnost in snago od otrok, navadili se je bodo za vse življenje. Koliko časa in truda, pa tudi nepovojnosti se prihrani v hiši, kjer se vrši vse v lepem redu!

8. Navadi jih pa tudi ponižnosti in skromnosti pa ljubezni do bližnjega. Napuh nam je bolj ali manj vsem prirojen ter vzraste zlasti tam, kjer se ne le ne kroti že z mladega, temveč še redi, z nepotrebno in preobilno hvalo, z laskanjem, in drugimi pogreški, ki se le prepogosto nahajajo po kočah in palačah. Modra gospodinja nikdar ne hvali otrok za stvari, katere imajo po naravi ali po milosti božji, ali za opravila, katera so dolžni storiti. Le če so posebno marljivi in ubogljivi, jim priznava s prijazno besedo ter jih vzpodbuja še za naprej. Skrbno pa se ogiblje vseh tistih nespametnosti, ki jih počenjajo ničemurne matere, ki hvalijo otroke za vsako reč, češ da so boljši in lepši od drugih, pridnejši,

jim obleka lepo stoji; ali se pa jeze nad šiveljo, ki je premalo olepšala obleko, ali hišna preslabo nakodrala lepe lasce itd. Kolikokrat se ničemurnost in ošabnost otrokom vsaja v mehko srce, ko se še pestujejo, če jih hvalijo kako lepo krilce, kako čedne čevljeje imajo ali jih kažejo v zrcalu, kako lepa ličica imajo itd. Otroci se hitro prevzamejo, če slišijo, kako so bogati, bolj imenitni od drugih, če so posli kregani zavoljo otrok, in ob drugih takih prilikah. Kako hitro se začno povzdigovati nad drugimi otroki ter jih prezirati. Modra mati otroke že v detinski dobi uči, da imajo vse darove od ljubega Boga, da mu bodo enkrat odgovor dajali za vse, kar so prejeli, da so torej dolžni, dobro vse obračati, pa nad nikomer se povzdigovati. „Kdor se nad drugim povzdiguje, prazno glavo oznanuje“, rekli so nam dobra mati pogostokrat. „Ne zaničujte ubožcev, kdo vé, če ne boste kdaj sami še stradali in ubogajme prosili“. . . . To nam je šlo do srca. Kolikrat so nam dali kos kruha, če je prišel revež berač v hišo, in z veseljem smo gledali, da ga je zadovoljno vzel in se zanj lepo zahvalil. — Kako dobro se nam je zdelo, če je smel kdo izmed nas ponesti nekoliko okusnega kosila revnemu bolniku, ki je stradal na bolniški postelji. Večkrat so nas napeljevali, da smo temu ali onemu kaj postregli ali ga s čim razveselili. Na tem smo se učili ljubezni do bližnjega! . . . Če ima mati sočutje s tujo bôljo, čutijo jo tudi otroci ter se uče pomagati v revni in potrebi. Koliko čistega in blagega veselja užijejo otroci na tak način in kako jim to blaži srce in dušo! — Prav tako jih pa skrbna mati tudi napeljuje, da ne zavidajo bližnjega v sreči ter ga ne zaničujejo v nadlogi ali da ga ne žalijo. „Kar nočeš, da bi drugi tebi stôrili, tega ne stori drugim“, to je zlato pravilo krščanske ljubezni.

9. Uči jih pa tudi dostojnega in lepega vedenja do ljudi. Kako krasno diči mladino in vsakega lepo, prijazno in dostojno vedenje! Tega se morajo otroci učiti koj, ko se kolikaj zavedajo. „Daj ročico temu in onemu“, „posmejaj se prijazno“, to razume otrok, predno še more govoriti. Lepega vedenja se otroci kaj lahko nauče, koliko jim to koristi v poznejših letih, kolike sirovosti jih obvaruje. Zlasti vadi otroke hvaležnosti. Otroci morajo prositi za vse, pa zahvaliti se tudi. Zavedati se morajo, da so za Bogom zlasti staršem za vse hvalo dolžni. Učiti se morajo lepo pozdravljati zlasti predstojnike, prijatelje in znance pa tudi dostojanstvenike, zlasti duhovnike. Nedostojno obnašanje in nehvaležnost je znamenje sirovega srca. Dostojno naj se vedejo v cerkvi, v šoli, na potu, doma in povsod!

10. Vadi jih varčnosti! Varčnost je podlaga gmotnega blagostanja v družini. „Varčnost je krepost in šola kreposti, zmagovanje lahko-miseljnosti in strastnosti, ima oko odprto za bodočnost, deli mile dari ter je zvesta čuvajka v hiši siromaka in bogatina; daje o pravem času in kjer se varčnost naseli, tam prebiva mir in radost.“ Modra gospodinja ne daje malim otrokom denarja, da bi ga smeli porabiti po svoji volji; če dobi kdaj kako darilo v denarju, napravi jim majhen hranilček, kamor spravljajo novce, ko že bolj odrasto, izroči jim pač zdaj pa zdaj kak denar, da si sami kaj kupijo, pa nikdar ne pozabi zahtevati, da natanko razlože, za kaj in koliko so porabili. O takih prilikah jih potem tudi poučuje, kako in kaj naj kupujejo, da ne trošijo denarja po nepotrebnem ter ne postanejo zapravljivi. Pove jim tudi, kaj denar velja, koliko truda stane, pa tudi koliko dobrega lahko storimo bližnjemu, ako vemo vsak novec prav obrniti. Uči jih torej, sočutje imeti z reveži in siromaki ter jim časih kaj pomagati s tem, kar so si prihranili; tako jih obvaruje tudi še druge hude navade

— skoposti in trdosrčnosti. Koliko plemenitega užitka in veselja nam napravlja premnogokrat pametna radodarnost! Otroci vedo le tedaj denar prav obračati, ako jih kdo modro in skrbno na to navaja, sami od sebe se tega ne uče.

Zapravljivosti jih pa varuje vrla gospodinja tudi s tem, da jim ne kupuje predrage obleke in tudi ne preveč, zlasti dokler rasto; prav tako tudi ne pripušča, da bi otroci obleko zametavali, dokler se lahko še nosi. „Kdor malega ne varuje, kmalu veliko poškoduje“, zato morajo tudi na svoje igrače, knjige, zvezke in druge stvari vedno paziti, da jih ne poškodujejo pred časom in ne iz zanikrnosti ali iz objestnosti.

11. Privošči otrokom nedolžnega veselja! Srečna otroška leta so podlaga sreči in zadovoljnosti poznejše dobe do sive starosti. Veselo srce laglje prenaša tuge in nadloge, ki spremljajo človeka vse življenje. Kako mogočno upliva na človeško srce spomin nekdanje srečne detinske dobe! Sivi starček se rad povrne nazaj v tiho dolino, na prijazen grič, kjer je preživel prva leta svoje dobe v neskajeni sreči. Največja in najboljša dota, ki jo daš otrokom, so veselo in srečno preživela mlada, otroška leta. Če se je otrokom ta doba ogrenila, se tudi v poznejšem življenju ne bodo lahko otesli nekake trpkosti, spomin na mlada trpka leta jih dela osorne in odljudne tudi v moški dobi in v pozni starosti. Ne zaničuj torej otroške govornice, poslušaj jih, kaj ti pripovedujejo, ne zaničuj njih igrač in opravkov, ne zapoveduj jim z mrzlo, ostro besedo, ne dajaj jim priimkov ter jih ne sramoti vpričo tujih ljudi! Tako obnašanje deluje na otroško toplo srce, kakor ledena sapa ali mrzla snežnica ter zamori blagi in rahli čut v njem; zamori lahko tudi ljubezen do staršev. Kjer pa ljubezni in spoštovanja ni, tam je toliko več malomarnosti, brezbriznosti, mrzenja, zarobljenosti in sirovosti. — Veseli se z njimi! Pusti jim veselje pomladi, da gredo in nabirajo cvetice, da se vesele sadja po leti, grozdja jeseni, Miklavža in jasic po zimi, pisanih pirhov o Veliki noči. Daj jim potrebne prostosti, da se po svoje igrajo in skačejo po volji ter urijo in pregibljejo ude, da bodo kdaj tem čvrstejši in krepkejši. — Ne pusti pa jih nikoli samih, da bi počenjajali, kar se jim zljubi. Slabo dejanje ne dela veselja otrokom, vzbuja jim slabo vest. Nadzoruj jih torej vedno, pa tako, da otrokom niti na misel ne pride, da tvojim očem ne odide, kar počno. Če potem opaziš kaj slabega, opozori jih na to, malo besed ob storjenem pogrešku več zmore, kakor pozneje dolge pridige. Še zdaj vem, kako globoko mi je šla k srcu nekaj beseda očetova. Igrali smo se domači in sosedovi otroci v sobi. Oče so imeli nekaj opravka ter so potihoma zapeli zdaj kako pesemco, zdaj kak znan napev, nam pa še na misel ni prišlo, da pazijo na nas. Ko eden izmed nas pripoveduje zatrjuje, da je res, kar pravi, „če ne, imam smrten greh“, oglase se takoj oče, pa pravijo resnobno, a ne ostro: „Ne otroci, ne tako! Zdaj še ne veste ne, kaj je smrten greh in kolika nesreča za človeka, če ga stori. Zatorej se ga le skrbno varujte, pa ne trdite za vsako stvar, imam smrten greh.“ — — To nam je napravilo tak vtisek, da odslej nismo nikdar več rabili takih izrazov, smrtnega greha pa smo se jeli resno bati!

Otroci se naj torej vesele — toda po pameti in primerno. Čas jim bodi odločen za delo in igračo, kakor smo že rekle. Ne preoblagaj jih preveč z igračami. Preproste igrače naj si delajo sami. Otroška domišljija je kaj bogata ter jih ob igranju mnogo podpira. Otroci imajo nad igračami, ki si jih sami naredo, tudi več veselja. Ne pusti jim pa, da bi vse razdirali in pokončevali, kar dobe v roko. — — Skrbno jih varuj veselja in

kratkočasnosti, ki so le za odrasle ljudi. V gostilno, v koncerte, v gledišče jemati otroke s seboj, je nespametno in škodljivo za dušo in telo. Razvadiš jih tudi, da jih ne bo veselilo več doma, ko odrašajo, ker jim budiš veselje do burnejše zabave in nevarnejšega užitka in kratkočasia.

Otroci radi poslušajo povesti. Z lepo povestjo jim ne napravljáš le nedolžnega veselja, marveč lahko tudi kaj dobro vplivaš na mehko otroško srce. „Beseda miče, vzgled vleče“, pravi pregovor. Marsikatero lepo svojstvo, ljubezen do kreposti, hrepenenje po dobrem in blagem jim boš najlaglje vcepila v mlado srce, pripovedujoča jim lepe dogodke in povesti. Pa izbiraj, kadar pripoveduješ, raje resnične ali resničnim močno podobne povesti, vzete iz življenja. Otroci prašajo skoro gotovo, ko si nehala: „Ali je to res?“ Pravljice imajo prav zato mnogo manjšo vrednost, ker so izmišljene ter otrokom le domisljivo vzburljajo ter jih odtegujejo treznemu mišljenju. Naravnost nespametno pa je otrokom praviti povesti o strahovih, roparjih, čarovnicah itd. ter jim tako vsajati v glavo prazno vero in neumno bojazen pred duhovi; ali pa jim natvezati, da je v tem in unem temnem kotu kaj nevarnega skritega. Še zdaj vem, koliko strahu sem prestala v otroških letih, če mi je bilo pod streho kaj iskat, ali pa zvečer iti kam brez luči, ker me je nespametna dekla večkrat strašila, da je „stara sova“ na podstrešju in „ris“ v temnih kotih, ki mi bo kri izpil. Tak strah časih tako naraste, da otrok lahko dobi božjast, ako ga morda kdo za kazen ali kakor koli zapre v kak teman prostor.

12. Skrbi pa otrokom tudi za telesno zdravje! „V zdravem telesu prebiva zdrava duša“. Koliko malih otročičev pomrje v najnežnejši dobi vzpričo malomarnega ravnanja slabe gospodinje ali nevedne pestrne. Vsi udje otrok, zlasti novorojencev, so mehki, občutljivi, notranji organi nežni ter se kaj lahko pokaze in poškodujejo. Velike skrbi je torej treba zlasti, dokler so še otročiči prav majhni, ko se pestujejo, ko začnejo hoditi itd.

Otrokom je treba primerne hrane. Prva in najprimejnejša hrana otroku je materino mleko; za silo ugaja tudi kozje ali kravje mleko, ki pa je za novorojenca premočno, ako se ne pomeša z vodo. Če mora dojenček piti kravje mleko, svetujejo zdravniki, da mu primešaj prvih pet tednov toliko vode, da na en del mleka dodaš dva dela vode, naslednje štiri mesece vsakega polovico, od šestega meseca na en del vode tri dele mleka, od desetega meseca dalje pa že prebavi samo mleko brez vode. V drugem letu otroci že prenašajo lahko močnate jedi, ne dajaj jim pa še mesa ne krepkih mesnih jedi, tudi ne še težko prebavljive rastlinske hrane, stročnic, kislih jedi i. dr. Otroci naj prvih šest let ne uživajo ne kave, ne čaja pa tudi vpijanljivih pijač ne, vse to je strup za otroke. V tretjem letu in poslej so prebavila otrokova že močnejša ter se polagoma privadijo navadni hrani odraslih. Da more otrok hrano primerno prebaviti, potrebuje po dve ali tri ure. Hrano naj dobiva ob natanko določenem času.

Otrokom je treba snage. Snažna in čista bodi posteljica, povoji, odeja, obleka in perilo. Plenice in prtiči naj bodo vedno čisto oprani. Zmočene plenice in povoje sušiti, je velika zanikrnost in nesnažnost, pa tudi škodljivo za otroka, ker ga začne kožica peči, če ga zavijaš vanje, ne bo ti mirno spal, pač pa upil in kričal. Odeja bodi topla in lahka, povoji rahli, da ga nikjer ne obliskajo. Trdo povijanje škoduje otroku, trdijo zdravniki. Poznam mater, ki je vse otroke izredila brez povijanja, pa ne eden nima krivih udov. Nespametna je torej vera, da dobe otroci le tedaj

lepe in ravne ude, če jih male prav trdo povijaš, da se ganiti ne morejo in komaj dihajo. Vsakdanja kopel ne ohrani le telesca snažnega, temveč ga tudi krepí in utrjuje. Sprva bodi kopel topla, pa ne pretopla, kolikor moreš lahko prenesti s komolcem, če ga vtakneš vanjo. Pozneje privadi otroka na mlačno, naposled otroke z več leti na hladno kopel in izmivanje z mrzlo vodo, ker to jako krepí mišice in živce.

Otroci potrebujejo več spanja nego odrasli. V nežni otroški dobi naj spavajo otroci tudi opoldne po obedu, pozneje s petim letom jim spanja po dnevi ni več treba, pa zvečer spravljaj otroke prav kmalu spat. Otroci, ki zvečer dolgo bde, so slabotni, nervozni ter slabo rasto. Zjutraj pa jih ne puščaj predolgo v postelji, zlasti večjih otrok ne. Rana ura, zlata ura. — Tudi ne dajaj otrokom premehke postelje in pretople odeje — to pomehkuži človeka.

Otroci pa potrebujejo tudi mnogo zraka in svetlobe. Če jih vedno držiš v senci in zapiraš v zaduhlo sobo, ti bodo bledeli in hirali ob najboljši hrani in postrežbi, prav kakor cvetke, katerim pridno prilivaš, pa jim solnca ne privoščiš. Pusti torej otroke na vrt ali na dvorišče, da se pregibljejo in skačejo po volji. Tudi po zimi naj gredo v sneg in na led, nič ne škodi, če le paziš, da niso premočeni. Utrditi se morajo, da jim ne škoduje vsaka sapica. Dokler se otrok še pestuje, nesi ga ob lepem vremenu večrat na vrt, po leti je lahko po več ur zunaj, bolje pa je zanj, če leži v majhnem vozičku, kakor pa če ga nosiš na rokah. Ob deževnem ali vetrovnem vremenu, zlasti spomladi majhni otročiči dobe kašelj, tedaj naj ostanejo v sobi.

Otroci, ki začno hoditi v šolo, morajo po mnogo ur tam sedeti skoro nepremično, kar jako utruí mlado telo, pa duha tudi. Ko pridejo iz šole, ne zahtevaj, da bi takoj zopet mirno obsedeli, daj, da se čvrsto pregibljejo, bodisi pri igri ali s kakim lahkim opravkom. Mestni otroci so v tem oziru mnogo na slabšem nego otroci na kmetih. Komaj pridejo iz šole, torbica že v kotiču, pa hajd na vrt, dvorišče, travnik, ali po zimi na led in v sneg, ali pa tudi na kakšno domače delo, to jih krepí ter jim rdeči lica, pa obvaruje jih marsikatero bolezní, nahoda, vnetice v grlu in drugih bolezní, ki prihajajo iz prehlajenja. Bolj ko se utrdijo, tem laglje se ubranijo bolezní, dočim so mestni otroci tolikokrat blede, malokrvni, nervozni, ker pridejo premalo izpod strehe, ali pa morajo le hode na sprehod mirno korakati poleg odraslih, kar jim gotovo ne ugaja tako, kakor skakanje in pregibanje po volji.

To bi bilo na kratko dvanajst navodil, kako ti je pametno in blago vzgajati otroke. Recimo le še nekoliko besed o strahovanju in plačevanju otrok. Modra gospodinja uporablja oboje po pameti in zmerno, dobro vedoča, da kdor za vsako malo stvar kaznuje in strahuje, ali pa brez mere plačuje, vzgaja le trmaste, svojeglavne in potuhnjene otroke. Šiba je potrebna v hiši, kjer so nedorasli otroci. „Ne odtegni otroku strahu“, pravi sveto pismo, „če ga strahuješ s šibo, ne bo umrl, ti pa si mu dušo in telo obvaroval pekla . . .“ Brez strahu ne moreš otrok prav vzgojiti. Kjer starši ne strahujejo otrok, tam strahujejo tem huje otroci slepe svoje roditelje. Šiba novo mašo poje, pa le tam, kjer se modro rabi, ne v jezi in strasti, ne s kletvijo in zmerjanjem, tako strahovanje nima blagoslova božjega ter ne obrodi dobrega sadu. Sploh je treba šibe le tam, kjer se je prva vzgoja zanemarila. Če je pa otrok z mladega vaje modrega vodstva, bodo milejše kazni zadostile, odvrniti ga od hudega. Ako je pa vendar enkrat šiba na vrsti, udari z njo le po delih telesa, kjer jim ne more

škodovati, nikdar pa ne po glavi ali po hrbtu. „Ne tepi preveč“, pravi Slomšek, „kar je preostro, se rado skrha in škrbine dobi, ki se težko izbrusijo“. Ne strahuj po krivici, ampak po zasluženju, kjer je res pravi pregrešek; če je otrok po nesreči razbil kupico, ali ni znal napisati naloge, ne vé prav opraviti dela itd. tedaj ne zasluži kazni, temveč pouka, da se ve v bodoče prav ravnati. Laž, svojeglavnost in klubovanje, trma, nesramežljivo dejanje, velika nespodobnost v cerkvi, to so pregreški, ki zaslužijo občutljivo kazen. Lenemu otroku ne škoduje, če mora časih malo stradati, ali če mu odtegneš jed, katero ima posebno rad; če se rad prepira z otroki, ga odtegni družini itd. Primernejša ko je kazen, tem boljši sad obrodi. Ne žugaj pa nikdar s kaznijo če ne misliš v resnici izpolniti. Žuganje nič ne izda, če ostane le žuganje. Pregreška ne očitaj več otroku, ako si ga že kaznjevala; to stori otroke trmaste in trdovratne. Če bi pa otroke vedno le strahovala in grajala, vzela bi jim vse veselje in vso ljubezen. Treba jih je časih tudi pohvaliti. A s hvalo bodi prav tako previdna, kakor s strahovanjem. Kaži jim svojo posebno zadovoljnost in veselje le tedaj, kadar so res kaj dobrega storili s posebno vnemo, kadar so se prav velikodušno premagali. Nikoli pa jih ne hvali, ker so nadarjeni, spretni za to in ono. Pa tudi jih ne hvali, če vidiš, da le iz častiželjnosti, ne pa iz ljubezni do dolžnosti opravljajo svoje stvari. V pohvalo jim lahko kaj podariš, pa le pametno in primerno izbiraj darila, da jih ne razvadiš. Otroška pest je majhna, ni treba velikega, da jo napolni; če ga pa razvadiš, potem ne bo kmalu s čim zadovoljen.

III. Bolniki.

Ob postrežbi bolnikov, gospodinja ali tudi mlada deklica pokaže najlepše svoje lastnosti: krotkost, potrpežljivost, požrtvovalnost in zatajevanje same sebe na najblažji in najplemenitejši način. Kolikrat je že vztrajna, požrtvovalna ljubezen ob bolniški postelji iztrgala drago življenje nemili koščeni ženi iz rok. Pa tudi mnogi bolnik je že pretrpel dvakrat večje bolečine ter moral v prerani grob, ker mu je manjkalo prave postrežbe! Bodi torej angelj usmiljenja, če potrka bolezen tvoji hiši na vrata. Ni mi namen, na dolgo in široko razkladati, kako ti je ravnati z bolniki. Prekoristna družba sv. Mohorja je pred par leti (1899) izdala kaj pripravno knjižico. „Postrežba bolnikom“, spisal dr. Alojzij Homan, ki daje priporočila vredna navodila, kako ravnaj z bolniki, da jim olajšaš hudo trpljenje. Na to knjižico opozarjam vse gospodinjje, ki imajo opredek z bolniki.

Bolezen je gotovo neljub gost tistemu, kogar je prijela, pa tudi drugim ki imajo z bolnikom delo in težavo. Toda če smo v nadlogah nevoljni in nepotrpežljivi, delamo si križ le še hujši in težji. To ve vrla gospodinja kaj dobro, zato z mirno, krotko vdanostjo in velikodušnostjo prevzame križ, katerega ji nalaga bolezen v družini. Rada pozabi sama nase, da le trpinu pomore, ne boji se troškov, ki jih napravljajo zdravila in zdravniška pomoč, če prav je včasih kaj trda za denar. Raje sebi in drugim pritrga, da le bolnika oskrbi. „Kdor je zdrav in krepak, si lahko kaj pritrga, lahko kaj pogreši, bolnik pa je revež v bolečinah“, tako misli in dela blago, plemenito srce dobre gospodinjje.

Kakor more, razvedri bolnika, ga potolaži in skrbi, da kolikor more, vdano in mirno trpi. Časih so bolniki prav sitni in čmerni, a krotka in pohlevna beseda jih kmalu zopet pomiri. Zlasti pa se kaže velikosrčnost gospodinjje, če se bolezen obrača na huje in se bolniku bliža zadnja ura.

Četudi ji morebiti srce bolesti poka, ne kaže tega očitno, ne vznemirja bolnika z jokom in tarnanjem, temveč pozabivša sama nase, skuša le, pripraviti ga skrbno za zadnjo in tako velevažno pot, od katere je zavisna vsa neskončna večnost. Vrla krščanska gospodinja, močna žena, se jasno zaveda, da je ni večje brezsrčnosti in krutosti, kakor če bolniku iz slepe ljubezni in občutljivosti zakriva nevarnost, katera mu preti ter ne skrbi za časa, da se bolnik spravi z Bogom in okreпча s sv. zakramenti, predno zatisne oči. Iz napačnega usmiljenja, prav za prav iz „neusmiljenja“, ravna dandanes sto in sto gospodinj zares prav po nečloveško z bolniki, ker odlašajo najmenitnejšo in najpotrebnejšo tolažbo tako dolgo, da je — prepozno.

Nečloveško je pa tudi, če v hudi boleznii ne preskrbé bolniku zdravnika, ali pa še le tedaj, ko že ni več pomagati; ali če očitajo bolniku, koliko truda in denarja stane bolezen. Kaj takega je zmožno le trdo, sebično, brezčutno srce, v hiši vrle gospodinjse se pač to ne zgodi!

* * *

Naj neham! V skromnih vrsticah sem vam, drage gospodinjse in mladence, načrtala, kakšna mora biti vrla gospodinja, kaj mora znati in kako ravnati, da osrečuje in blaži svojce. Vem, da še mnogo, mnogo manjka, kar bi vam imela povedati, pa, hvala Bogu, naša domača književnost ima že kaj lepe sestavke o stvareh, ki pripadajo v gospodinjsko področje. Na take spise naj vas torej opozorim končaje svoj spis. Gospodarske, oziroma tudi gospodinjske knjige bi bile:

Vrtnarstvo, založila c. kr. kmetijska družba za Kranjsko v Ljubljani 1888.

Fr. Povše, Umni kmetovalec I., II. in III. snopič, izdala družba sv. Mohorja 1875—1876—1877.

V. Rohrman, Poljedelstvo, I. in II. snopič, izdala družba sv. Mohorja 1897 in 1898.

Fr. Dular, Domači živinozdravnik, izdala družba sv. Mohorja 1890.

Fr. Dular, Umna živinoreja, I. in II. knjiga, izdala družba sv. Mohorja 1894 in 1895.

J. Volčič, Domači zdravnik, 1874.

V. Podgorc, Domači zdravnik po naukih g. župnika Kneippa 1892.

Dr. A. Homan, Postrežba bolnikom, izdala družba sv. Mohorja 1899.

Dr. J. Srnec, Nauk o gospodinjstvu, „ „ „ „ „ „ 1871.

Z ozirom na vzgojo bi pač priporočala vsem materam Slomškove spise o vzgoji, pa knjižico „Detoljub“, ki šteje doslej že 10 letnikov, in ki podaja kaj lepa navodila modri krščanski vzgoji. Tudi J. Dimnikova „Domača vzgoja“ in „Materino delo za Boga in domovino“ (spisal Ivan Nep. Jemeršič, prevel S. Gregorčič ml.) bi bila priporočila vredna. Druge slovenske knjige o vzgoji so bolj znanstvenega obsega.

Za mladino pa je ni boljšega berila kakor „Vrtec“ in „Angeljček“. Obadva bi morala biti v vsaki hiši, kjer se vzgaja nadepolna mladina!

S tem se poslavljam od vas, drage mi, želeča vam vsem, da ste vsaka v svojem krogu res solnce družinskega življenja, ki vse ogreva, razveseljuje, vzdržuje in krepi. V to pomози Bog!

Šolska poročila

koncem šolskega leta 1901/1902.

V uršulinskem samostanu v Ljubljani je bilo minulo šolsko leto 1901/1902 šest učilnih zavodov s pravico javnosti, namreč otroški vrtec, vnanja ljudska in meščanska šola, notranja ljudska in meščanska šola in učiteljišče.

I. Učiteljsko osebje.

V imenovanih dekliških šolah poučujejo po postavnih učnih načrtih izprašane in od šolskih oblastev potrjene učiteljice iz reda sv. Uršule; izmed njih je devet gg. učiteljic usposobljenih za meščanske šole in sicer štiri iz I. skupine, tri iz II. skupine in dve iz III. skupine. Vodstvo notranje ljudske in meščanske šole in učiteljišča je samostanska prednica, č. gospa Mati Terezija Heidrich, v minulem šolskem letu izročila č. g. ravnateljici M. Kristini, vodstvo otroškega vrta in vnanje ljudske in meščanske šole pa ravnateljici č. g. M. Maksimilijani.

Veronauk je poučeval v III., IV. in V. razredu notranje ljudske šole, v notranji meščanski šoli in na učiteljišču cerkveni vodja in spiritual, vč. g. Mihael Bulovec, v I. in II. razredu notranje ljudske in v vnanji ljudski in meščanski šoli katehet č. g. Alojzij Stroj.

Kot pomožne učiteljice so v minulem šolskem letu poučevale gospodične: Marta Andolšek, Marija Dolinar (usposobljena za pouk francoskega in laškega jezika), Terezija Fabjan, Jozefa Muren (usposobljena za pouk ročnih del v ljudskih in meščanskih šolah), Ivana Widmer in do 1. maja Albina Svetek.

II. Letopis.

Šolsko leto 1901/1902 se je pričelo v vseh omenjenih uršulinskih šolah dne 17. septembra s slovesno sv. mašo v čast sv. Duhu v domači samostanski cerkvi.

Patriotični praznik — god Njegovega Veličanstva presvetlega cesarja Franca Jožefa I., 4. oktobra, je šolska mladina praznovala s sv. mašo, po kateri je zapela cesarsko himno. Istotako so se vse učenke vdeležile sv. maše na godovni dan blagopokojne cesarice Elizabete, 19. novembra, in so molile za dušni pokoj Njenega Veličanstva.

V letošnjem šolskem letu je umrla učiteljica, č. M. Salezija Mrak, ki je celih 45 let marljivo in vspešno delovala v vnanji šoli.

Njenim mnogobrojnim učenkam in prijateljem v spomin podajemo tu kratek životopis blage pokojnice. M. Salezija Mrak se je rodila dne 1. januarja 1822 v Ljubljani. Šolala se je v tukajšnji vnanji šoli ter bila vse-skozi odlična učenka. Dne 8. oktobra 1839 je vstopila v uršulinski red, obhajala tu dne 5. januarja 1846 svoj slovesni profes, dne 10. oktobra 1889 svoj zlati, dne 8. okt. 1899 pa demantni jubilej. Umrla je dne 9. maja 1902. — Vstopivši v uršulinski red je takoj postala učiteljica in sicer po tedanjem običaju pomožna učiteljica. Poslali so jo v vnanjo šolo, kjer je ostala ves čas svojega učiteljevanja. Od 1821—1863 so bili razredi vnanje šole, ker ni bilo vzporednic, jako prenapolnjeni, 2. in 3. razred n. pr. sta imela vsak po 200 učenk, nekatera leta pa še več. To je bil izvestno težak kos dela za učiteljico, čeprav je imela pomočnico poleg sebe. Treba ji je bilo čilih telesnih moči in nenavadno energične volje. Pokojna M. Salezija je imela oboje; zato so ji izročili, ko je postala samostalna učiteljica, najprej 2., kasneje pa 3. razred. Tu je sejala z vso vnemo poleg navadnih šolskih naukov tudi seme strahu božjega, ki je začetek modrosti, v dovzetna mlada srca. L. 1862 se je šolskemu posloju prizidalo gornje nadstropje, prenapolnjeni razredi so se začetkom šolskega leta 1862/63 razdelili, a M. Saleziji je še vedno ostalo okrog 100 učenk. Ljubezen do mladine in do svojega poklica, pred vsem pa ljubezen do Boga jo je krepila pri trudapolnem poslu. Svoje šolske dolžnosti je izvrševala, kar je bilo mogoče popolnoma; svoje znanje je vedno izpopolnjevala ter tako tudi zadoščala zahtevam nove šole. Dosegala je pri pouku prav povoljne uspehe ter bila o svojem času pri gospodih šolskih nadzornikih na glasu spretno učiteljice. Večji del poslovanja naše rajnice spada v dobo, ko je bila uršulinska šola še edina javna dekliška šola v Ljubljani. Malone vse ljubljanske hčere onega časa je M. Salezija poučevala; zato je bilo nje ime znano in spoštovano pri vseh slojih prebivalstva. S šolskim l. 1883/84 se je poslovila od šole, zapustivši svojim sosestram učiteljicam vzgled vseh vrlin dobre učiteljice. — Odloživši šolske knjige, pa M. Salezija ni počivala, ampak opravljala je še 16 let službo samostanske vratarice. Tudi v tej službi je bila po svoji navadi vestna in natančna. Veljalo bi tudi o njej, kar o sebi pripoveduje Gregorčičev «Samostanski vratar»:

«In bil samostanu prav veren ključar
O pozni, o rani sem uri,
Utrujeni potnik in revež nikdar
Zastonj ni potrkal na duri».

Vsakega človeka, ki se je oglasil v samostanu na porti, je M. Salezija sprejela prijazno in dvorljivo, najbolj pa so ji prirastli k srcu reveži. Če jih je prišlo tudi obilo, vendar ni spustila nobenega brez daru, z vsemi je bila prijazna, dasi že stara 70 let, je prekoračila stopnjice Bog zna, kolikrat na dan, da izprosi bednim prosilcem podpore pri č. M. prednici. Izvestno si je uložila s temi čini krščanskega usmiljenja lep kapital pri nebeški blagajnici. — Delavna je bila M. Salezija do skrajnosti, a najraje je delala za cerkev; ves čas, ki ji je ostal od drugih dolžnosti, je vporabljala za izdelovanje umetnih čipk za oltarne prte, albe, rokete itd. Tako rekoč na predvečer svoje smrti je izgotovila še zadnjo albo za slavlje dvestoletnice samostana. — Vse njeno življenje je odsevalo neko požrtvovalnost, izvanredno zatajevanje, pokorščino, ljubezen za samostansko ubožstvo in posebno nežen čut za sv. čistost. Da se nje duša že tukaj očisti, je prestala dokaj trd smrtni boj, kateremu pa je sledila mirna smrt. «Kakor štiriletno dete tako mirno je zaspala M. Salezija», je dejala sestra postrežnica, ki je bila navzoča pri njeni smrti. — Tako je delovala, tako je umrla častita M. Salezija. Bodi ji nebeško plačilo s presrečnimi deviškimi trumami, ki pojoch novo pesem, hodijo za Jagnjetom!

Versko-nravno vzgojo pospešujoče bogoslužne vaje so bile te-le: Od pričetka šolskega leta do 30. oktobra in od 4. aprila do 15. julija je imela šolska mladina štirikrat na teden sv. mašo, pri kateri je notranja šola oskrbovala v pondeljkih in petkih orglanje in petje, v sredah in sobotah pa so učenke molile sv. rožni venec. Samostanska praznika sv. Uršule, 21. oktobra, in sv. Angele, 31. maja, praznik šolskega zavetnika sv. Alojzija, 21. junija, in praznik Jezusovega presv. Srca so vse učenke proslavile z udeležbo pri službi božji.

Prvo sv. spoved je opravilo v letošnjem šolskem letu 31 učenk notranje in 93 učenk vnanje šole, pri sv. birmi je bilo 21 učenk notranje in 78 učenk vnanje šole. Najlepši dan svojega življenja, dan prvega sv. obhajila, je praznovalo 1. maja 27 učenk notranje, 7. maja pa 85 učenk vnanje šole. Po cerkveni slovesnosti so bile vse prvoobhajanke obdarovane s svetinjicami, spominskimi podobnicami in knjižicami, ter pogoščene s kavo in sladčicami. — Učenke učiteljišča, notranje in vnanje meščanske šole so se v času od 27. aprila do 1. maja s pravo vnemo in dobrim uspehom udeleževale duhovnih vaj, katere je vodil vč. g. P. Fr. S. Zehengruber D. J. — Izorno vzgojilno sredstvo tukajšnjih meščanskih šol je tudi Marijina kongregacija. Papež Leon XIII., ki ga je tudi že v dijaških letih poleg drugih odlikovanj dičila Marijina svetinja, imenuje Marijine družbe «najboljšo šolo krščanske pobožnosti in najgotovejšo obrambo nedolžnosti». Učenke slovenske meščanske šole, ki so se s pridnostjo in lepim vedenjem izkazale vredne biti prištete Marijinim hčeram, je 25. maja sprejel v kongregacijo vč. g. dr. Mihael Opeka in jim v lepem nagovoru pokazal neizmerno srečo, katere so postale deležne, ko jih je mogočna nebeška kraljica sprejela v svoje posebno varstvo.

Iz dna srca hvaležni Vsemogočnemu, ki je čuval in z blagoslovom napolnjeval samostan, poročamo v letopisu o praznovanju dvestoletnice njegovega obstanka. Dne 22. aprila 1702 je prišlo prvih pet uršulink iz Gorice v Ljubljano. Trgovec Janez Jakob Schell pl. Schellenburg, ki jim je potem sezidal dom, in prvi deželni in mestni dostojanstveniki so jih sprejeli. Dne 16. septembra 1702 jim je dovolil cesar Leopold I. otvoriti šolo. Naslednjega leta, 2. julija, so pričele poučevati v notranji in kmalu potem v vnanji šoli. — V proslavo dvestoletnice je izdal samostan 89 strani obsežno «Spomenico». Č. M. Stanislava Skvarča je po samostanski kroniki sestavila zgodovino samostana, ki tvori prvi del «Spomenice»; v drugem delu je govor o notranjem razvoju, vodstvu in predstojništvu samostana; dodan je tudi imenik vseh bivših in sedanjih uršulink. Tretji del je posvečen šoli, ki je bila blizu 170 let edina dekliska šola v Ljubljani, in ki je, kakor kažejo natisnjena pohvalna pisma šolskih oblastev, tudi v prejšnjih časih dosegala najlepše uspehe. — Pri tridnevni cerkveni svečanosti, 18., 19. in 20. aprila je bil vsak dan zjutraj slovenski in zvečer nemški govor. Slovenske govore so imeli prečastiti gosp. kanonik dr. A. Karlin, prečastiti gosp. generalni vikar J. Flis in presvetli knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič, nemške pa prečastiti gospod P. Emil Volbert D. J. Cerkvenih slavnosti so se udeleževale velike množice preprostega in odličnega občinstva, zlasti starši tukajšnje šole obiskujočih otrok. Slavnostni govorniki so se ozirali tudi na pomen šole. Presvetli knezoškof so pokazali na uspeh pri vzgoji in pouku, ki se vidi že v tem, da je visoko naučno ministrstvo ravno za dvestoletnico dalo učiteljišču pravico javnosti, prečastiti P. Volbert je v svojem tretjem govoru slikal med drugim v uršulinskih šolah dobro vzgojene deklice, ki so delavne, postrežljive in poslušne svojim staršem. Iz njih izrastejo vrla krščanska dekleta, ki so domačim hišam s svojim čednostnim življenjem to, kar je svetilnica v svetišču. V najresnejšem trenutku svojega življenja, ko si izbirajo stan, ne ravnajo nikdar nepremišljeno, posvetujejo se s starši, posvetujejo v molitvi z Bogom. Kot žene in gospodinje so s svojo razumnostjo, varčnostjo, skromnostjo, zlasti pa s krščansko potrpežljivostjo stebri srečnih zadovoljnih družin. — Ker je bil to sklepni govor, se je na koncu zahvalil tudi govornik v imenu uršulink vsem dobrotnikom samostana, zlasti Nj. Veličanstvu, presvetlemu cesarju in višjim oblastvom. Zahvalil se je pa pred vsem Bogu, ki je v dvesto letih samostanu podelil toliko dobrot in po samostanu mestu in deželi. — Udeleženci cerkvenih slovesnosti so prejeli tudi blagoslov sv. očeta; samostan je namreč dobil za dvestoletnico iz Rima to-le brzozavko: Udeležujoč se veselja istega samostana ob priliki druge stoletnice ustanovljenja, sv. oče blagoslavlja vse tiste, ki se bodo udeležili slavnosti prihodnjih dni. — M. kardinal Rampolla.

Od 21. do 24. aprila so se vršile svečanosti v penzijonatu in v šoli. Prvi dan se je izvršila slavnost po nastopnem vzporedu:

Uvod: a) Svečanostna predigra: ogerska rapsodija št. 2, dr. Franc Liszta. Za klavir, čveteroročno. — b) Svečanostna deklamacija, slovensko: Gorjup Ana.

A. Sv. Uršula. Živa podoba. Sv. Uršula: Finžgar Marija. Tri spremljevalke sv. Uršule: Fischer Ana, Legat Marija, Rieder Andrina. Tri uršulinke: pl. Ohm-Januschovsky Emilija pl. Wissehrad, Egger Hilda, Česen Marija. Dva angela: Sertič Kamila, Carli Helena. Ustanovnik: Stegenšek Ana. Ustanovnica Petteros Marija. Prolog, nemško: Hromatka Kornelija.

B. Sv. Angela. Oratorij v 4. živih podobah z deklamacijo (Urban Cecilija) in s petjem (gojenke učiteljšča), kompon. Adalbert Hämel.

I. Sv. Angela kot otrok.

1. Deklamacija: «Hoch auf der Berge Gipfel.»
2. Pesem: «Wie schnelle verschwindet.»
3. Živa podoba: Skupina igrajočih se otrok. V ozprijdu stoji devetletna sv. Angela, ki drži z eno roko svoje lepe, goste lase, z drugo roko peha od sebe gizdavo deklico, ki jej smehljajoč se prigovarja.

Sv. Angela: Mally Pepina. Njene soigralke: Bamboschek Marija in Angelika, Simenthal Lea, Dangel Gizela, Gosar Vida.

II. Skušnja.

1. Deklamacija: «Wie ist es um die Blumen.»
2. Pesem: «O harre aus im Leide.»
3. Živa podoba: Sv. Angela, ki jo obdajajo čudeče se sopotnice, izpregleda ob vznožju križa. Sv. Angela: Hudovernig Agneza. Spremljevalke: Hofmann Jakobina, Hudovernig Serafina, Michelič Marija, Peterka Marija.

III. Sv. Angele poklic.

1. Deklamacija: «Willst du dem Herrn vergelten.»
2. Pesem: «O Seele, wie edel, wie kostbar bist du.»
3. Živa podoba: Sv. Angela, v redovni obleki, dobi iz rok sv. Uršule zmagoslavno zastavo. Sv. Angela: Hudovernig Agneza. Sv. Uršula: Finžgar Marija.

IV. Sv. Angele proslava.

1. Deklamacija: «Nach einem lichten Tage.»
2. Pesem: «Schau herab von Himmelshöh'n.»
3. Živa podoba: Sv. Angela z zastavo v roki kaže družbi uršulink na Jezusa, ki se prikaže z razprostrtimi rokami v slavlju ob strani sv. Avguština in sv. Uršule.

Jezus: Pockar Romana. Sv. Avguštin: Cosum Irma. Sv. Uršula: Finžgar Marija.

Konec: a) Cesarska koračnica za klavir čveteroročno R. Wagner-ja. — b) Cesarska paradna koračnica za klavir in vijolino Fr. pl. Blon-a. — c) Božična simfonija za klavir čveteroročno, vijolino in otročje instrumente G. Unbehaun-a. — d) Cesarska himna, petje s spremljevanjem klavirja in vijoline.

Slavnost so počastili s svojo navzočnostjo p. n. gg.: knezoškof Anton Bonaventura Jeglič, dež. glavar Oton pl. Detela, stolni prošt J. Kulavic, dež. šolski nadzornik Fr. Hubad, župan Iv. Hribar, ravnatelj Fr. Levec, okrajni šolski nadzornik Anton Maier i. t. d. Deželni predsednik, visokorodni g. Viktor baron Hein, ki slavnostne dni ni bil v Ljubljani, je samostanu poslal jako lepo pismeno čestitko.

O slavnosti je poročal «Slov. Učitelj» (štev. 9) tako-le:

»Prva točka vzporeda je bila klasična skladba dr. Fr. Liszta: ogerska rapsodija, št. 2, ki nam je bila mojstersko izvajana v resnici umetniški

užitek. Deklamovalka gđc. Ana Gorjup nam je nato v svečanostni deklamaciji (zložil spiritual M. Bulovec) razložila pomen slavnosti. Naslednja točka je bila proslava zavetnice uršulinskega reda, sv. Uršule. V okusno sestavljeni skupini je bila v ozadju sv. Uršula s tremi spremljevalkami, pred njo pa uršulinke, ki se priporočajo svoji zaščitnici. Skupini sta se pridružila ustanovnik in ustanovnica, ki sta oskrbela uršulinkam dom v Ljubljani. Vsa živa podoba je naredila čaroben utis. Proslavi sv. Angele, ustanovnice uršulinskega reda, pa je veljala najlepša točka vzporeda: oratorij sv. Angela, ki ga je zložil Ad. Haemel. Deklamovalka gđc. Cecilija Urban nas je v res dovršeni deklamaciji seznanila z življenjem svetnice, najimenitnejše dogodke iz življenja, namreč otroško dobo, skušnjo, poklic in proslavo so predstavljale prav umetno sestavljene žive podobe. Petje gojenk uršulinskega učiteljišča, ki so s pravim razumevanjem pele krasne zборе, je pa pripomoglo, da smo se v resnici utopili v dogodke iz življenja sv. Angele. Čveteroglasni zbori za ženske glasove v oratoriju so jako težke skladbe, a so prav krasno uspeli; tudi solistinji sta svojo nalogo vrlo rešili. Vse druge točke vzporeda, tako zlasti «Božična simfonija» za klavir, vijolino in otroške instrumente, izvajana od mnogoštevilnega vrlo izvežbanega zbora gojenk, so pokazale, kako temeljito in s kako vrlimi uspehi se goji petje in godba v zavodu, cesarska himna, spremljana s klavirjem in vijolino, je završila bogat vzpored. «

Vzpored svečanosti v torek 22. aprila, katere so se udeležili presvetli knezoškof, preč. generalni vikar J. Flis, kanoniki J. Sušnik, T. Kajdiž, dr. A. Karlin, prof. mg. A. Zupančič in T. Zupan, predsednik hranilnice J. Luckman i. t. d., je bil:

Uvod. «Der Trompeter von Säckingen» za klavir, čveteroročno Henrik Hoffmanna.

A. S Srca Marijinega. Igrokaz s petjem in predigro v petih dejanjih Viljema Pailler. Osebe: Sv. Marija (kip nebeške kraljice) (Kropej Frida); vojvodinja Edita (Hudovernig Agneza); Kneginja Ludmila (Jančič Amalija); Violanta, grofinja Birkensteinska (Dobrautz Justj); Ida, grofinja Kirchthalska (Rodič Marija); Hermina Trauneckova (Egger Hilda); Blanka Treubachova (Urban Cecilija); Dietmut, revna vdova (Pinžgar Marija); Irmengard, njena hči (Mahr Hilda); Valburga, kmetsko dekle (Swetitsch Amalija); dve dvorni dami vojvodinje (Zhuber Mara pl. Okróg in Drobnič Antonija); Štiri dvorne dame kneginje (Ruech Frančiška, Bračič Herma, Hubmeyer Frančiška in Habe Marija). — Medigra: «Ein Morgen, ein Mittag, ein Abend in Wien.» Overture za klavir čveteroročno Franca Suppé. — **B. Tortno romanje.** Vesela igra v dveh dejanjih Viljema Pailler. Osebe: Gospa svetnica Karolina Herdbornova (Ohm-Januschovsky Emilija pl. Wissehrad); gospa Fanny Salbenheimova (Dobrautz Justj); gospica Ema Kürnova (Zhuber Mara pl. Okróg); Roza, hišina gospe svetnikove (Walland Marija); gospa Krampel (Pinžgar Marija).

Tudi ta dan je svečanost dobro uspela. «Slovenec» z dne 23. aprila je pisal:

»Včeraj popoldne se je završila dvestoletnica obstanka tukajšnjega uršulinskega samostana s prezanimivo predstavo v penzjonatu. Po čveteroročni igri na glasovir sta se uprizorili dve igri, ki sta občinstvo naravnost očarali. «S Srca Marijinega» se zove prva, ki sega v davno preteklost in v ginljivih prizorih slika, da tisti, ki zaupa v Marijo, tudi v najnevarnejših trenutkih življenja ne ostane brez njenega varstva. Tu ni prostor, da bi naslikali vse dejanje, ki se jako naravno vzpleta, le to omenjamo, da so

gojenke s toliko naravnostjo in brez strahu nastopale in da je vsaka po svoje pripomogla, da so se glavni prizori tako srečno predstavili občinstvu, da je bilo očitno ginjeno. Večkrat smo opazili, da si je otrl ta ali oni solzo z oces. Tudi petje ob glavnih prizorih je bilo jako primerno in je sočutno vplivalo na poslušavce. — Druga igra — šaljiva in vesela — je tekla s toliko prožnostjo preko desk, da se navzočniki niso mogli zdržati smeha, ki je tu pa tam z elementarno silo spontanno vzbruhnil izmed občinstva. Vse vloge so bile v tako spretnih rokah, vsaka gojenka je predstavljala tako naravno in brez bojzani, da bi bili v zadregi, ako bi morali povedati, kateri se spodobi največja pohvala.«

Dne 23. aprila se je ponavljal prvi del slavnostnega vzporeda, dne 24. aprila drugi del, dne 25. aprila pa izbrane točke iz prvega in drugega dela, da so se mogle svečanosti udeležiti učenke posameznih oddelkov tukajšnjih šol.

Ves katoliški svet praznuje letos z veseljem in navdušenjem petindvajsetletnico vladanja sv. očeta Leona XIII. Izvanredni in pomenljivi jubilej je proslavila dne 8. junija tukajšnja slovenska meščanska šola skupno z bivšimi učenkami, ki jih veže z zavodom udanost do nebeške kraljice. Glavne točke vzporeda slavnosti so bile naslednje:

K. Czerny «Airs Russes-Saraphan». Čveteroročno za klavir. Igrali Regali Marija in Tomšič Olga.

J. Benkovič: «Sveti stolici». Deklamovala Gomilšek Marija.

Živa podoba: Mladina uršulinske šole venča podobo sv. očeta.

Papeževa himna.

A. Kunz: «Jubel-Ouverture». Čveteroročno za klavir. Igrali Gomilšek Marija in Nasko Marija.

A. Biehl: «Romanca» za vijolino in klavir. Igrali Scrajnik Olga in Nigrin Marija.

«Leonu XIII.» Deklamovala Lokar Ivana.

J. Strauss: «Radecky-Marsch». Čveteroročno za klavir. Igrali Bolé Pavla in Kadunc Antonija.

B. Potočnik: «Zvonikarjeva». Zbor.

J. Stritar: «Oba junaka». Deklamovali Lokar Ivana in Šarc Ana.

L. Gobbaerts: «Tramway». Čveteroročno za klavir. Igrali Indof Albina in Nigrin Marija.

A. Nedved: «Moj dom». Zbor.

J. Ivanovici: «Abendträume». Čveteroročno za klavir. Igrali Gomilšek Marija in Nasko Marija.

L. Belar: «Lepota Marije». Zbor.

Lurška pastarica. Igrokaz v petih dejanjih. Prolog govorila Vizjak Amalija. Osebe: Bernardka, pastarica (Bonač Marija); Lojza, njena mati (Golob Adela); Eleonora, grofinja (Pogačar Albina); njeni hčeri Otilija in Zofija (Pavlin Marija in Bregant Marija); Mina, domača učiteljica (Furlan Marija), hišini pri grofinji Rozika in Nežika (Černe Roza in Lavrenčič Albina); Barba, grajskega oskrbnika žena (Kecelj Amalija); njene hčerke Minica, Ivanka, Lizika (Turk Marija, Bregant Cirila in Matko Marija); Jera, soseda (Regali Marija); županja iz Lurda (Tomšič Olga); male deklice iz Lurda Rezika, Anica, Milka, Tončka, Malka, Lenčka (Predovič Zora, Rihter Marija, Tavčar Marija, Kralič Mihaela, Konšek Marija, Porenta Uršula); bela gospa (Kastelic Marija); angeljčki, Otilijin angelj varih (Kačič Jelica); devica z zastavo (Gospodarič Marija).

Ker je bil vzpored jako obširen, so se proizvajale nekatere točke med dejanji igre «Lurška pastarica». Slavnosti se je udeležil tudi član deželnega šolskega sveta, c. kr. prof. Anton Kržič. «Slovenec» (dne 13. junija) je imel o svečanosti to-le poročilo:

»Po dovršeno igrani uvodni igri na klavir je spretna deklamovalka s pravim občutkom in povdarkom krasno govorila Benkovičev spev «Sveti stolici». Pri besedah

«Le še venčaj trojna krona,
Nam trinajstega Leona».

se dvigne zastor in ukusno sestavljena živa podoba «Učenke venčajo Leona» očara vse navzoče, pevski zbor pa zapoje papeževo himno. Ves utis je bil prav veličasten in tako močen, da so bile po njem — rekel bi — posvečene vse naslednje točke proslavi svetega očeta, čeprav se niso neposredno nanašali na papežev jubilej. Vrstile so se lepo govorjene deklamacije, s pravim umevanjem igrane glasbene točke na klavir, kakor udi na klavir s spremljevanjem gosli; dobro izvežban pevski zbor pa je zapel z vnemo in natančnostjo nekaj primerno odbranih pesmi. — Glasbene točke so nam pričale o lepem napredku nastopajočih učenk; deklamacije mlajših učenk so nas pa zanimale zlasti zaradi naravne preprostosti, s katero so bile govorjene. Mej drugimi je zlasti ugajala mala deklamovalka, ki je s kito cvetja v roki govorila dobro pogojeno priložnostno pesem, v kateri pravi:

«Ker ne morem tjakaj k Tebi,
Te proslavljam pa doma,
Cvetke, ki jih imam pri sebi,
Dam jih Tebi iz srca».

Glavni del vzporeda je bila igra «Lurška pastarica», ki je bila jako skrbno uprizorjena. Vloge so bile v prav spretnih rokah, ukusno urejen oder in lepa oprava sta bila dejanju igre popolnoma primerna. Igralke so se uglobile v značaje oseb v igri in so nam jih predstavljale z vsemi podrobnostmi, zlasti velja to o grofinji Eleonori, katero nam je igralka prav naravno predočila, in o njeni pristavki Barbi, pri kateri je bil vsak gibljelj karakterističen. Igralka Bernardke je dobro pogodila preprostost in nedolžnost, njena mati Lojza pa se je pokazala kot trezno, premišljeno ženo. Starejša hči grofinje, Zofija, in domača učiteljica Mina sta s svojo ljubeznijo in dobrohotnostjo do slepe Otilije, katere vloga se je prav posrečila, tako vrlo predočili nasprotno mej njimi in trdosrčno materjo, da so bili prizori v gradu prav pretresujoči, Barba, žena grajskega oskrbnika, njene živahne hčere in sosedja Jera so pa pripomogle, da je dejanje, ki se vrši na grajski pristavi, vzbudilo tudi mnogo veselega smeha. Vesele male deklice iz Lurda, v pobožnost utopljen romarska procesija in dober nastop na svojo moč ponosne županje v Lurdu — vse to je z drugim vred pripomoglo, da se je igra prav dobro obnesla. Reči moramo, da so vse igralko častno dovršile svojo nalogo, in da so se potrudile zlasti radi tega, ker je vse veljalo proslavi papeževega jubileja.«

O napredku pouka v posameznih razredih so se med letom večkrat pričali gg. nadzorniki. C. kr. deželni šolski nadzornik Frančišek Hubad je nadzoroval učiteljšče in notranjo petrazredno ljudsko šolo, ki služi kot vadnica, od 25. februarja do 6. marca. Strokovnjaško in poučno inspekcijsko konferenco je imel 6. marca.

Prečastiti gospod stolni dekan Andrej Zamejic je nadzoroval pouk v krščanskem nauku 3. decembra v notranji meščanski šoli, dne 25. in 26. novembra ter 27. januarja pa v vnanji ljudski in meščanski šoli. — Kot c. kr. okrajni šolski nadzornik slovenskih šol v Ljubljani je posloval do 31. marca ravnatelj Frančišek Levec. Bivšemu prezasluznemu nadzorniku so tudi tukajšnje šole dolžne iskrene hvaležnosti. Ravnatelj Frančišek Levec se je uspešno trudil za njih razvoj in napredek. Posameznim učiteljicam kakor tudi učiteljskemu zboru je dajal vedno potrebna navodila za vzgojo in metodiško obravnavo posameznih predmetov; skrbel je, da je mestna občina dala, oziroma izdatno povišala dotacijo za stvarne šolske potrebščine, za učila in knjižnico. Njegova zasluga je, da sta se notranja in vnanja osemrazrednica izpremenili v ljudski in meščanski šoli. Za njegovo dvanajstletno prezasluzno delovanje mu bo učiteljstvo vedno hvaležno in mu bo ohranilo blag spomin. — Dne 20. marca t. l. je bil imenovan c. kr. okrajnim šolskim nadzornikom slovenskih šol v Ljubljani Anton Maier, ki je vnanjo ljudsko in meščansko šolo nadzoroval 7., 9. in 15. aprila, 15., 23., 24. in 25. maja ter 24. junija. Pregledal je tudi pismene in risalne izdelke vseh razredov ter imel inspekcijsko konferenco 31. maja, kjer je podrobno govoril o stanju vzgoje in pouka nadzorovanih šol in dal potrebnih praktičnih navodil. — C. kr. okrajni šolski nadzornik za nemške šole v Ljubljani, realčni profesor Albin Belar je nadzoroval notranjo meščansko šolo 2., 4. in 9. julija.

V domačih mesečnih konferencah je učiteljstvo razpravljalo o metodiškem postopanju pri posameznih predmetih, o reviziji učnih načrtov, o vzgoji, i. t. d.

Zdravstveno stanje učenk tukajšnjih šol je bilo v minulem šolskem letu v obče prav ugodno. — Dne 14. februarja je umrla bivša marljiva učenka IV. b razreda vnanje ljudske šole, Ana Ogrin. Pogreba so se udeležile njene součenke.

Ob kolikaj ugodnem vremenu so se učenke v četrtturnem odmoru ob desetih dopoldne razvedrevale na vrtu. Dne 19. junija so imele gojenke penzjonata izlet na Dobrovo, dne 26. junija pa učenke III. razreda slovenske meščanske šole na Šmarno goro.

Ubožnih učenk se je spominjalo mnogo velikodušnih **dobrotnikov**. Pri obdarovanju, ki ga prirejata za ljubljanske ljudske šole leto za letom veliki dobitnik ljubljanske šolske mladine, ces. svetnik Ivan Murnik in odbor dobrodelnih gospá, je dobilo 40 učenk vnanje šole toplo obleko, obuvalo in pecivo. K slavnostnemu obdarovanju v telovadnici I. mestne deške šole je prišel deželni predsednik Viktor baron Hein. — Učenke notranje šole in samostanske gojenke so, kakor vsako leto, o Božiču obdarovale 33 ubožnih deklic vnanje šole. — Tudi kongreganistinj so v revnih

deklicah hotele obdarovati Zveličarja. Zato so napravile več celih oblek, kakor tudi posameznih kosov obleke za ubožne učenke. Z obdarovanjem sklenjena pristrčna božična slovesnost je bila letos na praznik sv. Treh Kraljev. Posebni sijaj jej je dala navzočnost presvetlega knezoškofa dr. Antona B. Jeglič. Vzpored slovesnosti je bil prav dobro izbran. Vrstile so se primerne deklamacije, dobro igranje na klavir in citre in ubrano petje. Vloge male igrice so bile ugodno porazdeljene, živa podoba »Angeli in pastirji pri jaslicah« — v vseh posameznostih glede oprave, izrazitosti obrazov in razsvetljave srečno pogojena — je bila posebno primerna božični slavnosti. Po dovršenem vzporedu so presvetli knezoškof govorili o kongregaciji kot šoli srčne omike, ki je tako potrebna mladini. Z izrazom zadovoljnosti, da se kongreganistinj vadijo v delih krščanske ljubezni, so sklenili svoj nagovor.

Hvaležno moramo imenovati še mnoge druge dobrotnike šole in šolske mladine. Slavna kranjska hranilnica je šoli naklonila 500 K; za ta dar se je ubogim učenkam kupovalo pisalno in risalno orodje, razne potrebščine za ročna dela in v začetku leta šolske knjige. — Visoko c. kr. naučno ministrstvo je darovalo učilo: Vessely »Zierformen für den Unterricht im Freihandzeichnen an Mädchenschulen« — Slavni občinski svet stolnega mesta Ljubljane je podaril šoli 6 zvezkov (4—9) Grefejevega dela »Stara Kranjska«. — Iz podpore c. kr. šolske knjižne zaloge na Dunaju je c. kr. mestni šolski svet odločil tukajšnji šoli knjig v vrednosti 26 K 40 h. — Za oddane kupone iz učnih knjig je dobila šola ubožnih knjig od prečastitega knezoškofijstva ljubljanskega in od založnih knjigarn pl. Kleinmayr-Bamberg-ove v Ljubljani, Hölderjeve, Hölzlove in A. Pichlers's Witwe und Sohn na Dunaju, H. Dominicusove in Tempskega v Pragi. — Imenovanim in vsem drugim dobrotnikom šolske mladine izrekamo srčni: Bog plačaj!

Šolska naznanila so učenke dobile 30. novembra, 15. februarja, 30. aprila in 15. julija. Ta dan se je sklenilo šolsko leto s slovesno zahvalno sv. mašo. Učenkam so se razdelila tudi letna poročila. Učenke meščanske šole so dobile letna izpričevala.

III. Važnejši ukazi in odredbe šolskih oblastev.

Razpis c. kr. mestnega šolskega sveta z dne 27. avgusta 1901, št. 703, prijavlja na podlagi razpisa c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 17. avgusta 1901, št. 2295, razpis Nj. ekscelece gospoda ministra za bogočastje in pouk z dne 10. julija 1901, št. 18651, ki določa, da se ima šolska obveznost otrok ogrskega državljanstva, bivajočih v kaki kronovini in deželi, zastopani v državnem zboru, presojati le po tudeželnih zakonih.

Razpis c. kr. mestnega šolskega sveta z dne 27. septembra 1901, št. 766, obvešča šolsko vodstvo o razpisu c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 31. avgusta 1901, št. 1351, glede nedovoljene agitacije za razširjevanje šolskih knjig, pisank, številnic, risank in drugih šolskih potrebščin.

Razpis c. kr. mestnega šolskega sveta z dne 26. septembra 1901, št. 823, naroča, naj učiteljsko osebje opozarja učence na nevarnost, ki nastane po prijemanju električnih žic.

Razpis c. kr. mestnega šolskega sveta z dne 8. januarja 1902, št. 7, določa na podlagi razpisa c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 19. decembra 1901, št. 3131, da je v ljudskih šolah rabiti slovensko in nemško slovniško terminologijo, izmed latinskih izrazov pa le one, ki so že obče sprejeti v šolske knjige.

Razpis c. kr. mestnega šolskega sveta z dne 20. januarja 1902, št. 41, razglašča razpis c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 12. januarja 1902, št. 41, da je z vsó odločnostjo postopati s šolskimi zamudami na ljudskih šolah.

Razpis c. kr. mestnega šolskega sveta z dne 24. januarja 1902, št. 56, ukazuje, da je izvršiti revizijo normalnega učnega načrta z dne 25. septembra 1886, št. 2439 iz l. 1884.

Razpis c. kr. mestnega šolskega sveta z dne 12. februarja 1902, št. 113, opozarja na dotična zakonita določila, kako je postopati, kadar zbolí kak otrok za nalezljivo boleznijo.

Razpis c. kr. mestnega magistrata z dne 24. februarja 1902, št. 7330, odreja, da bode zanaprej šolsko mladino na mestnih ljudskih šolah oproščal od ukovine c. kr. mestni šolski svet.

Razpis c. kr. mestnega šolskega sveta z dne 7. marca 1902, št. 211, obvešča šolsko vodstvo, da je glasom razpisa c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 20. februarja 1902, št. 519, v bodoče opuščati izdajanje šolskih naznanil na meščanskih šolah koncem IV. četrletja.

Razpis c. kr. mestnega šolskega sveta z dne 4. aprila 1902, št. 269, naroča na podstavi razpisa c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 25. marca 1902, št. 816, da je nova pravila za nemški pravopis v najvišjih razredih že tekom tega šolskega polletja primerjalno poučevati.

Razpis c. kr. mestnega šolskega sveta z dne 10. aprila 1902, št. 278, razglašča razpis c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 29. marca 1902, št. 802, ki določa, da sodeluj tudi šola pri boju proti alkoholizmu.

Razpis c. kr. mestnega šolskega sveta z dne 10. aprila 1902, št. 282, obvešča o razpisu c. kr. ministrstva za bogočastje in pouk z dne 12. marca 1902, št. 3330, da je omejiti neopravičeno menjavo in preveliko različnost šolskih knjig in učil. (Razpis c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 26. mara 1902, št. 907.)

Razpis c. kr. mestnega šolskega sveta z dne 11. aprila 1902, št. 234, razglša razpis c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 25. februarja 1902, št. 709, kako je preurediti ponavljalne šole.

Razpis c. kr. mestnega šolskega sveta z dne 29. aprila 1902, št. 254, naznanja, da je bil glasom razpisa c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 20. marca 1902, št. 920, g. Anton Maier imenovan c. kr. okrajnim šolskim nadzornikom za slovenske in utrakvistične ljudske šole v Ljubljani ter da je nastopil svojo službo dne 1. aprila 1902.

Razpis c. kr. mestnega šolskega sveta z dne 7. maja 1902, št. 365, prijavlja razpis c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 23. aprila 1902, št. 1191, da se je v uradnem poslovanju c. kr. mestnega šolskega sveta od 1. januarja 1903 nadalje ozirati na novi nemški pravopis.

Razpis c. kr. mestnega šolskega sveta z dne 3. junija 1902, št. 421, naznanja razpis c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 26. maja 1902, št. 1511, ki na novo ureja počitnice med šolskim letom.

Razpis c. kr. mestnega šolskega sveta z dne 7. junija 1902, št. 442, razglša razpis c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 26. maja 1902, št. 417, po katerem je nadomestiti zaradi ustavljenega pouka zamujene šolske dni ob prostih četrkih v času, ko ni ponavljalnega pouka.

Razpis c. kr. mestnega šolskega sveta z dne 20. junija 1902, št. 485, priobčuje razpis c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 31. maja 1902, št. 345, da je za okrajno učiteljsko konferenco pismeno izdelovati metodiška in pedagoška vprašanja, da se je vestno pripravljati na pouk, da je pred začetkom šolskega leta razdeliti učno tvarino na četrletja, mesece in tedne in da jo je vpisovati v dnevnik.

A. Vnanja šola

v uršulinskem samostanu (in ž njo notranja) je najstarejša šola v Ljubljani. Otvorila se je dné 2. julija l. 1703. Vsled razpisa vis. c. kr. ministrstva z dne 22. decembra l. 1871, štev. 14774, je dobila pravico javnosti. Leta 1883/84 je postala osemrazrednica. Dne 16. marca 1894, št. 2388, je dovolilo visoko c. kr. naučno ministrstvo, da se premeni v petrazredno dekliško ljudsko in trirazredno dekliško meščansko šolo. Začetkom šolskega leta 1894/95 se je otvoril I. razred meščanske šole. Letos je bilo v vnanji šoli pet razredov ljudske šole in trije razredi slovenske meščanske šole. Vsak razred ljudske šole je imel po eno vzporednico.

Znamenite šolske zadeve in svečanosti ter druge žalostne in vesele dogodke minulega šolskega leta 1901/1902 v vnanji šoli opisuje spredaj skupni letopis.

V petrazredni ljudski šoli se poučuje po postavno predpisanih učnih načrtih za ljudske šole na Kranjskem. Namen in naloga slovenske dekliške meščanske šole v uršulinskem konventu v Ljubljani je pa, deklicam, dovršivšim peto šolsko leto ljudske šole, podeliti večjo omiko, kakor jo po svojem namenu daje občna ljudska šola in posebno pripomoči jim do potrebne izobrazbe za učiteljske pripravnice in za strokovne šole. — Učni jezik je slovenski. Nemščina pa je za vse učenke brez izjeme obvezni predmet.

Poleg obveznih predmetov so se učenke meščanske šole učile tudi prostih predmetov in sicer:

1. francoščine. Pouka v tem predmetu se je udeleževalo v dveh oddelkih 6 učenk meščanske šole. Učna knjiga je bila I. in II. stopinja francoske slovnice in vadne knjige za meščanske šole, ki jo je spisal E. Riha.

2. igranja na klavirju in citrah. Igranja na klavirju se je učilo 26 učenk, igranja na citrah pa 12 učenk. Po eno uro na teden so imele pouk v glasbeni teoriji, po dve uri pa v igranju na klavirju, oziroma na citrah. Pri pouku v glasbeni teoriji se je rabila A. Foersterjeva »Pevska šola« in J. Piberjeva »Schule des Treffsingens«.

I. Statistični pregled učenk ljudske in meščanske šole na koncu šolskega leta 1901/1902.

Razred	Število učenk		Bilo je starih				Vera		Po narodnosti je bilo			Solo jih je obiskovalo			Za višji razred		Ustanovo je uživalo		Ukovino je plačevalo										
	dne 16/9. 1901	dne 15./7. 1902	od 6-7 let	od 7-12 let	od 12-13 let	od 13-14 let	nad 14 let	Slovensk		Nemk		drugh		v Ljubljani			znanj Ljubljane		prav pridno	manj pridno	zanjkrno	sposobnih	nesposobnih	neizpravnih je ostalo	K	Znesek ustanove	celo	pol	nit
								rimsko-katoliška	Slovensk	Nemk	drugh	v Ljubljani	znanj Ljubljane																
A. Ljudska šola.	I. a	52	51	4	47	—	—	51	51	—	—	—	44	7	44	5	2	—	—	—	41	10	—	—	—	1	—	51	
	I. b	40	42	1	41	—	—	42	42	—	—	—	42	—	38	4	—	—	—	—	31	10	1	—	—	—	2	38	
	II. a	58	60	—	60	—	—	60	60	—	—	—	56	4	48	10	1	—	—	—	48	12	—	—	—	—	2	56	
	II. b	44	48	—	48	—	—	48	46	1	—	—	43	5	37	9	1	—	—	—	36	12	—	1	100	—	—	44	
	III. a	65	64	—	58	4	1	1	64	64	—	—	57	7	43	15	4	2	—	—	45	18	1	—	—	1	1	63	
	III. b	60	56	—	51	5	—	—	56	56	—	—	49	7	47	8	1	—	—	—	44	12	—	—	—	—	1	59	
	IV. a	54	52	—	37	7	—	—	52	52	—	—	41	11	38	9	5	—	—	—	39	12	1	—	—	—	2	52	
	IV. b	63	59	—	40	13	4	2	59	59	—	—	48	11	47	10	2	—	—	—	46	12	1	2	200	—	—	61	
	V. a	52	47	—	17	15	11	4	47	46	—	—	1	42	5	39	6	2	—	—	33	13	1	—	—	—	3	49	
	V. b	48	48	—	9	17	19	3	48	48	—	—	1	40	8	40	7	1	—	—	32	15	1	1	100	—	—	2	45
B. Meščanska šola.	536	527	5	408	61	42	11	527	524	1	2	462	65	421	83	19	4	395	126	6	4	395	126	6	4	400	5	13	518
	I.	51	47	—	5	9	14	19	47	44	2	1	44	3	40	7	—	—	—	—	38	7	2	—	—	—	1	3	47
		II.	34	34	—	—	2	10	22	34	34	—	—	31	3	30	4	—	—	—	—	29	5	—	1	100	—	2	32
III.		36	35	—	—	—	2	33	35	2	—	31	4	32	3	—	—	—	—	24	8	3	1	100	—	2	—	34	
	121	116	—	5	11	26	74	116	111	4	1	106	10	102	14	—	—	—	—	91	20	5	2	200	—	5	3	113	
Skupaj	657	643	5	413	72	68	85	643	635	5	3	568	75	523	97	19	4	486	146	11	6	600	10	16	631				

II. Učne knjige, ki se rabijo v ljudski šoli:

Razred	Veronk	Slovenski jezik	Nemski jezik	Računstvo	Zemljepis	Petje
I.	Mali katekizem 30 h. (43*)	Razinger-Žumer: Abecednik 40 h. (46)	—	Anton Črničec: Računica, I. zvezek 30 h.	—	—
II.	Mali katekizem 30 h. Anton Kržič: Svete zgodbe za male otroke. 20 h.	Razinger-Žumer: Prvo berilo in prva slovnica za II. razred 4- in 5 razrednih šol 48 h. (51)	—	Dr. Fr. v. Močnik: Računica, I. stopinja (47)	—	A. Nedvéd: Slavček. I. stopinja, 40 h.
III.	Srednji katekizem 64 h. (135)	Josin-Gangl: Drugo berilo in slovnica za občne ljudske šole. 80 h. (84)	H. Schreiner-dr. J. Bezjak: Prva nemška vadnica za slovenske občne ljudske šole. 70 h. (76)	Dr. Fr. v. Močnik: Računica, II. stopinja 40 h. (113)	—	A. Nedvéd: Slavček, II. stopinja, 40 h.
IV.	Srednji katekizem, kakor v III. razredu. Dr. Schuster-Lesar: Zgodbe sv. pisma stare in nove zaveze za ljudske šole. I K. (94)	Josin-Gangl: Tretje berilo in slovnica za občne ljudske šole.	H. Schreiner-dr. J. Bezjak: Druga nemška vadnica za slovenske občne ljudske šole. I K 60 h. (30)	Kakor v III. razredu.	V. Haardt: Zemljepisni atlant za ljudske šole. Izdanje I. v 7 zemljevidih 60 h. (11)	A. Nedvéd: Slavček, III. stopinja, 60 h.
V.	Srednji katekizem in Zgodbe sv. pisma, kakor v IV. razredu.	Tretje berilo za občne ljudske šole. 80 h. (92) Končnik: Slovenska slovnica za občne ljudske šole. 90 h. (92)	H. Schreiner-dr. J. Bezjak: Druga nemška vadnica, kakor v IV. razredu.	Dr. Fr. v. Močnik: Računica, III. stopinja 50 h. (52)	Kakor v IV. razredu	A. Nedvéd: Slavček, III. stopinja, kakor v IV. razredu.

*) Opomba: V oklepajih stojete številke naznanjajo, koliko izvodov dotične knjige ima zaloga ubožnih knjig.

Učne knjige, ki se rabijo v meščanski šoli.

Razred	Verouk	Slovenski jezik	Nemški jezik	Računstvo in oblikoslovje	Zgodovina in zemljepis	Priradops	Priradoslovje	Pejze
I.	Veliki katekizem. 80 h. (18*) Dr. Schuster-Lesar: Zgodbe sv. pisma, kakor v IV. razredu ljudske šole.	Sket: Čitanka II. del, 1 K 60 h. (24) P. Končnik: Slo- venska slovnica, kakor v V. razr. ljudske šole.	Kretschmeyer: Deu- tsches Lesebuch für Mädchen-Bürger- schulen I. T., 1 K. (16) Lehmanns Leitfaden f. d. Unterricht in der deutschen Gramma- tik f. Bürgerschulen, 1 K 60 h. (42)	Močnik-Haase: Rechenbuch f. Mädchen-Bür- gersch. I. T., 1 K. (16) Močnik-Bezjak: Geometrisko oblikoslovje za dekliske me- ščanske šole.	Vrhovec: Zgo- dovinske pove- sti, I. stopinja, 1 K. (23) Fr. Orožen: Zemljepis, I. st. 80 h. (25)	Pokorny- Gugler: Natur- geschichte für Bürgerschulen, I. T. 1 K 60 h. (23)	A. Senekovič: Osnovni nauki iz fizike in ke- mije I. del. 1 K 20 h. (23)	J. Piber: Die Schule des Treffingens. (31)
II.	Veliki katekizem, kakor v I. razredu. Lesar: Zgodbe sv. katoliške cerkve. 80 h. (13)	Sket: Čitanka III. del, 1 K 60 h. (15) Slovenska slov- nica, kakor v I. razredu.	Kretschmeyer: Deu- tsches Lesebuch für Mädchen-Bürger- schulen II. T., 1 K 90 h. (21) Lehmanns Leitfaden f. d. Unterricht in der deutschen Gramma- tik, kakor v I. raz- redu.	Močnik-Haase: Rechenbuch f. Mädchen-Bür- gerschulen, II. T., 1 K. (11) Geometrisko oblikoslovje, kakor v I. raz- redu.	Vrhovec: Zgo- dovinske pove- sti, II. 1 K. (15) Fr. Orožen: Zemljepis, II. st. 80 h. (17)	Pokorny-Gu- gler: Natur- geschichte für Bürgerschulen, II. T. 1 K 60 h. (21)	A. Senekovič: Osnovni nauki iz fizike in ke- mije, II. del. 1 K 20 h. (14)	Kakor v I. razredu.
III.	Veliki katekizem, kakor v I. razredu. Lesar: Liturgika, I. in II. del. 2 K. (5)	Sket: Čitanka IV. del, 1 K 60 h. (14) Slovenska slov- nica, kakor v I. razredu.	Kretschmeyer: Deu- tsches Lesebuch für Mädchen-Bürger- schulen III. Teil. 2 K 10 h. (14) Lehmanns Leitfaden f. d. Unterricht in der deutschen Gramma- tik, kakor v I. raz- redu.	Močnik-Haase: Rechenbuch f. Mädchen-Bür- gersch. III. T., 1 K. (8) Geometrisko oblikoslovje, kakor v I. raz- redu.	Vrhovec: Zgo- dovinske pove- sti, III. st. 1 K. (14) Fr. Orožen: Zemljepis, III. st. 80 h. (15)	Pokorny- Gugler: Natur- geschichte für Bürgerschulen, III. T. 1 K 60 h. (14)	A. Senekovič: Osnovni nauki iz fizike in ke- mije, III. del. 1 K 20 h. (13)	Kakor v I. razredu.

*) Opomba: V oklepajih stojete številke naznanjajo, koliko izvodov dotične knjige ima zaloga ubožnih knjig.

III. Knjižnica.

Učiteljice vseh uršulinskih šol imajo skupno učiteljsko knjižnico, ki je bila v šolskem letu 1899/1900 na novo urejena. Knjižnica šteje 1121 del v 1827 zvezkih. Posamezne stroke imajo v knjižnici svoje oddelke in sicer šteje oddelek »Pedagogika in metodika« 83 del v 130 zvezkih, slovenščina 42 (87), nemščina 165 (223), zgodovina in zemljepis 164 (215), prirodopis 127, prirodoslovje 20 (46), matematika 14 (68), ročna dela 4 (23), petje 23 (56), risanje in pisanje 18 (61), telovadba 3 (6), tuji jeziki 41 del itd.

Knjižnica vnanje ljudske in meščanske šole, ki jo oskrbuje učiteljica M. Tekla, je imela koncem lanskega leta 703 slovenske in 402 nemški knjigi. Po nakupu novih knjig iz dotacije mestne občine in po darilih se je v minulem šolskem letu tako pomnožila, da šteje koncem šolskega leta 756 slovenskih in 421 nemških knjig. Kupile so se te-le nove knjige:

A. Kržič, Vrtec, l. 1901 (2 izvoda). — A. Kržič, Angelček, l. 1901 (2 izvoda). — R. Vrabl, Božični darovi. — A. Kosi, Zabavna knjižnica za slovensko mladino, X. zvezek (2 izvoda). — Roza Jelodvorska (10 izvodov). — A. Merhar, Marjetice (4 izvodi). — A. Kržič, Nedolžnim srcem (4 izvodi). — R. Vrabl, Čujte nas (2 izvoda). — J. Dimnik, Avstrijski junaki (2 izvoda). — Knjige družbe sv. Mohorja. — Didon, Jezus Kristus II. — O. v. Redwitz, Amaranth. — Z. Fleuriet, Das junge Familienhaupt, — Das kleine Familienhaupt. — Seeburg, Marienkind. — Weber, Dreizehnlinden. — Seeburg, Die Fugger und ihre Zeit. — A. Schöpflleuthner, St. Angelblatt, 1901.

Knjižnica je naročena tudi na »Dom in Svet« in vpisana v »Slovensko Matico«. Mladini neprimerne spise »Slov. Matice« dobiva učiteljska knjižnica.

V minulem šolskem letu se je izposodilo 443 učenkam 3119 knjig.

IV. Učila.

Zbirka učil vnanje ljudske in meščanske šole, ki jih oskrbuje ravnateljica M. Maksimilijana, je dobila v minulem šolskem letu po nakupu iz dotacije mestne občine in po darilih te-le nove predmete:

Za nazorni nauk: 26 slik Janskyga. — Kolovrat. — Trlica. — Poljska orodja.

Za računstvo: Kocka, prizma i. t. d. za počitovanje površja in telesnine teles.

Za prirodopis: Podmašen škrijanec in slavec. — Podmašena jerebica in postrv.

Za prirodoslovje: Aparat za prevajanje toplote. — Monohord. — Aneroid. — Aparat za ravnotežnost. — Aparat za Chladnijeve zvočne like. — Aparat za določevanje težišča. — Parni stroj. — Aparat s prožnimi kroglicami. — Aparat za tlak na kapljevine.

Za zemljepis in zgodovino: Grefe, Stara Kranjska (4—9 zv.)

Za risanje: Vessely, Zierformen für den Unterricht im Freihandzeichnen an Mädchenschulen.

Vseh učil ima šola za verouk 9 (60 komadov), za nazorni nauk 29 (253 kom.), za prirodopis: za živalstvo 199 (419 kom.), za rastlinstvo 19 (59 kom.), za rudinstvo 9 (304 kom.), za prirodoslovje 140 (259 kom.), za zemljepis 41 (57 kom.), za zgodovino 39 (56 kom.), za risanje in pisanje 53 (304 kom.), za petje 5 in za ženska ročna dela 16 (215 kom.).

Z vnanjo ljudsko in meščansko šolo je združen tudi

otroški vrtec.

Otvorjen je bil 17. septembra 1884. Tri leta je bil le zaseben. S šolskim letom 1887/88 je postal javen zavod. V njem poučuje pod voditeljstvom ravnateljice vnanje ljudske in meščanske šole č. g. M. Maksimilijane izprašana vrtnarica, č. g. M. Uršula. Vsakoletne stroške za učiteljico, sobo in učila povračuje mestna občina.

V začetku šolskega leta 1901/1902 je ostalo iz prejšnjega leta 30 deklic. Na novo jih je vstopilo 30, izostalo jih je 8; koncem šolskega leta jih je bilo 52.

C. kr. okrajni šolski nadzornik Anton Maier je nadzoroval vrtec 24. maja.

Pri božičnici so bili obdarovani vsi otročiči; nekateri so dobili obleko, drugi pecivo in igrače. V ta namen so darovali p. n. gg.: mestni župan Ivan Hribar 20 K, cesarski svetnik Ivan Murnik 10 K, F. Souvan 10 K, gospa Fajdiga 10 K. Mili Bog jim bodi plačnik!

Otroški vrtec se pričenja in sklepa istodobno s ljudsko in meščansko šolo.

V. Imenik učenk.*)

A. Petrazredna ljudska šola.

I. a razred.

Amon Albina iz Kranja.
Baraga Ema iz Ljubljane.
Berčič Ivana iz Ljubljane.
Borštner Marija iz Šiške.
Čadež Terezija iz Kamnika.
Čarman Ivana iz Rateč.
Černe Ivana iz Most.
Černe Valentina iz Ljubljane.
Dollnar Angela iz Šiške.
Dovgan Marija iz Trbiža.
Dremota Elizabeta z Glinic.
Fakin Albina iz Ljubljane.
Gabrovšek Franciška iz Ljubljane.
Goršič Marija iz Ljubljane.
Gostinčar Angela iz Ljubljane.
Habič Amalija iz Litije.
Humski Marija iz Ljubljane.
Jančar Franciška s Studenca.
Jančigaj Roza iz Logatca.
Janežič Franciška iz Ljubljane.
Jazbinsšek Marija iz Škocjana.
Kokalj Alojzija iz Ljubljane.
Kovač Albina iz Ljubljane.
Kožuh Antonija iz Šiške.
Lampič Pavla iz Ljubljane.
Lap Angela iz Ljubljane.

Marenčič Lucija s Sela.
Mlakar Matilda iz Ljubljane.
Modič Marija iz Ljubljane.
Mohar Marija iz Ljubljane.
Peternel Franciška z Glinic.
Pogačar Marija z Glinic.
Reberšak Ana z Zidanega mosta.
Repnik Franciška iz Višnje gore.
Rosman Elizabeta iz Beljaka.
Rožman Marija iz Šiške.
Simončič Angela iz Dobrave pri Škocjanu.
Šimnovec Leopoldina iz Ljubljane.
Šircelj Miroslava z Zidanega mosta.
Šuster Ana iz Ljubljane.
Tarman Ana iz Ljubljane.
Tomažič Ana iz Most.
Umnik Marija iz Most.
Urbanc Marija iz Most.
Urbar Antonija iz Most.
Voje Viktorija iz Ljubljane.
Vurkelc Karolina iz Ljubljane.
Zaje Marija iz Ljubljane.
Zavertnik Helena iz Meidlinga pri Dunaju.
Žagar Antonija iz Ljubljane.
Žargi Zofija iz Ljubljane.

I. b razred.

Aybelj Ivana iz Ljubljane.
Banovec Ana iz Ljubljane.
Bezljaj Vincencija iz Ljubljane.
Bitenc Ana iz Brezovice.
Debevec Ana iz Ljubljane.
Habe Celestina iz Ljubljane.
Kalan Antonija iz Ljubljane.
Kavčič Mihaela iz Novega mesta.
Kern Alojzija iz Ljubljane.
Kestnar Terezija iz Šiške.
Kimovec Angela iz Ljubljane.
Klebel Ana iz Ljubljane.
Knific Julija iz Ljubljane.
Kranjc Ana iz Unca
Kranjec Metoda iz Ljubljane.
Legan Marija iz Preserja.

Lisjak Pavla iz Ljubljane.
Lukman Jozefa iz Ljubljane.
Mekinda Franciška iz Ljubljane.
Mirtič Ana iz Ljubljane.
Oblak Franciška iz Ljubljane.
Oblak Marija ml. iz Ljubljane.
Oblak Marija st. iz Ljubljane.
Ogrizek Terezija iz Ljubljane.
Perme Rozomila od Device Marije v Polju.
Pestotnik Jozefa iz Ljubljane.
Potokar Ivana iz Ljubljane.
Požlep Marija iz Plešivice pri Brezovici.
Rebolj Ana iz Ljubljane.
Rožmanec Ivana iz Podgore pri Št Vidu.
Singer Antonija iz Ljubljane.
Sirk Marija iz Ljubljane.

*) Učenke debelo tiskane imajo odliko.

Smrekar Marija iz Ljubljane.
 Srakar Pavla iz Ljubljane.
 Schopper Leopoldina iz Ljubljane.
Šturm Marija iz Ljubljane.
 Tobias Leopoldina iz Ljubljane.
 Verhovec Helena iz Ljubljane.

Volker Marija iz Ljubljane.
 Wizjak Stanislava iz Šiške.
Zorž Angela iz Ljubljane

Neizprašana:

Fritz Ivana iz Ljubljane.

II. a razred.

Beleijan Ivana iz Ljubljane.
 Belič Ana z Glinic.
 Cuznar Amalija iz Ljubljane.
 Čuk Amalija iz Bistre.
 Debevec Jozefa iz Ljubljane.
 Dolinšek Avguština iz Ljubljane.
 Fajgelj Marija iz Stožic.
 Gašperlin Angela iz Ljubljane.
 Gerčar Marija s Sela pri Šumbregu.
 Ham Ana iz Ljubljane.
 Herfort Jozefa iz Most.
 Herman Ivana iz Šiške.
 Herman Marija iz Šiške.
 Hiti Justina iz Ljubljane.
Hvala Marjeta iz Laz.
 Jenko Brigita iz Št. Vida nad Ljubljano.
Jeran Alojzija iz Mengša.
 Jurjevčič Franciška iz Dol. Logatca.
 Keršič Amalija iz Sp. Šiške.
 Klander Angela iz Šiške.
 Klemenc Pavla iz Ljubljane.
Klinar Katarina iz Noš.
 Kopecky Adela iz Ljubljane.
 Koprivec Marija iz Šiške.
 Košak Marija iz Ljubljane.
 Kuntara Ana iz Šiške.
 Lukan Franciška iz Šiške.
 Lukniš Terezija iz Ljubljane.
 Lutršek Uršula iz Doba.
 Macoratti Angela iz Ljubljane.

Matjašič Franciška iz Most.
Meršnik Franciška iz Ljubljane.
 Mlinar Marija iz Brezovice.
 Nabernik Ana iz Dovjega.
 Okorn Ana iz Ljubljane.
 Ostere Angela iz Ljubljane.
 Peklaj Ivana iz Ljubljane.
 Porenta Jozefa iz Ljubljane.
Porenta Marija iz Slap.
 Pukelstein Marija iz Ljubljane.
Rak Pavla iz Ljubljane.
 Rebersak Marija z Zidanega mosta.
 Roš Alojzija iz Ljubljane.
 Rus Marija iz Prevoj.
 Sampl Marija iz Radgone.
 Selan Jozefa iz Ljubljane.
 Slapničar Alojzija iz Sela.
Srakar Lucija iz Tomačevega.
 Šarabon Rozalija iz Ljubljane.
 Strukelj Hermina iz Ljubljane.
 Tešar Ana iz Št. Vida nad Ljubljano.
 Trškan Ivana iz Tomačevega.
 Urbar Katarina iz Vodmata.
 Verbič Franciška z Glinic.
 Zabavnik Helena iz Ljubljane.
 Zabukovec Pavla iz Ljubljane.
Zagar Leopoldina iz Ljubljane.
 Žerovnik Antonija iz Ljubljane.
 Žerovnik Franciška iz Ljubljane.
 Židan Franciška iz Ljubljane.

II. b razred.

Avbelj Antonija iz Ljubljane.
 Banovec Avguština iz Ljubljane.
 Brezovar Alma iz Ljubljane.
Černe Jozefa iz Ljubljane.
Češnovar Antonija iz Ljubljane.
 Gostič Ana iz Ljubljane.
Hartman Genovefa iz Ljubljane.
 Hiti Albina iz Novega mesta.
 Ivančič Dragotina iz Ludbrega.
 Jurič Franciška iz Ljubljane.
 Kalan Franciška iz Ljubljane.
 Kovač Karolina iz Ljubljane.
 Kropar Ana iz Dravelj.
 Lampe Marija iz Ljubljane.
 Lavrenčič Jozefa iz Postojne.
 Lulik Antonija iz Ljubljane.
 Mehle Marija iz Ljubljane.
 Mrva Franciška iz Trbovlj.
 Novak Ivana iz Ljubljane.

Očakar Ana iz Ljubljane.
 Ogrinc Angela iz Ljubljane.
 Pančur Ivana iz Ljubljane.
 Papež Karolina iz Ljubljane.
 Plankar Marija iz Ljubljane.
 Pokovec Franciška iz Domžal.
 Potokar Alojzija iz Ljubljane.
 Potočnik Berta iz Domžal.
 Permoser Marija iz Ljubljane.
 Ravnikar Cecilija iz Ljubljane.
 Rihar Julija iz Mirk pri Vrhniki.
 Rotter Berta iz Reke.
 Schopper Marija iz Ljubljane.
 Simončič Marija iz Ljubljane.
 Stavar Jozefa iz Trnjave pri Krašnji.
 Štalec Marija z Dunaja.
Tavčar Jozefa iz Zagreba.
 Toplikar Ema iz Ljubljane.
 Urbančič Jozefa iz Ljubljane.

Ušeničnik Marija iz Domžal.
 Vidmar Franciška iz Ljubljane.
 Vrhunc Marija iz Ljubljane.
 Zalokar Ivana iz Št. Vida nad Ljubljano.
 Zaplotnik Angela iz Ljubljane.

Zdešar Jozefa iz Ljubljane.
 Zorman Marija iz Ljubljane.
 Žagar Marija iz Ljubljane.
 Žagar Pavla iz Ljubljane.
 Žitnik Franciška iz Most.

III. a razred.

Anžič Franciška iz Ljubljane.
 Berlan Ludmila iz Ljubljane.
 Cvar Franciška iz Preserja.
 Čadež Ana iz Škofje Loke.
 Černe Leopoldina iz Ljubljane.
 Črnjač Jozefa z Vrhnike.
 Črnjač Marija z Vrhnike.
 Dežman Angela iz Ljubljane.
 Duhovnik Antonija iz Železnikov.
 Flander Neža iz Most.
 Fortuna Antonija iz Ljubljane.
 Gašperlin Alojzija iz Ljubljane.
 Gmeiner Marija iz Ljubljane.
 Gorsič Ana iz Šiške.
 Gostinčar Marija iz Most.
 Gril Franciška iz Ljubljane.
 Hočevnar Rozalija iz Most.
 Horvat Mihaela iz Ljubljane.
 Jančar Jozefa iz Ljubljane.
 Janežič Pavla iz Šiške.
 Jerančič Marija iz Ljubljane.
 Kačič Vera iz Šoštanja.
 Kavčič Ana iz Loža.
 Klander Pavla iz Šiške.
 Kogovšek Franciška iz Grünwalda
 Kovačič Marija iz Smrja pri Premu.
 Kremžar Franciška iz Most.
 Lumbar Jozefa iz Ljubljane.
 Magister Ludmila iz Ljubljane.
 Merlak Terezija z Vrhnike.
 Meršnik Ana iz Lesec.
 Oberstar Ivana iz Sodražice.
 Obrekar Ana iz Ljubljane.

Petrič Marija iz Ljubljane.
 Plestenjak Franciška iz Ljubljane.
 Plevnik Ivana iz Tomačevega.
 Počivavšek Silvestra iz Trbovlj.
 Podjed Antonija iz Olševka.
 Podkrajnik Analiija iz Ljubljane.
 Prevc Marijana iz Vnanje gorice.
 Proft Friderika iz Šiške.
 Prunk Karolina iz Reke.
 Rak Marija iz Ljubljane.
 Rebolj Pavla iz Ljubljane.
 Rupar Marija iz Ljubljane.
 Rutar Marija iz Ljubljane.
 Sattler Marija iz Ljubljane.
 Slapar Jozefa iz Ljubljane.
 Strle Antonija iz Ljubljane.
 Šireelj Alojzija iz Ljubljane.
 Škrinjar Alberta iz Povirja pri Divači.
 Šlibar Franciška iz Moravč.
 Šmuc Pavla z Roba.
 Štamcar Vida iz Ljubljane.
 Tabernik Marija iz Ljubljane.
 Umnik Franciška iz Most.
 Uranič Mihaela iz Ljubljane.
 Vidmar Marija iz Ljubljane.
 Viršek Jozefa iz Ljubljane.
 Wohinc Avrelija iz Ljubljane.
 Zagradnik Franciška iz Šiške.
 Zakotnik Jozefa z Glinic.
 Zerovnik Jozefa iz Steyerja.

Neizprašana:

Čarman Franciška iz Ljubljane.

III. b razred.

Bezljaj Antonija iz Ljubljane.
 Borštner Ivana iz Šiške.
 Cigler Terezija iz Ljubljane.
 Cunder Marija iz Ljubljane.
 Dovjak Marija iz Ljubljane.
 Gostinčar Antonija iz Ljubljane.
 Grablovič Marija iz Ljubljane.
 Hafner Marija iz Šmartna pri Litiji
 Habicht Ana z Brezovice.
 Heuffel Roza iz Ljubljane.
 Hiti Viktorija iz Ljubljane.
 Indof Ana iz Ljubljane.
 Jančigaj Pavlina iz Ljubljane.
 Jurjevčič Marija iz Logatca.
 Knific Marija iz Ljubljane.
 Kodela Antonija iz Ljubljane.
 Kogovšek Franciška iz Ljubljane.
 Kompare Franciška z Dovjega.

Kovač Antonija iz Ljubljane.
 Kovač Marija iz Ljubljane.
 Liberšar Marija iz Ljubljane.
 Lokar Ivana iz Ljubljane.
 Lukniš Pavla iz Ljubljane.
 Mavec Franciška iz Ljubljane.
 Meše Antonija iz Šiške.
 Muzlovič Jozefa iz Ljubljane.
 Ogrinc Ivana iz Ljubljane.
 Ošaben Emilija iz Ljubljane.
 Pančur Jozefa iz Ljubljane.
 Pardubsky Marija iz Ljubljane.
 Pavliček Marija iz Trsta.
 Peklaj Ivana z Brezovice.
 Pichler Ana iz Zabje vasi pri Šmilhelu.
 Plankar Franciška iz Ljubljane.
 Pogačnik Ana iz Šiške.
 Pogačnik Franciška iz Poljšice.

Polanjko Marija iz Ljubljane.
 Potokar Marija iz Ljubljane.
 Pršin Marija iz Ljubljane.
 Pukelstein Stefanija iz Ljubljane.
 Simončič Marija z Dobrave pri Škocijanu.
 Strupi Angela iz Ljubljane.
 Šarc Ana iz Ljubljane.
 Širca Ivana iz Ljubljane.
 Škarjevec Marija iz Ljubljane.
 Strukelj Ana iz Ljubljane.

Strukelj Marija iz Ljubljane.
 Šubic Zofija iz Gorenje vasi.
 Trefalt Alojzija iz Ljubljane.
 Velkovrh Frančiška iz Polhovega gradca.
 Vode Angela iz Ljubljane.
 Vurkelje Angela iz Ljubljane.
 Zajec Antonija iz Ljubljane.
 Zupančič Ludmila iz Ljubljane.
 Zupin Pavla iz Ljubljane.
 Zupin Terezija iz Ljubljane.

IV. a razred.

Ambrožič Ivana iz Ljubljane.
 Anžič Danica iz Ljubljane.
 Babič Terezija iz Podgorice.
 Babnik Lidija s Fuzin.
 Baland Angela iz Ljubljane.
 Bergant Gizela iz Ljubljane.
 Bernot Frančiška iz Brezja pri Dobu.
 Burja Ivana iz Ljubljane.
 Colnar Antonija z Ježice.
 Čebular Pavla iz Ljubljane.
 Černe Ana iz Šiške.
 Česnovar Angela iz Ljubljane.
 Colnik Ivana iz Ljubljane.
 Erbežnik Pavla iz Ljubljane.
 Fajgel Alojzija z Ježice.
 Fajgel Angela z Ježice.
 Fortuna Silvestrina iz Ljubljane.
 Glavač Ana iz Ljubljane.
 Herfort Marija iz Most.
 Kodelja Stefanija iz Ljubljane.
 Komar Marija iz Ljubljane.
 Komat Angela iz Ljubljane.
 Kovačič Ivana iz Smrja pri Premu.
 Kuclar Frančiška iz Kastva (Istra).
 Levičnik Ana iz Kamnika.
 Levstik Marija od Sv. Gregorja.
 Lotrič Pavla iz Šiške.
 Marinčič Ana iz Ljubljane.

Meršnik Marija iz Lesece.
 Moljk Ana iz Dolenje vasi pri Logatcu.
 Mrva Alojzija iz Trbovlj.
 Novohradsky Marija iz Ljubljane.
 Osmek Apolonija iz Ljubljane.
 Piller Marija iz St. Vida nad Ljubljano.
 Premk Alojzija iz Ljubljane.
 Prestor Julija iz Ljubljane.
 Radovan Marija iz Ljubljane.
 Richter Marija iz Ljubljane.
 Rozman Marija iz Ljubljane.
 Sattler Amalija iz Ljubljane.
 Srakar Ivana iz Ljubljane.
 Starin Jozefa iz Ljubljane.
 Strle Rozalija iz Ljubljane.
 Škofic Helena iz Ljubljane.
 Tomažič Ema iz Ljubljane.
 Verdir Angela iz Ljubljane.
 Vorina Alojzija iz Velikega Širja pri Zidanem mostu.

Vovk Roza iz Ljubljane.
 Vrhovnik Marija iz Vodmata.
 Zakotnik Marija iz Ljubljane.
 Zupan Ivana iz Ljubljane.

Neizprašana:

Fajdiga Ana iz Ljubljane.

IV. b razred.

Avbelj Leopoldina iz Ljubljane.
 Bertoncelj Ivana iz Gorenje vasi.
 Bizjak Marija iz Ljubljane.
 Cankar Marija iz Šabaca (Srbsko).
 Christof Pavla z Doba pri Kostanjevici.
 Črničev Frančiška iz Ljubljane.
 Debevc Milena iz Borovnice.
 Dečman Marija iz Ljubljane.
 Fiola Ivana iz Ljubljane.
 Gašperin Valentina iz Podnarta.
 Gostič Pavla iz Ljubljane.
 Gruden Stefanija iz Bučke.
 Ham Jozefa iz Ljubljane.
 Jerina Jozefa iz Ljubljane.
 Jurman Alojzija iz St. Janža.
 Klopčar Leopoldina iz Ljubljane.
 Knapič Marija iz Ljubljane.
 Kočevar Ljudmila iz Želimelj.
 Kosec Apolonija iz Ljubljane.
 Kranjc Danica iz Karloveca.

Krašovec Helena iz Ljubljane.
 Kregelj Marija z Dvora.
 Kušar Gizela iz Zagreba.
 Legat Ivana iz Kosez nad Ljubljano.
 Lončarič Nikolaja iz Sele (Hrvatsko).
 Mirtič Marija iz Ljubljane.
 Mrak Pavla iz Ljubljane.
 Ogrinc Stefanija iz Ljubljane.
 Osterc Marija iz Ljubljane.
 Perme Marija od Device Marije v Polju.
 Petrovčič Marija iz St. Vida nad Ljubljano.
 Pogačnik Marija iz Ljubljane.
 Pristov Ljudmila iz Ljubljane.
 Rapuš Marija iz Ljubljane.
 Ravnikar Antonija z Vač.
 Remžgar Pavla iz Most.
 Rihtar Marija iz Kamnika.
 Rozina Jozefa iz Gradaca.
 Sever Ivana iz Ljubljane.
 Sonec Jozefa iz Ljubljane.

Šarabon Leopoldina iz Ljubljane.
 Šircelj Franciška iz Divače.
 Škarjavec Franciška iz Šiške.
 Škrjanc Marija iz Ljubljane.
 Škrl Ana z Viča.
 Šturm Franciška iz Ljubljane.
 Švelc Ana iz Ljubljane.
 Teran Marija iz Šiške.
 Trebar Angela iz Ljubljane.
 Tschokert Ana iz Ljubljane.
Varsek Ivana iz Ljubljane.

Verbnik Angela iz Nove cerkve pri Celju.
 Zajec Jozefa iz Ljubljane.
 Zor Marija iz Ljubljane.
 Zorman Gabriela iz Ljubljane.
 Železnikar Marija iz Ljubljane.
 Židan Karolina iz Ljubljane.
 Zlebnik Marija iz Šiške.

Neizprašana:

Avbelj Marija iz Ljubljane.

V. a razred.

Ambrožič Franciška iz Ljubljane.
 Baraga Amalija iz Ljubljane.
 Baraga Friderika iz Ljubljane.
 Bitenc Marija iz Šiške.
 Borštner Julija iz Št. Vida.
 Brenc Marija iz Št. Vida.
 Cunder Ivana iz Ljubljane.
 Čadež Marija iz Skofje Loke.
 Čemažar Angela od Device Marije v Polju.
 Černe Ana iz Ljubljane.
Dregič Ana iz Ljubljane.
 Jereb Franciška z Vrhniko.
 Jerin Marija iz Kamnika.
 Ježek Marija iz Ljubljane.
 Kastelic Pavla iz Divače.
 Kimovec Ljudmila iz Ljubljane.
 Klander Ivana iz Šiške.
 Koprivec Angela iz Šiške.
 Korban Ivana iz Št. Vida pri Zatičini.
 Kovač Ljudmila iz Ljubljane.
 Matko Jozefa iz Ljubljane.
 Modic Karolina iz Ljubljane.
 Modic Ernestina iz Ljubljane.
 Piller Franciška iz Št. Vida.
Pollick Olga iz Gackega (Hercegovina).

Potočnik Jozefa iz Ljubljane.
 Plehan Marija iz Ljubljane.
 Pukelstein Ivana iz Ljubljane.
 Rekar Franciška iz Ljubljane.
 Rekar Terezija iz Ljubljane.
 Rodič Angela iz Ljubljane.
 Rodič Franciška iz Ljubljane.
 Rovšek Alojzija iz Borja pri Kolovratu.
 Singer Hedvika iz Ljubljane.
 Smarajc Marija iz Tomačevega.
 Svetina Rozalija iz Kamne gorice.
Šircelj Leopoldina iz Ljubljane.
 Štembov Marija iz Tomačevega.
 Tomažič Franciška iz Most.
 Tomc Ivana iz Ljubljane.
 Vadnov Marija iz Ljubljane.
 Vončina Marija iz Ljubljane.
 Zafran Terezija iz Ljubljane.
 Završan Cecilija iz Most.
 Završan Franciška iz Ljubljane.
 Zupančič Elizabeta iz Bistrice pri Št. Rupertu.

Neizprašana:

Zupančič Ana iz Ljubljane.

V. b razred.

Burja Marija iz Ljubljane.
 Čolnik Marija iz Ljubljane.
 Črnač Jozefa iz Postojne.
 Dolžan Ana iz Šiške.
 Drnovšek Ivana iz Ljubljane.
 Fiala Marija iz Ljubljane.
Goršič Stefanija iz Ljubljane.
 Gradišer Angela iz Ljubljane.
 Gril Franciška iz Ljubljane.
Hočevar Leopoldina iz Turjaka.
 Hrovat Rozalija iz Ljubljane.
 Jean Pavla iz Ljubljane.
 Jerman Angela iz Ljubljane.
 Južina Ivana iz Ljubljane.
 Klemenc Franciška iz Ljubljane.
 Klemenčič Marija iz Gradeca.
 Knipic Albina iz Vodmata.
 Komatar Alojzija iz Ljubljane.
Konšek Katarina s Trojan.
 Kramaršič Albina iz Žužemberka.

Lampič Marija iz Štepanje vasi.
 Lavrenčič Zora iz Postojne.
 Lavrin Karolina iz Ljubljane.
 Lessiak Leopoldina iz Ljubljane.
 Majce Helena iz Ljubljane.
 Mesojedec Marija iz Ljubljane.
 Minkuš Jozefa s Preske.
 Nežič Marija iz Šiške.
 Obrekar Ernestina iz Ljubljane.
 Okorn Franciška iz Rudnika.
 Potrebujes Marija iz Ljubljane.
 Rogel Pavla iz Ljubljane.
 Slapničar Ana s Sela.
 Stojkovič Franciška iz Borovnice.
 Supan Antonija z Breznice.
 Scheurecker Roza iz Ljubljane.
 Šlosar Marija iz Vižmarij.
 Štelcar Marija iz Kapele (Štajersko).
 Štrukelj Amalija iz Šiške.
 Sustar Pavla iz Ljubljane.

Tomazič Jozefa iz Ljubljane.
 Toni Rozalija iz Ljubljane.
 Zajc Ana iz Ljubljane.
 Zajc Franciška iz Šiške.
 Zlatič Klementina iz Ljubljane.

Žerovnik Karolina iz Steyerja (Avstrijsko).
 Žnidaršič Ivana iz Ljubljane.

Neizprašana:

Gril Angela iz Ljubljane.

B. Slovenska meščanska šola.

I. razred.

Arhar Jozefa iz Ljubljane.
 Ažman Nežica iz Sodražice.
 Babnik Štefanija iz Trsta.
 Bolé Pavla iz Šiške.
 Carli Pavla iz Ljubljane.
 Cvetko Marija iz Ljubljane.
 Frtin Marjeta iz Medvod.
 Gospodarič Roza iz Toplice pri Zagorju.
 Gregorka Marija iz Ljubljane.
 Habicht Marija iz Ljubljane.
 Jančigaj Antonija iz Šiške.
 Janež Jozefa iz Ljubljane.
 Kadunc Elizabeta z Zidanega mosta.
 Kastelic Antonija iz Gorenje vasi pri Logatcu.
 Kimovec Marija iz Ljubljane.
 Kocijan Franciška iz Ljubljane.
 Konšek Franciška s Trojan.
 Košir Štefanija iz Ljubljane.
 Kovačič Ljudmila iz Ljubljane.
 Lap Ivana iz Št. Vida nad Ljubljano.
 Lekan Pavlina iz Ljubljane.
Porenta Uršula z Glinic pri Št. Vidu.
 Potokar Marija iz Ljubljane.
 Praprotnik Antonija iz Ljubljane.
 Predovič Zora iz Ljubljane.

Remžgar Angela iz Ljubljane.
 Rigljer Karolina od Sv. Gregorija.
 Rihar Antonija z Vrhlike.
 Strah Marija od Dev. Mar. v Polju.
 Šarabon Ana iz Ljubljane.
Škrinjar Emilija iz Trsta.
 Schley Ana iz Ljubljane.
Schmelzer Marija iz Ljubljane.
 Šušteršič Marija iz Ljubljane.
Tavčar Marija s Krškega.
 Tiran Olga iz Ljubljane.
 Toplikar Ivana iz Ljubljane.
 Uranič Terezija iz Ljubljane.
 Urbančič Marjeta iz Šiške.
Vajde Regina iz Zgornjih Lok pri Blagovici.
 Vidrieh Viktorija iz Meidlinga pri Dunaju.
 Vode Ivana iz Preserja.
 Vrhovec Marija iz Ljubljane.
 Wohinz Olga iz Ljubljane.
 Zupin Rozalija iz Ljubljane.

Neizprašani:

Cimolini Avgusta iz Carpacca (Laško).
 Juvan Marija iz Št. Vida nad Ljubljano.

II. razred.

Bregant Cirila iz Ljubljane.
 Čadež Angela iz Ljubljane.
 Debeljak Marija iz Ribnice.
 Gaister Marija iz Ljubljane.
 Jeran Ana iz Ljubljane.
 Kačič Jelica iz Šoštanja (Štajersko).
 Kladnik Franciška iz Mostara.
 Kralič Mihaela s Trate pri Škofji Loki.
 Kregelj Uršula z Dvora.
 Kržan Cirila iz Ljubljane.
 Lotrič Marija iz Železnikov.
 Matko Marija iz Ljubljane.
 Mayer Ana iz Ljubljane.
 Meršolj Rozalija iz Radovljice.
 Okorn Albina iz Ljubljane.
 Pančur Alojzija iz Ljubljane.
 Pavlin Marija iz Ljubljane.

Perjatelj Leopoldina iz Ljubljane.
 Pichler Rozalija iz Novoga mesta.
 Prešeren Marija iz Trbiža.
Sever Marija iz Spodnje Idrije.
 Singer Marija iz Ljubljane.
 Sterlekar Jozefa iz Ljubljane.
 Širca Julijana iz Vrem pri Divači.
Štamcar Antonija iz Ljubljane.
 Suštar Marija iz Ljubljane.
 Tomazič Marija iz Ljubljane.
 Turk Marija iz Dola (Štajersko).
 Vizjak Amalija iz Ljubljane.
 Vodišek Franciška iz Ljubljane.
 Wernik Marija iz Ljubljane.
 Završan Marija iz Ljubljane.
 Zupančič Karolina iz Ljubljane.
 Žnidaršič Jozefa iz Starega trga pri Ložu.

III. razred.

Bonač Marija iz Ljubljane.
 Cerer Eleonora iz Ljubljane.
 Cimprič Elizabeta iz Bovca.
 Cvetko Ljudmila iz Ljubljane.
 Gospodarič Marija iz Meidlinga pri Dunaju.
 Gregorka Ivana iz Ljubljane.
 Hiti Ana iz Ljubljane
 Indof Albina iz Ljubljane.
 Jane Ana iz Šiške.
 Jugovic Marija iz Ljubljane.
 Lavrenčič Albina iz Postojne.
 Lesjak Terezija z Dunaja.
Lončarič Marija iz Selc (Hrvatsko).
 Medič Franciška iz Ljubljane.
 Nigrin Marija iz Ljubljane.
 Novak Ana iz Budim-Pešte.
 Oblak Katarina iz Ljubljane.
 Odlasek Ljudmila iz Zabnice.

Persič Franciška iz Vižmarij.
Pezdir Ivana z Glinic.
 Plehan Ana iz Ljubljane.
 Sattler Kristina iz Št. Vida nad Ljubljano.
 Skubic Ana iz Šmarij.
 Svetel Albina iz Ljubljane.
 Šiberkar Ivana iz Ljubnega.
 Toni Ivana iz Ljubljane.
 Toplikar Julijana iz Ljubljane
 Tršar Ivana iz Dolenjega Logatca.
Ušeničnik Gizela iz Mengša.
 Zdešar Leopoldina iz Ljubljane.
 Znideršič Antonija iz Starega trga.

Neizprašane:

Predovič Danica iz Ljubljane.
 Thomitz Marija z Dunaja.
 Vodnik Ana iz Ljubljane.

B. Die innere Schule

im Ursulinenkloster ist zugleich mit der hiesigen äusseren Schule am 2. Juli 1703 eröffnet worden. Sie ist die älteste Schule der Landeshauptstadt Laibach und war durch volle 170 Jahre auch die einzige Mädchenschule daselbst. Mit der Ministerialverordnung vom 22. Dezember 1871, Z. 14774, hat sie das Öffentlichkeitsrecht erlangt. Bis dahin war sie nur vierklassig; für das Schuljahr 1871/72 wurde sie eine fünfklassige, 1872/73 eine sechs- und 1877/78 eine siebenklassige Volksschule. Von 1882/83 zählte sie acht Klassen. Mit dem Erlasse vom 16. März 1894, Z. 2388, hat das hohe k. k. Ministerium für Kultus und Unterricht die Bewilligung erteilt, die innere achtklassige Volksschule in eine fünfklassige Mädchen-Volksschule und in eine dreiklassige Mädchen-Bürgerschule zu verwandeln.

In der inneren **fünfklassigen Mädchen-Volksschule**, die als Übungsschule benützt wird, wird der Unterricht auf utraquistischer Grundlage nach dem vom hohen k. k. Unterrichts-Ministerium für fünfklassige Volksschulen verordneten, mit Berücksichtigung des für die Volksschulen Krains vorgezeichneten Normalschulplanes und nach dem vom k. k. Landes-schulrate in Laibach genehmigten Lehr- und Stundenplane erteilt.

Der Zweck und die Aufgabe der **inneren dreiklassigen Mädchen-Bürgerschule** ist, den Mädchen im Anschlusse an den fünften Jahreskurs der Volksschule eine über das Lehrziel der allgemeinen Volksschule reichende Bildung zu geben, insbesondere die Vorbildung für Lehrerinnen-Bildungsanstalten und Fachschulen zu vermitteln. Die Unterrichtssprache ist die deutsche; das Slovenische jedoch gilt für Schülerinnen slovenischer Nationalität als obligater Gegenstand; auch ist es diesen freigestellt, die Religionslehre in slovenischer (eventuell italienischer) Sprache zu lernen. Schülerinnen anderer Nationalitäten werden auf Verlangen der Eltern vom Slovenischen als obligaten Lehrgegenstande befreit.

Mit dem Pensionate ist auch eine **Lehrerinnen-Bildungsanstalt** verbunden. Ihr Entstehen datiert vom Jahre 1869/70, als die Klostervorsteherin, um den Anforderungen der neuen Schulgesetze gerecht zu werden, im Sinne derselben sechs Ordenskandidatinnen den pädagogischen Lehrkurs beginnen liess. Genannte Kandidatinnen unterzogen sich im J. 1872 der gesetzlichen Lehrbefähigungsprüfung und bestanden dieselbe.

Ein anderes Ziel als die Heranbildung des Nachwuchses für die Bedürfnisse der eigenen Schule hatte man sich damals nicht gesetzt und nur ausnahmsweise wurde hie und da ein Zögling zur Frequentation des Lehrkurses zugelassen.

So sind bis zum Jahre 1895 noch weitere 29 Lehrerinnen im Kloster herangebildet worden und erhielten an der hiesigen k. k. Lehrerinnenbildungsanstalt das Zeugnis der Reife.

Die im Schuljahre 1889/90 im Kloster errichtete Haushaltungsschule wurde nach vier Jahren ihres Bestandes aufgehoben, an deren Stelle aber eine Privat-Lehrerinnenbildungsanstalt eröffnet. Zu Anfang des Schuljahres 1894/95 schlossen sich nämlich den Ordenskandidatinnen mehrere Schülerinnen an, welche ihre Aufnahmeprüfung an der k. k. Lehrerinnen-Bildungsanstalt zwar bestanden haben, aber wegen der Überzahl nicht aufgenommen werden konnten. So zählte der 1. Jahrgang dieser Privat-Lehrerinnenbildungsanstalt bereits über 20 Schülerinnen. Auch in den folgenden Jahren meldeten sich immer wieder Schülerinnen, obgleich man es sich zur Regel gemacht, keine Externistinnen aufzunehmen. Je mehr aber die Anstalt sich erweiterte, desto fühlbarer wurde das Bedürfnis nach dem Öffentlichkeitsrechte, und schon im Jahre 1897 tat man die ersten Schritte zur Erwerbung desselben. Im Jahre 1898 erfolgte die Genehmigung des Statutes seitens des hohen k. k. Ministeriums für Kultus und Unterricht mit dem Erlasse vom 7. Februar 1898, Z. 267; anlässlich der zweiten Säkularfeier des Ursulinenklosters aber gewährte dasselbe hohe k. k. Ministerium das ersuchte Öffentlichkeitsrecht mittelst Erlasses vom 14. April 1902, Z. 8593. Dadurch ist dieser Klosterschule die schönste Anerkennung für ihr 200jähriges Wirken zuteil geworden. Im nächsten Schuljahre 1902/3 werden der II. und IV. Jahrgang bestehen. Nur interne Zöglinge werden in die Lehrerinnen-Bildungsanstalt aufgenommen.

Den Zöglingen, welche der Schule entwachsen sind und ihre Ausbildung nicht an der Lehrerinnen-Bildungsanstalt fortsetzen wollen, wird in einer anderen Abteilung — dem sogenannten **Freikurse** — Gelegenheit geboten, die von den Eltern gewünschten Zwecke ihrer Fortbildung zu verfolgen. In dieser Abteilung ist der Hauptgegenstand die Handarbeit. Diese erstreckt sich auf alle Arten von Nutz- und Luxusarbeiten; es können jedoch die einzelnen Zöglinge nach Wunsch auch in anderen Richtungen fortgebildet werden, als Musik, Sprachen, Zeichnen, Malen u. s. w.

Aus dem Gesagten ist ersichtlich, dass im Pensionate den Zöglingen Gelegenheit geboten wird, sich eine ihrem Stande angemessene Bildung anzueignen. Zwei Bibliotheken stehen den Schülerinnen zur Verfügung; auch sind den einzelnen Unterrichtsgegenständen angemessene Lehrmittel in genügender Menge vorhanden.

I. Chronik der Schule.

Das Schuljahr 1901/2 begann am 17. September mit dem heiligen Geistamte.

Am 4. Oktober feierte die Schule das Allerhöchste Namensfest Seiner k. u. k. Apostolischen Majestät unseres allergnädigsten Kaisers Franz Josef I. wie gewöhnlich durch einen feierlichen Gottesdienst.

Vom 18. bis 25. April begiebt die Schule die 200jährige Jubelfeier ihres Bestandes. Die zahlreichen Beweise gütigen Wohlwollens seitens der hohen Schulbehörden und anderer hohen Persönlichkeiten, wie Sr. Excellenz des Herrn Ministers für Kultus und Unterricht, Sr. Excellenz Baron Hein, des Herrn Landeshauptmannes v. Detela, des Herrn Landesschulinspektors Hubad, des Herrn Reichsratsabgeordneten Povšcu. s. w. u. s. w. drängen uns an dieser Stelle den tiefgefühltesten Dank dafür auszusprechen. Gott, der Vergelter jeden Liebeswerkes, möge es allen unseren Wohltätern reichlich lohnen!

Das Programm zu dieser Jubelfeier war folgendes:

Den 18., 19. und 20. April: Feierlicher Gottesdienst in der Klosterkirche.

Freitag, den 18. und Samstag, den 19. April: Um 5^{1/2} Uhr früh: slovenische Predigt und Segenmesse. Um 10 Uhr Vormittag: feierliches Hochamt. Um 6^{1/2} Uhr abends: deutsche Predigt, dann Litanei und Segen.

Sonntag, den 20. April: Um 6 Uhr früh: Segenmesse. Um 9 Uhr Vormittag: slovenische Predigt, dann Pontifikalamt. Um 6^{1/2} Uhr abends: deutsche Predigt, Litanei mit Segen und zum Schlusse »Te Deum laudamus«.

Festprediger: Der hochw. Hr. Kanonikus Dr. Andreas Karlin. Der hochw. Hr. Generalvikar Prälat Johann Flis. Sr. fürstbischöflichen Gnaden der hochw. Herr Anton Bonaventura Jeglič. Der hochw. Hr. P. Emil Volbert S. J.

Den 21. und 22. April; Festfeier im Pensionate.

Montag, den 21. April: Eingang: a. Festpräludium: Ungarische Rhapsodie Nr. 2 von Dr. Franz Liszt. Klavier zu 4 Händen. — b. Festdeklamation, slovenisch: Gorjup Anna.

A. St. Ursula. Tableau. St. Ursula: Finžgar Maria. Drei Gefährtinnen der hl. Ursula: Fischer Anna, Legat Maria, Rieder Andrina. Drei Ursulinen: v. Ohm-Januschowsky Emilie Edle v. Wissehrad, Egger Hilda, Česenj Maria. Zwei Engel: Sertič Camilla, Carli Elena. Stifter: Stegenšek Anna, Stifterin: Petteros Maria. Prolog, deutsch: Hromatka Cornelia.

B. St. Angela. Oratorium von 4 lebenden Bildern mit Deklamation (Urban Cäcilia) und Gesang (die Lehramtskandidatinnen), komp. von Adalbert Hämel.

I. St. Angelas Kindheit.

1. Deklamation: »Hoch auf der Berge Gipfel.«

2. Lied: »Wie schnelle verschwindet.«

3. Lebendes Bild: Eine Gruppe spielender Kinder. Im Vordergrund steht die neunjährige St. Angela, mit der einen Hand unwillig ihre blonden Locken fassend, indes sie mit der anderen Hand ein eitelgeputztes Mädchen abwehrt, das lächelnd auf sie einspricht.

St. Angela: Mally Peppina. Ihre Gespielinnen: Bamboschek Maria und Angelika, Simenthal Lea, Dangi Gisela, Gosar Vida.

II. Die Prüfung.

1. Deklamation: »Wie ist es um die Blumen.«

2. Lied: »O harre aus im Leide.«

3. Lebendes Bild: St. Angela, von ihren staunenden Reisegefährten umgeben, erhält am Fusse des Kreuzes das Augenlicht wieder.

St. Angela; Hudovernig Agnes. Ihre Reisegefährten: Hofmann Jakobine, Hudovernig Serafine, Michelič Maria, Peterka Maria.

III. St. Angelas Beruf.

1. Deklamation: »Willst du dem Herrn vergelten.«

2. Lied: »O Seele, wie edel, wie kostbar bist du.«

3. Lebendes Bild: St. Angela, mit dem Ordenskleide angetan, erhält aus der Hand der hl. Ursula die Siegesfahne.

St. Angela; Hudovernig Agnes. St. Ursula: Finžgar Maria.

IV. St. Angelas Verklärung.

1. Deklamation: »Nach einem lichten Tage.«

2. Lied: »Schau herab von Himmelshöh'n.«

3. Lebendes Bild: St. Angela mit der Siegesfahne in der Hand, weist eine kniende Gruppe von Ursulinen auf Christus hin, der mit ausgebreiteten Armen in der Glorie erscheint, St. Augustin und St. Ursula ihm zur Seite.

Jesus: Pozchar Romana. St. Augustin: Cosum Irma. St. Ursula etc. wie oben.

Schluss: a) Kaiser-Marsch für Klavier zu 4 Händen von Rich. Wagner. — b) Kaiserparade-Marsch für Klavier zu 2 Händen und Violine von Fr. v. Blon. — c) Weihnachts-Symphonie für Klavier zu 4 Händen, Violine und Kinderinstrumente von G. Unbehaun. — d) Volkshymne, Gesang mit Klavier- und Violinbegleitung.

Dienstag, den 22. April: Einleitung: Der Trompeter von Säckingen für Klavier zu 4 Händen von Heinrich Hofmann.

A. Von St. Marias Herzen. Schauspiel mit Liedern in einem Vorspiel und fünf Aufzügen von Wilh. Pailler. Personen: St. Maria (als Statue der Himmelskönigin) (Kropej Frida); Herzogin Edith (Hudovernig Agnes); Fürstin Ludmilla (Jančič Amalia); Violante, Gräfin von Birkenstein (Dobrautz Justi); Ida, Gräfin von Kirchthal (Rodič Maria); Hermine von Traunegg (Egger Hilda); Blanka von Treubach (Urban Cäcilia); Dietmut, eine arme Witwe (Finžgar Maria); Irmengard, deren Tochter (Mahr Hilde); Wahlburg, ein Bauernmädchen (Swetitsch Amalia); Zwei Hofdamen der Herzogin (Zhuber Mara Edle von Okróg, Drobnič Antonia); vier Hofdamen der Fürstin (Ruech Franziska, Bračič Herma, Hubmeyer Franziska, Habe Maria). — Zwischenspiel: Ein Morgen, ein Mittag, ein Abend in Wien. Ouvertüre für Klavier zu 4 Händen von Franz Suppé. — **B. Der Torte Pilgerfahrt.** Lustspiel in zwei Aufzügen von Wilh. Pailler. Personen: Frau Rätin Karoline von Herdborn (Ohm-Januschowsky Emilie Edle von Wissehrad); Frau Fanny von Salbenheim (Dobrautz Justi); Fräulein Emma von Küren (Zhuber Mara Edle von Okróg); Rosa, Stubenmädchen der Frau Rätin (Walland Maria); Frau Krampel (Finžgar Maria).

Eine eingehende Beschreibung des Jubelfestes im Pensionate brachte am 22. und 23. April die »Laibacher Zeitung«; dieser entnehmen wir folgenden Bericht:

»Das seltene und bedeutsame Fest der zweiten Säkularfeier des Ursulinenklosters nahm vom 18. bis 20. d. M. mit einem feierlichen Triduum seinen erhebenden, weihvollen Anfang. Die schöne Kirche war während dieser Tage von zahlreichen Andächtigen besucht und abends erstrahlte die beflaggte, äussere Façade in prachtvoller elektrischer Beleuchtung mit den Inschriften 1702—1902, gekrönt von einem weithin im Lichterglanze sichtbaren Kreuze. Gestern nachmittags begann die Festfeier im Pensionate mit musikalischen Produktionen, Deklamationen, Gruppen und dem Fest-Weihespiele »St. Angela«. Des beschränkten Raumes halber konnten Einladungen nur in bescheidener Zahl erfolgen, doch füllte der Zeichensaal, der zum Zwecke der Festlichkeit sinnig und geschmackvoll ausgestattet worden war, ein distinguiertes Publikum in ansehnlicher Zahl, das von der hochehrwürdigen Oberin Mater Theresia Heidrich, der ehrwürdigen Schulleiterin Mater Christina Pesdirc und mehreren ehrwürdigen Klosterfrauen empfangen wurde. Es beehrten die Festaufführung durch ihre Anwesenheit die Herren: Seine fürstbischöfliche Gnaden Herr Dr. Jeglič, Landeshauptmann Otto von Detela, Bürgermeister Ivan Hribar, die hochw. Domherren Dr. Kulavic und Sušnik, Landeschulinspektor Franz Hubad, Direktor Franz Levec und viele andere Honoratioren. — Der Eindruck, den die Leistungen der Zöglinge ausübten, war ein ausgezeichneter, und das Interesse des Publikums wurde bis zum Schlusse in hohem Masse gefesselt. Indem wir uns eine nähere Besprechung der Produktion vorbehalten, bemerken wir vorderhand, dass die hohen Würdenträger sich über dieselbe sehr anerkennend äusserten. Nach beendetem Festspiele wurde dem Publikum Gelegenheit geboten, die Räumlichkeiten des Klosters sowie den prachtvollen Garten zu besichtigen und sich von der musterhaften Ordnung und Reinlichkeit der zweckmässigen Ausstattung der Schulzimmer, des Pensionats, der Speiseräume u. dgl. m. zu überzeugen.«

»Wenn das Gute, das in 200 Jahren hier geschehen, nur verdient hat, in das Buch des Lebens eingetragen zu werden, dann hat es reichlich Lohn empfangen.« Mit diesen Worten weist der Ursulinenkonvent im Schlussworte des Gedenkblattes zur 200jährigen Jubelfeier des Klosters auf die Erfolge seiner Schule hin, deren Leistungen von Allerhöchster Stelle wiederholt durch Auszeichnungen, seitens der Regierung mit Belohnungsdekreten gewürdigt wurden. Die Lehrmeisterin Statistik gibt klaren Aufschluss über das Blühen und Gedeihen der Schulen, denn seit dem Jahre 1820 hat sich die Zahl der Schülerinnen nahezu verdreifacht; sie beträgt heute gegen 1000. Wir haben bereits erwähnt, dass dem Publikum anlässlich der Jubelfeier Gelegenheit geboten wurde, sich von den musterhaften Einrichtungen der Schulen und des Pensionats zu überzeugen und dass der Eindruck der Leistungen der weiblichen Zöglinge ein ausgezeichneter war. Vor allem sei die liebevolle und verständnisinnige Pflege des Gesanges hervorgehoben. Die vierstimmigen Chöre für Frauenstimmen, insbesondere in dem Weihespiele »St. Angela«, komponiert von Adalbert Hämel, deren Intonationsschwierigkeiten mitunter bedeutende Anforderungen stellen, gelangten durchaus zu edler Klangwirkung, und es wurde auch den Tonschattierungen, der Verbindung von Wort und Ton, die gebührende Beachtung gewidmet. Voll süsser zarter Anmut ertönten die Stimmen zweier jugendlicher Sangerinnen bei den Solis der Chöre. Auf beachtenswerter

künstlerischer Stufe standen nicht minder die Klaviervorträge; die Kindersymphonie, die von einem stattlichen Zöglingssorchester aufgeführt wurde, zeugte von festem rhythmischen Gefühle und guter musikalischer Schule. Die eindrucksvollen Deklamationen dreier Schülerinnen bewiesen seltenes Verständnis und inniges Eingehen in den Geist der Dichtung. Geradezu überraschend wirkte der reizende Vortrag der achtjährigen Kornelie Hromatka und die mit richtiger Betonung, edler Haltung und schönem Gefühle zum Ausdrucke gebrachten Deklamationen von Fräulein Anna Gorjup und Cäcilia Urban — letzterer war eine besonders grosse Aufgabe zu gefallen — fanden wohlverdiente Würdigung. Malerische Gruppen, von Zöglingen in stilvollen Kostümen dargestellt, verherrlichten die hl. Patronin Ursula und stellten Szenen aus dem Leben der hl. Ordensstifterin Angela in gelungener, sinniger Anordnung vor. Die Feier beschloss würdig und erhebend die von dem Zöglingsschore mit Klavier- und Violinbegleitung gesungene Volkshymne, die vom Publikum stehend angehört wurde. — Die gestern nachmittags veranstaltete Festvorstellung bildete den würdigen Abschluss der Jubelfeier. Verhältnismässig noch zahlreicher als die erste Aufführung besucht, ward sie neuerlich durch die Anwesenheit Seiner fürstbischöflichen Gnaden des hochw. Herrn Dr. Jeglič, ferner der hochw. Domherren Flis, Sušnik, Kajdiž, Karlin, der hochw. Herren Professoren Zupančič und Zupan, des Herrn Sparkassepräsidenten Josef Luckmann und anderer Honoratioren ausgezeichnet. Den Abend eröffnete nach der brillant vierhändig auf dem Klavier vorgetragenen 3. Rhapsodie von F. Liszt, der vom hochw. Spiritual des Klosters, Herrn Michael Bulovec, gedichtete, die Bedeutung des Jubiläums ausdrucksvoll schildernde sinnige Festprolog, welcher von Fr. Anna Gorjup vortrefflich vorgetragen, sich bereits bei der ersten Aufführung grossen Erfolges erfreut hatte. Den grössten Teil des Rahmens der Festvorstellung nahm die Aufführung des dramatischen Gedichtes »Von St. Marias Herzen«, eine sinnig verwertete, anmutige Marienlegende, mit Liedern von Wilh. Pailler, in Anspruch. Sorgsam vorbereitet, von den Schülerinnen: Kroje, Hudovernig, Jančič, Dobrautz, Rodič, Egger, Urban, Finžgar, Mahr, Swetitsch, Edle von Žhuber, Drobnič, Ruech, Bračič, Hubmeyer und Habe mit schönem Verständnisse dargestellt, mit schönen, malerischen, stilvollen Kostümen und dekorativ geschmackvoll ausgestattet, fesselte das Stück die Aufmerksamkeit der Zuhörer bis zum Schlusse und begeisterte sie zu reichem Beifalle. Das feine, ausdrucksvolle und gefühlsinnige Spiel von Fr. Hilde Mahr, deren süsser Gesang wieder die Zuhörer entzückte, die natürlich-launige Darstellung von Fr. Justi Dobrautz und das schlicht-vornehme Auftreten von Fr. Hudovernig und Jančič, die gelungene Charakterisierung einer naiv-drallen Bauerndirne durch Fr. Swetitsch, hätten auch erfahrenen Bühnenkünstlerinnen Ehre gemacht. Die rührend-schlichten Gesänge des Mädchenchores, den besonders der helle Sopran von Fr. Drobnič kräftig beherrscht, übten tiefen Eindruck. Das gelungene Lustspiel »Der Torte Pilgerfahrt«, eine harmlose, aber witzige Kleinigkeit, versetzte das Publikum in die heiterste Stimmung. Der Erfolg war freilich dem munteren, flotten Zusammenspielen der Lehramtskandidatinnen Fr. Emilie von Ohm-Januschowsky, die eine Dame aus der Gesellschaft mit Chik und eleganten Manieren darstellte, Fr. Justi Dobrautz, die mit ihrem natürlichen Humor lebensvoll wirkte, Fr. Žhuber von Okróg, die einfach und ungezwungen ihre neugierige Freundin gab, Fr. Marie Wal-

land, die ein Stubenmädchen mit beweglicher Munterkeit und Frl. Marie Finžgar, die ein handfestes Weib aus dem Volke mit packender, derber Komik spielte, zuzuschreiben. Es wurde viel und herzlich gelacht und den munteren Darstellerinnen herzlicher Beifall gespendet, der auch dem braven Vortrage einiger gemütvoller, ansprechender Volkslieder durch den Chor der Sängerrinnen und nicht minder den trefflichen Darbietungen der unermüdblichen Klavierspielerinnen zuteil ward.«

Die Feier der ersten hl. Kommunion fand heuer am 1. Mai in herkömmlicher, erbaulicher Weise statt. Am genannten Tage empfingen 27 Schülerinnen zum erstenmale den hl. Leib des Herrn. 31 Schülerinnen haben heuer die erste hl. Beichte verrichtet und 21 Schülerinnen haben das hl. Sakrament der Firmung empfangen. Vom 27. April bis 1. Mai wurde den reiferen Zöglingen der inneren und äußeren Schule Gelegenheit geboten, sich unter der Leitung des Hochw. Herrn P. Franz Zehengruber S. J. an den dreitägigen geistlichen Übungen zu beteiligen.

Seit dem Anfange des Schuljahres bis 1. November und vom 1. Mai bis zum Ende des Schuljahres wohnte die Schuljugend täglich der hl. Messe in der Klosterkirche bei. Dabei besorgte die innere Schule zweimal in der Woche den Gesang und das Orgelspiel; an den übrigen Tagen wurden während der hl. Handlung bei den Hauptteilen dazu passende Gebete und ein Teil des Rosenkranzes laut gebetet.

Der k. k. Landesschulinspektor, Herr Franz Hubad, inspicierte die Privat-Lehrerinnenbildungsanstalt und die Übungsschule vom 25. Februar bis 6. März, an welchem Tage er seine Inspektionskonferenz abhielt. Der Hochw. Herr Domdechant, Andreas Zamejic, wohnte dem Religionsunterrichte am 3. Dezember bei. Der k. k. Bezirksschulinspektor, Herr Albin Belar, inspicierte die Bürgerschule vom 2. Juli bis zum Schulchlusse.

Der Gesundheitszustand unter den Schülerinnen war ein ganz günstiger.

Herr Gerichtsjunkt, Anton Bulovec, hat der Schule eine schöne, reichhaltige Sammlung von Schmetterlingen gütigst beschert, wofür die Direktion wärmstens dankt.

Viermal im Jahre wurden die Eltern von den Fortschritten der Schülerinnen durch die Schulnachrichten verständigt. Die letzten Schulnachrichten wurden am 15. Juli gegeben, an welchem Tage das Schuljahr mit einem Dankgottesdienste und Absingung der Volkshymne geschlossen wurde.

II. Statistische Uebersicht der Schülerinnen der inneren Volks- und Bürgerschule am Schlusse des Schuljahres 1901/1902.

Klasse	Zahl der Schülerinnen		Es standen im Alter					Konfession	Muttersprache			Wohnung		Die Schule besuchten				Für die höhere Klasse		Stipendien genossen	Betrag des Stipendiums			
	am 16/9. 1901	am 15/7. 1902	unter 6 Jahren	vom 6.—7. Jahre	vom 7.—12 Jahre	vom 12—13. Jahre	vom 13—14. Jahre		über 14. Jahre	deutsch	slovenisch	andere	in der Stadt	ausserhalb der Stadt	sehr fleissig	fleissig	minder fleissig	nachlässig	geeignet			ungeeignet	ungeprüft	
Volkschule	I.	34	32	—	3	29	—	—	32	6	25	1	29	3	3	—	—	—	28	4	—	—	—	—
	II.	29	31	—	—	28	1	—	31	7	22	2	29	2	4	—	—	—	27	4	—	—	—	—
	III.	39	40	—	—	37	3	—	40	1	36	3	38	2	3	—	—	—	34	6	—	—	—	—
	IV.	39	39	—	—	21	7	4	39	3	34	2	36	3	3	—	—	—	38	—	1	—	—	—
	V.	46	43	—	—	9	14	12	43	5	33	5	40	3	4	—	—	—	41	2	—	—	—	—
	187	185	—	3	124	25	18	15	185	22	150	13	172	13	167	18	—	—	168	16	1	—	—	—
Bürgerschule	I.	40	39	—	—	—	5	22	39	7	30	2	37	2	35	4	—	—	35	3	1	—	—	—
	II.	42	46	—	—	—	—	16	46	15	29	2	46	—	44	2	—	—	41	4	1	—	—	—
	III.	39	39	—	—	—	—	2	37	9	30	—	38	1	35	4	—	—	33	5	1	—	—	—
	121	124	—	—	—	5	40	79	124	31	89	4	121	3	114	10	—	—	109	12	3	—	—	—
Zusammen	308	309	—	3	124	30	58	94	309	53	239	17	293	16	281	28	—	—	277	28	4	—	—	—

III. Lehrbücher, welche in der Volksschule im Gebrauche sind:

Klasse	Religionslehre	Deutsche Sprache	Slovenische Sprache	Rechnen	Gesang
I.	Kleiner Katechismus der kath. Religion. 30 h. Mali katekizem. 30 h.	Jos. Heinrich: Schreib-Lese-Fibel. 52 h.	Razinger-Zumer: Abecednik. 40 h.	Ant. Črnivec: Računica za obšne ljudske sole I. zvezek 30 h.	—
II.	Katechismus, wie in der I. Kl. Ant. Kržič: Male zgodbe za otroke.	E. Reinelt: Lesebuch, II. Teil. 80 h. E. Reinelt: Sprachbuch, I. Heft. 20 h.	Razinger-Zumer: Prvo berilo in prva slov. za II. razr. 4- in 5razr. ljudskih šol. 48 h.	Dr. Fr. R. v. Močnik: Rechenbuch für Volksschulen. Unterstufe. 30 h.	J. Fiber: Die Schule des Treffsingens.
III.	Mittlerer Katechismus der kath. Religion. 64 h. Srednji katekizem. 64 h.	E. Reinelt: Lesebuch, III. Teil. 90 h. E. Reinelt: Sprachbuch, II. Heft. 30 h.	Josim-Gangl: Drugo berilo in slovnica. 80 h.	Dr. Fr. R. v. Močnik: Rechenbuch für Volksschulen. Mittelstufe. 40 h.	Wie in der II. Klasse.
IV.	Mittlerer Katechismus, wie in der III. Klasse. Dr. Schuster: Biblische Geschichte des Alten und Neuen Testaments, I K. Srednji katekizem, wie in der III. Klasse. Dr. Schuster-Lesar: Zgodbe sv. pisma stare in nove zaveze. I K.	E. Reinelt: Lesebuch, IV. Teil. I K 30 h. E. Reinelt: Sprachbuch, III. Heft. 50 h.	Josim-Gangl: Trejte berilo in slovnica za obšne ljudske šole.	Rechenbuch, wie in der III. Klasse.	Wie in der II. Klasse.
V.	Mittlerer Katechismus, wie in der III. Klasse. Biblische Geschichte, wie in der IV. Klasse. Srednji katekizem, wie in der III. Klasse. Zgodbe sv. pisma, wie in der IV. Klasse.	E. Reinelt: Lesebuch, V. Teil. I K 70 h. E. Reinelt: Sprachbuch, IV. Heft. 50 h.	Trejte berilo, za obšne ljudske šole. 80 h P. Končnik: Slovenska slovnica. 90 h.	Dr. Fr. R. v. Močnik: Rechenbuch für Volksschulen. Oberstufe. 50 h.	Wie in der II. Klasse.

Lehrbücher, welche in der Bürgerschule im Gebrauche sind:

Klasse	Religionslehre	Deutsche Sprache	Slovenische Sprache	Rechnen und geometr. Formellehre	Naturgeschichte	Naturlehre	Geschichte und Geographie	Gesang
I.	Gross. Katechismus d. kath. Religion 80 h. Dr. Schuster: Bibl. Geschichte d. Allen und Neuen Testamente 1 K. Veliki katekizem 80 h. Schuster-Lesar: Zgodbe sv. pisma stare in nove zaveze. 1 K.	Kretschmeyer: Deutsches Lesebuch f. Mädch.-Bürgerschulen, I. Teil. 1 K 60 h. Lehmann's Leitfaden f. den Unterricht in d. deutschen Grammatik für Bürgerschulen. 1 K 60 h.	Sket: Čitanka II. del. 1 K 60 h. P. Končnik: Slov. slovnica. 90 h.	Emanuel-Reinelt: Močniks Rechenbuch für Bürgerschulen. (Einteilig.) Močnik-Wenghart: Geometr. Formellenlehre f. Mädch.-Bürgerschulen 1 K 50 h.	Pokorny-Gugler: Naturgeschichte für Bürgerschulen I. T. 1 K 60 h.	Robert-Neumann: Schindler's Physik und Chemie für Bürgerschul. (Einteilig.)	Gindely: Lehrbuch d. Gesch. für Bürgerschul. I. T. 1 K 60 h. Joh. Georg Rothang: Grundriss der Geographie für Bürgerschul. (Eint.)	J. Piber: Die Schule des Treffsingsens.
II.	Gross. Katechismus wie in der I. Kl. Wagner: Erzählungen aus der Kirchengeschichte 1 K. Veliki katekizem, wie in der I. Klasse. Lesar: Zgodbe sv. k. cerkve 80 h.	Kretschmeyer: Deutsch. Lesebuch für Mädch.-Bürgerschulen, II. Teil. 1 K 90 h. Lehmann's Leitfaden f. d. Unterricht in d. deutsch. Grammatik, wie in der I. Klasse.	Sket: Čitanka III. del. 1 K 60 h. P. Končnik: Slov. slovnica, wie in der I. Klasse.	Močnik-Haase: Rechenbuch für Mädch.-Bürgerschulen, II. T. 1 K. Geometrische Formellenlehre, wie in der I. Klasse.	Pokorny-Gugler: Naturgeschichte für Bürgerschul. II. Teil. 1 K 60 h.	Schindler's Physik und Chemie für Bürgerschul. II. Teil. 1 K 20 h.	Gindely: Lehrbuch d. Gesch. für Bürgersch. II. T. 1 K 40 h. Seibert's Geographie, II. Teil. 1 K 50 h.	J. Piber: Die Schule des Treffsingsens.
III.	Grosser Katech., wie in der I. Klasse. Dr. Fr. Fischer: Die Ceremonien der kath. Kirche. 68 h. Veliki katekizem, wie in der I. Kl. Lesar: Liturgika I. in II. del 2 K.	Kretschmeyer: Deutsches Lesebuch f. Mädchen-Bürgerschulen III. Teil. 2 K 10 h. Lehmann's Leitfaden f. d. Unterricht in d. deutsch. Grammatik, wie in der I. Klasse.	Sket: Čitanka IV. del. 1 K 60 h. P. Končnik: Slov. slovnica, wie in der I. Klasse.	Močnik-Haase: Rechenbuch für Mädch.-Bürgerschulen, III. T. 1 K. Geometrische Formellenlehre, wie in der I. Klasse.	Pokorny-Gugler: Naturgeschichte für Bürgerschul. III. Teil. 1 K 60 h.	Schindler's Physik und Chemie für Bürgerschul. III. Teil. 1 K 20 h.	Gindely: Lehrbuch d. Gesch. für Bürgersch. III. Teil. 1 K 40 h. Seibert's Geogr. III. T. 1 K 28 h.	J. Piber: Die Schule des Treffsingsens.

IV. Verzeichnis der Schülerinnen. *)

A. Fünfklassige Volksschule.

I. Klasse.

Bahovec Aloisia aus Laibach.	Mervič Ottilie aus Laibach.
Blaznik Maria aus Laibach.	Mlekusch Maria aus Bleiberg.
Cigoj Martha aus Laibach	Pelc Albina aus Laibach.
Golob Paula aus Laibach.	Pollak Helene aus Laibach.
Herzmansky Cölestina aus Laibach.	Reich Martha aus Laibach.
Klencha Wilhelmine aus St. Veit bei Sittich.	Skanda Karolina aus Slape bei Mariafeld.
Koch Vida aus Laibach.	Slovša Antonia aus Laibach.
Košiček Vida aus Laibach.	Stacul Adele aus Laibach.
Kovač Anna aus Laibach	Tratnik Johanna aus Idria.
Kraškovič Paula aus Laibach.	Trtnik Olga aus Laibach
Kregar Theresia aus Laibach.	Vrhovec Anna aus Laibach.
Kregar Maria aus Laibach.	Wiesmayer Paula aus Laibach.
Kregar Johanna aus Laibach	Wurja Hedvig aus Marburg.
Lovšin Anna aus Laibach.	Zadnikar Anna aus Laibach
Mandelj Maria aus Laibach.	Zupan Maria aus Laibach.
Mate Aloisia aus Laibach.	Zan Franziska aus Laibach.

II. Klasse.

Accetto Anna aus Laibach.	Ledenig Pauline aus Laibach.
Bahovec Helene aus Laibach.	Majdič Julie aus Canfanaro.
Bahovec Paula aus Laibach.	Medved Viktorja aus Gottschee.
Bamboschek Angelika aus Triest.	Merčun Marie aus Laibach.
Bardutzky Marie aus Wien	Mrhar Johanna aus Reifnitz
Binder Paula aus Laibach.	Obber Antonie aus Essen an der Ruhr.
Dangl Gisela aus Graz.	Pance Anna aus Laibach.
Dolžan Anna aus Šiška.	Petrič Cveta aus Laibach.
Fleischer Anna aus Krainburg.	Salokar Ludowika aus Gottschee.
Flerin Marie aus Domžale.	Ševčík Margaretha aus Laibach.
Ganner Marie aus Graz.	Štivec Marie aus Crnomlug.
Javornik Leopoldine aus Žaljna.	Treo Josefa aus Laibach.
Juhart Brunhilde aus Stainz.	Vdovič Darinka aus Laibach.
Kolar Ludmilla aus Laibach.	Zhuber Albertine Edle v. Okróg aus Gili.
Kvas Paula aus Egg.	Zmarieh Katharina aus Lovrana.
Lampe Julie aus Schwarzenberg bei Idria.	

*) Fette Schrift bedeutet erste Fortgangsklasse mit Vorzug.

III. Klasse.

Bamboschek Maria aus Triest.
 Blaznik Gabriele aus Laibach.
 Bonča Maria aus Vižmarje.
 Boštjančič Franziska aus Laibach.
 Cepuder Amalia aus Laibach.
 Černe Ida aus Laibach.
Drukar Marianne aus Krainburg.
 Franzot Olga aus Unter-Šiška.
 Globočnik Amalia aus Krainburg.
 Göderer Karolina aus Ortenegg.
Grošelj Anna aus Radomlje.
 Gruden Maria aus Soderschitz.
 Haslinger Anna aus Ala in Tirol.
Hromatka Cornelia aus St Pölten in Ober-
 österreich.
 Izanc Melitta aus Laibach.
 Kaligar Maria aus Hl. Kreuz bei Landstrass.
 Klobčaver Karolina aus Laibach.
 Komac Helena aus Laibach.
 Korče Aloisia aus Hotederschitz.
 Kos Vida aus Laibach.

Kregar Paula aus Laibach.
 Lavrič Franziska aus Waitsch.
Mulaček Vera aus Laibach.
 Nadižar Franziska aus Krainburg.
 De Nicola Maria aus Tricesimo bei Udine.
 Orešek Johanna aus Laibach.
Petelin Maria aus Rudolfswert.
 Pintar Anna aus Allack.
 Podlesnik Maria aus Laibach.
 Poličar Maria aus St. Veit bei Laibach.
 Rosmann Maria aus Naklas.
Rosso Margarete aus Pirano.
 Salokar Aloisia aus Gottschee.
 Ševčik Anna aus Laibach.
Schrei Maria aus Veldes.
Tomc Josefa aus Moräutsch.
 Trabošak Danica aus Laibach.
 Trefalt Paula aus Laibach.
 Zalokar Franziska aus St. Veit bei Laibach.
 Zupanec Anna aus Krainburg.

IV. Klasse.

Bačič Maria aus Triest.
Battestin Franziska aus Lovrana.
 Benedek Brigitta aus Hl. Kreuz bei Littai.
 Blumauer Josefine aus Laibach.
Bonač Josefine aus Laibach
Božnar Friederike aus Laibach.
 Černe Vida aus Laibach.
 Eržen Franziska aus St. Veit bei Laibach.
 Jelovšek Emma aus Oberlaibach.
 Kamé Aloisia aus Laibach.
Kaligar Justine aus Hl. Kreuz bei Land-
 strass.
Kastreuz Flora aus Sittich.
 Kokolj Angela aus Lienz.
 Korče Anna aus Hotederschitz
 Košenina Anna aus Presser.
 Kotnik Josefine aus Lees.
 Kump Stanislava aus Laibach.
 Levar Franziska aus Unter-Seedorf bei
 Zirknitz.
 Majeen Rosalie aus Wippach.
 Meršol Stefanie aus Laibach
 Mesesnel Emma aus Triest.

Mischkot Maria aus Malborghet (Kärnten).
Mrakar Sylvia aus Triest.
Novak Maria aus Gutenfeld.
 Omahen Leopoldine aus Laibach.
Osana Gottfrieda aus Gross-Dornegg bei
 Gurkfeld.
 Počivalnik Anna aus Graz.
 Podobnik Elisabeth aus Laibach.
 Pollak Marianne aus Laibach
Pototschnik Marianne aus Sauritsch
 (Steiermark).
Sever Franziska aus St. Georgen.
 Silvester Aloisia aus Wippach
 Simenthal Lea aus Laibach
Stražišar Johanna aus Laibach.
 Trefalt Maria aus Weyer (Oberösterreich).
Turk Angela aus Laibach.
 Urbanc Maria aus U.-Šiška.
 Werner Katharina aus Wien.

Ungeprüft blieb:

Dralka Emilie aus Linz.

V. Klasse.

Bahovec Alberta aus Laibach.
 Blunauer Olga aus Laibach.
 Boštjančič Maria aus Laibach.
Božnar Elisabeth aus Laibach.
 Buggenig Josefine aus Obergurk.
Carli Helene aus Oderzo (Italien).
 Chladek Maria aus Mokritz bei Gurkfeld.
Čvar Maria aus Ortenegg.
 Čaks Christina aus Laibach.
Drganc Katharina aus Semič.
 Erker Maria aus Morobitz.

Frece Friederike aus Rann.
 Gosar Vida aus Pisino (Küstenland).
Göderer Antonia aus Ortenegg.
Jalen Theresia aus Rodine bei Lees.
 Juran Ida aus Laibach.
Keršič Ernestine aus Zgoše.
 Lindtner Martha aus Loitsch.
Lotrič Paula aus Laibach.
Mally Josefine aus Capodistria.
 Mally Theresia aus Unter-Idria.
Marinko Paula aus Gleinitz.

Marok Emilie aus Landstrass.
 Medič Maria aus Laibach.
 Mejač Cäcilia aus Stein.
 Mencin Anna aus Laibach.
 Mervič Valerie aus Laibach.
Monetti Leonie aus Storé bei Gili.
 Oberwalder Theresia aus Domžale.
 Orešek Franziska aus Laibach.
 Pavšek Angela aus Laibach.
 Pečnik Helena aus Ježica.
 Pečnik Johanna aus Ježica.
 Pistotnik Rosa aus Laibach.
 Polonio Johanna aus Triest.
 Schweiger Maria aus Krainburg.
 Šinkovec Anna aus Idria.
Treo Lucia aus Laibach.
Vdovič Vida aus Laibach.
 Wagner Maria aus Laibach.
 Zorc Marianne aus Laibach.
 Zorn Stephanie aus Triest.
 Žigan Anna aus St. Martin (Steiermark).

B. Bürgerschule.

I. Klasse.

Binter Katharina aus Laibach.
 Bonač Amalia aus Laibach.
Borštnik Maria aus Obergurk.
 Cerinšek Hedwig aus Fiume.
 Čepon Maria aus Horjul.
 Černe Franziska aus Laibach.
 Dolinšek Maria aus Laibach.
 Marquise von Gozani Stephanie aus Laibach.
Gruden Angela aus Idria.
 Gruden Franziska aus Laibach.
 Herzmansky Gabriele aus Laibach.
 Jean Franziska aus Laibach.
 Jebačín Angela aus Gleinitz.
 Jenko Karolina aus Laibach.
 Kavčič Barbara aus Laibach.
 Klarmann Angela aus Littai.
 Korenčan Antonia aus Oberlaibach.
Lebar Anna aus Egg.
 Gräfin Lichtenberg Olga aus St. Veit bei Laibach.
 Lukanc Edle von Savenburg Elisabeth aus Laibach.
Martinčič Josefne aus Laibach.
 Medič Anna aus Laibach.
 Omejc Ludmilla aus Laibach.
 Pečnik Franziska aus Ježica.
 Peterka Maria aus Triest.
 Piškur Maria aus Trebelno.
 Plöchl Eleonore aus Wien.
 Podboj Aloisia aus Reifnitz
Potočnik Helene aus Karner Vellach.
 Sajovic Johanna aus Krainburg.
 Sertič Kamilla aus Tschernembl.
 Skušek Valerie aus Reifnitz.
 Stembal Maria aus Tomačevo.
 Šusteršič Maria aus St. Veit bei Laibach.
Tauber Hedwig aus Laibach.
 Varl Maria aus Radmannsdorf.
Zmarich Maria aus Lovrana.
Zupanc Maria aus Laibach.

Ungeprüft blieb:

Cepuder Anna aus St. Marein bei Laibach.

II. Klasse.

Bantan Anna aus Dragatuš.
 Cajnko Johanna aus Laibach.
 Cepuder Maria aus Haselbach.
 Česenj Maria aus Krainburg.
Detela Agnes aus Wiener-Neustadt.
 Deu Elisabeth aus Adelsberg.
 Fabjančič Anna aus Laibach.
Fettich-Frankheim Friederika aus Wien.
Fischer Anna aus Stein.
 Fischer Maria aus Oberburg.
 Gorjup Anna aus Trifail.
 Marquise v. Gozani Ferdinanda aus Tschernembl.
 Grosslercher Amalia aus Domžale.
 Juvan Ludmilla aus Trifail.
 Kaligar Emilie aus Hl. Kreuz b. Landstrass.
 Kappus Edle v. Pichlstain Franziska aus Steinbüchl.
 Kenda Ludmilla aus Laibach.
 Kokolj Rosa aus Laibach.
 Kos Franziska aus Laibach.
 Kronthaler Milena aus Trifail.
 Lavrenčič Milanie aus Laibach.
 Legat Maria aus St. Phillippen (Kärnten).
 Lipah Maria aus Dobrunje.
 Lukanc Edle v. Savenburg Eugenie aus Trebinje (Herzegovina).
Mally Valentina aus Neumarktl.
 Michelič Maria aus Gottschee.
 Mrak Maria aus Laibach.
 Perdan Marianna aus Laibach.
 Podlesnik Franziska aus Laibach.
 Ranzinger Maria aus Trifail.
 Rieder Andrina aus Laibach.
 Rihar Maria aus Krainburg.
Rihar Paula aus Mannsburg.
 Sabbo Carmela aus Wien.
 Sambolek Emma aus Sissek.

Snoj Anna aus Gammling.
 Svetlič Rosa aus Laibach.
 Svetitsch Amalia aus Gottschee.
 Šireelj Amalia aus Triest.
 Šutej Ljuboslava aus Zapč (Kroatien).
 Tory Angela aus Dol bei Hrastnig.
 Treo Gabriela aus Laibach.

Triller Franziska aus Laibach.
 Viditz Maria aus Stein.
 Wannisch Margareta aus Laibach.

Ungeprüft blieb:

Sabbo Ivone aus Triest.

III. Klasse.

Bajt Maria aus Oberlaibach.
 Blaznik Ernestine aus Laibach.
 Cerar Angela aus Laibach.
 Dimic Berta aus Laibach.
 Draschler Herta aus Laibach.
 Fajdiga Aloisia aus Laibach.
 Fritsch Mathilde aus Loke bei Trifail.
 Gandini Pia aus Rudolfswert.
 Gressel Edle v Baraga Valeska aus Laibach.
 Hofmann Jakobine aus Gottschee.
 Hudovernig Serafine aus Zauchen in Kärnten.
 Jančič Amalie aus Baden bei Wien.
 Jebačin Maria aus Laibach.
 Jerman Josefa aus Gurkfeld.
 Kavčnik Isabella aus Laibach.
 Kogej Leopoldine aus Idria.
 Koisser Franziska aus Graz.
 Korošič Maria aus Krainburg.
 Mencin Emma aus Laibach.
 Mersol Leopoldine aus Laibach.
 Miglauč Mathilde aus Idria.

Močnik Maria aus Stein.
 Mulaček Maria aus Laibach.
 Murgel Ernestine aus Idria.
 Pleško Maria aus Laibach.
 Podkrajšek Anna aus Laibach.
 Potočnik Margareta aus St. Georgen (Steiermark).

Reil Severa aus Laibach.
 Skala Angela aus Laibach.
 Stariha Katharina aus Tschernembl.
 Svetek Viktoria aus Laibach.
 Šinkovec Karoline aus Zirknitz.
 Šmuc Anna aus Laibach.
 Tome Antonia aus Laibach.
 Treo Karoline aus Laibach.
 Zakrajšek Maria aus Radlek bei Rakek.
 Zorman Anna aus Laibach.
 Zupan Anna aus Steinbüchl.

Ungeprüft blieb:

Vagaja Katharina aus Ober-Pirnitz bei Laibach

C. Lehrerinnen-Bildungsanstalt.

I. Jahrgang.

Albrecht Antonia aus Stein.
Arzenšek Maria aus Trifail.
Bahovec Maria aus Laibach.
Beguš Agnes aus Dobráva
Cundré Margareta aus Pogelschiz b. Ober-
göriach.
Drobnic Antonina aus Tüffer.
Egger Hilda aus Triest
Habé Maria aus Schwarzenberg bei Idria.
Hubmayer Franziska aus Linz.
Hudovernig Agnes aus Zauchen bei Villach.

Korenčan Franziska aus Oberlaibach.
Lorber Amalia aus St. Ägidi.
Mahr Hilde aus Ratschach bei Steinbrück.
Neuwirth Alice aus Triest.
Potočnik Katarina aus Kerschdorf b. Podnart.
Urban Cäcilia aus Divača.
Vrcé Josefa aus Trögern bei Treffen.
Zhuber Maria E. v. Okrog aus Schönstein b.
Cilli.

Zusammen: 18.
Darunter 8 mit Vorzug.

III. Jahrgang.

Ažman Emilie aus Gottschee.
Bračić Hermine aus St. Veit bei Montpreis.
Cosum Irma aus Triest.
Cvar Theresia aus Ortenegg.
Dobrauz Justine aus Graz.
Finžgar Maria aus Villach.
Fünk Ottilie aus St. Peter im Bärenthal.
Ohm-Januschowsky E. v. Wissehrad Emilie
aus Laibach.
Kappus E. v. Pichlstain Ludmilla aus Stein-
büchel.
Kropej Frida aus Steinbrück.
Kržišnik Antonia aus Kirchheim i. Küstenland.

Majcen Paula aus Schleinitz in Steiermark.
Novak Maria aus Laibach.
Petteros Maria aus Boršt bei Triest.
Rodič Maria aus St. Georgen u. d. Kumberg.
Ruech Franziska aus Neumarkt
Stegenšek Anna aus St. Leonhard bei Tüffer.
Velikajne Johanna aus Idria.
Walland Maria aus Krainburg.
Zupancić Ursula aus Kremen bei Videm.

Zusammen: 20.
Darunter 7 mit Vorzug.

Naznanilo

o začetku novega šolskega leta 1902/1903.

Šolsko leto 1902/1903 se na vseh Uršulinskih dekliških šolah, t. j. v otroškem vrtcu, v vnanji petrazredni ljudski šoli, v vnanji slovenski meščanski šoli, v notranji petrazredni ljudski šoli, v notranji nemški meščanski šoli in v učiteljišču (II. in IV. letnik) prične dne 16. septembra 1902 s slovesno sv. mašo v čast sv. Duhu.

Dne 13., 14. in 15. septembra 1902 se bodo vsprejemale nove učenke in vpisovale one, ki so že hodile tukaj v šolo.

Učenke naj prineso seboj šolska naznanila, oziroma šolska izpričevala, one, ki na novo vstopijo v šolo, tudi krstni listek in izpričevalo o stavljenju koz.

V prvi razred slovenske meščanske šole se sprejemajo učenke, ki so dovršile 5. razred ljudske šole. Poleg šolskih predmetov imajo priliko učiti se tudi francoščine, klavirja in umetnih ročnih del.

V Ljubljani, dne 15. julija 1902.

Ravnateljstvo

Uršulinskih dekliških šol.

Vse v večjo čast Božjo in v blagor mladine!

Mitteilungen,

den Beginn des neuen Schuljahres 1902/1903 betreffend.

Das Schuljahr 1902/1903 wird an allen Ursulinen-Mädchenschulen, d. i. im Kindergarten, in der äusseren fünfklassigen Volksschule, in der äusseren slovenischen Bürgerschule, in der innern fünfklassigen Volksschule, in der inneren deutschen Bürgerschule und in der Lehrerinnen-Bildungsanstalt (II. und IV. Jahrgang) am 16. September 1902 mit dem heiligen Geistamte eröffnet werden.

Das Einschreiben der diese Schule bereits angehörenden sowie die Aufnahme neuer Schülerinnen für alle oben angeführten Schulen findet statt am 13., 14. und 15. September 1902.

Anmelden sollen sich die Schülerinnen mit ihren Schulnachrichten oder Zeugnissen, neu eintretende mit dem Taufscheine oder wenigstens mit einem Taufzettel und mit dem Impfungszeugnisse.

In die erste Klasse der slovenischen und deutschen Mädchen-Bürgerschule werden aufgenommen Schülerinnen, welche die 5. Klasse der Volksschule vollendet haben.

Laibach, am 15. Juli 1902.

Die Direktion

der Ursulinen-Mädchenschulen.

Alles zur grösseren Ehre Gottes und zum Wohle der Jugend!

